

IV. évfolyam
2007. 2. szám
Megjelenik
kéthavonta
450 Ft

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

Szent Kereszt

ÖKUMENIKUS MAGAZIN

Tiboldi Mária

Aki sokat
kapott,
sokat kell
adnia

Böröcz József

Mások lé-
téért vívott
küzdelem-
ben nőtt
nagygyá

Tóth-Szöllős Mihály

Lángolásra
mindig
szükség
van

Szeremley Huba

Én hiszem,
hogy
Szûzanya
országga
vagyunk

Németh Kristóf

Én színészként szolgálom a
Jóistent!

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSBEN!

VERITAS-LAKÁSOK 2007-BEN

**KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN ÉS A XIII. KERÜLETBEN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL! 300.000 – 380.000,- Ft/m² áron**

Dugonics utca 56.

**Budapest XIV. kerület
Dugonics utca 56.** 46, 49, 50, 54, 59, 63 és 70 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 09. 30.

**Budapest XIV. kerület
Kövér Lajos tér 32/b.** 54, 57, 75, 84 és 93 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 09. 30.

**Budapest XIII. kerület
Rokolya u. 22.** 38, 48, 64 és 80 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 07. 30.

**Budapest XIV. kerület
Szentés u. 37.** 58, 59, 62 és 75 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. 03. 30.

**Budapest XIV. kerület
Kerékgyártó út 36-38.** 37, 50, 64, 66, 69 és 119 m²-ig
tervezett átadási határidő: 2007. december

Kalocsai u. 51. 36 m²-es lakás
azonnal beköltözhető!

XIV. ker. Róna u. 103/b
Tetőtér: nettó 100 nm-es szerkezetkész lakás

Kerékgyártó u. 36-38.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!

Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet: **IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.**

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil:06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

VÁSÁROLUNK TELKEKET, HÁZAKAT KÉSZPÉNZÉRT!

BETEGÁPOLÁST,

lelkészi, egészségügyi stb.
referenciákkal képzett kollé-
ganőink vállalnak kedvező
óradíjakkal (igényre ház-
vezetéssel, bentlakással,
részmunkaidőben is).

MICIMACKÓ

JOBBANSEGÍTŐK

Érdeklődni: hétfőtől-péntekig 08-tól 16 óráig
a +36/1-413-7454 vagy 06/20-311-2363
és a 06/20-359-5929-es mobil számon, vagy
személyesen a VII. ker. Budapest, Erzsébet krt. 41. 1/5.
(97-es kapukód)

A hatékony Internet Marketing módszerei és titkai

**Őn MOST szó szerint megtöbbszörözheti a
vállalkozása nyereségét**

Okkeink a jelenleg használt leghatékonyabb mar-
ketingmódszereket és elveket tárgyalják, és tanít-
ják közérthető egyszerűséggel. Bármilyen legyen is az,
amivel foglalkozik, írásainkban olyan profitorientált
technikákra talál, melyek nem csupán az Ön egyre
nagyobb, de egyre stabilabb bevételeinek is alapjai
lehetnek. Ön mostantól olyan erőteljes marketing
stratégiákat és taktikákat alkalmazhat, melyek mi-
nimális költségen, akár kizárólag az idejének és
energiájának befektetésével folyamatos extraprofit-
hoz juttathatják, mégpedig rövid időn belül.

Meg vagyunk győződve, hogy közvetlen hangvételű
cikkeinkben és tanulmányainkban tervei megvalósítá-
sához nem csak információt, de inspirációt, bátorítást,
és ami talán a legfontosabb, az Ön számára konkrét,
lépésről lépésre megvalósítható Marketing
MEGOLDÁSOK-at is talál.

További információ: www.marketingmegoldasok.hu

HOTEL VERITAS

MEGNYITTA KAPUIT BUDAPEST LEGÚJABB SZALLODÁJA
A VÁROSKÖZPONTTÓL 10 PERC SÉTÁRA, BEVEZETŐ ÁRANKAL!
PROBÁLJA KI ON IS, NEM FOG CSALÓDNI!

Budapest XIV. ker., Magoródi út 8.

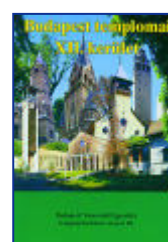
Tel.: 275-2250, 275-2255

Mobil: (06-50) 934-2541

Fax: 222-4792

Internet: www.hotelveritas.hu

e-mail: hotelveritas@axelero.hu

Budapest templomai: a Budapesti Városvédő Egyesület sorozata
Megjelent az Egyesület Templomtörténelmi Csoportja budapesti temp-
lomok történetét és leírását feldolgozó és bemutató sorozatának
ötödik kötete. A csoport 1988-ban alakult meg, azzal a céllal,
hogy a főváros minden templomában, felekezeti különbség nélkül,
esztétikus kivétel, kézzel festett miniatűrökkel vagy fényképekkel
illusztrált történelmi és művészeti összefoglaló függjön.
A könyvek a templomokban és egyházi boltokban kaphatók.

A szeretetben élők mélyre látnak
A reménységben élők messze látnak
A hitben élők mindent másképpen látnak
Hitben járunk, nem látásban (2Kor 5,7)

Kedves Olvasó!

Minden felemelő időszak után hirtelen lökessel visszaesünk azokba a dolgokba, amelyek sem nem szépek, sem nem költőiesek, nem is izgalmasak. A hegycsúcs magasságát le lehet mérni a völgy szürke robotján. Mégis a völgyben kell nekünk Isten dicsőségére élnünk. Látjuk az Ő dicsőségét a hegyen, de ott nem élhetünk. A megaláztatás völgyében válhat hűségünk értékessé Isten számára, itt bizonyulhat hitünk valódinak. Legtöbbször csak akkor tudunk valamit tenni, ha mindig a hősi magaslaton járunk, – szívünk természetes önzése miatt van ez. De Isten azt akarja, hogy a völgy durvára hasított lejtőjén éljünk a vele való személyes kapcsolatunknak megfelelően. Péter úgy gondolta, pompás dolog lett volna nekik ott maradni a hegyen, de Jézus Krisztus levitte tanítványait a völgybe, arra a helyre, ahol megkapták a látomás magyarzatát. Le kell jönnünk a megaláztatások völgyébe, hogy kipusztuljon belőlünk a kételkedés. Nézzünk vissza megtapasztalásainkra mindaddig, amíg fel nem ismerjük, kicsoda Jézus, és rájövünk, miért kételkedtünk az Ő hatalmában. Amikor a „hegyen” vagyunk, mindent elhiszünk, de mi történik, amikor a „völgyben” a tényekkel kell szembenéznünk, ami most megaláztatást jelent számunkra? Ilyenkor is képesek vagyunk bizonyosságot tenni Jézus megszentelődéséről? Amikor legutoljára fenn voltunk a hegyen Istennel, megláttuk, hogy minden hatalom Jézusé mennyben és földön egyaránt. Itt a megaláztatás völgyében mégis kételkedünk! Ez a fajta kételkedés semmivel sem úztható ki, csupán imádsággal és bójttal.

Jelmondaty István

főszerkesztő-lapalapító

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
Szent Kereszt Magazin,
1148 Budapest,
Nagy Lajos király útja 47/a
Tel/Fax.: 221-1524,
mob: 06-70-244-0240

Lapigazgató:
Horváth János
elnök-vezérigazgató

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes: **Papp Nóra**

A szerkesztőség tagjai:

Bajcsy Lajos, Bayer Emil, Gréczy László,
Forgács Renáta, Frigyesy Agnes,
dr. Kis Boáz, dr. Kovács János, Kovács
Mária, Kubányi Andrea, Németh Andrea,
Pálffy Mária, Rácz Kristóf László,
Somogyi György, Szilágyi Ferenc,
dr. Udvarhelyi Olivér

Címlapfotó: Somogyi György

A lapot kiadja:

Veritas Invest Zrt.

1142 Budapest,
Erzsébet királyné útja 86.
Tel: 383-0983, fax: 383-0984
e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért
a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti

a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága
1008. Budapest Orczy tér 1.
Előfizethető valamennyi postán,
kézbesítőknél,
e-mailen: hirlapelofizetes@posta.hu
faxon: 303-3440
További információ: 06 80/444-444

Külföldi előfizetés:

Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR)
1008. Budapest Orczy tér 1.
levélcím: HELIR 1900 Budapest
Fax: 303-34-40

Terjeszti: HIRKER Rt. (Budapesten)
Lapker Rt. (vidéken)
ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.
2901 Komárom, Igmándi út. 1.
Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

Tartalom

Pünkösdi Szent Ünnepe.....	4. old.	
Nyolcvan éves XVI. Benedek pápa.....	5. old.	
Én színészként szolgálom a Jóistent!.....	6–7. old.	8–9 old.
Szeretnénk, ha a főti gyermekváros lakói hittanra és misére járnának.....	8–9. old.	
Mások létéért vívott küzdelemben nőtt nagygyá.....	10–11. old.	
Egy igazi példakép: Kaszap István.....	12–13. old.	
Szent Erzsébet jubileumi év 3. rész.....	14. old.	
Építs nekem szent házat.....	15. old.	
A ciszterci életnek Krisztus követésében kell gyökereznie.....	16–17. old.	
Aki sokat kapott, sokat kell adnia.....	18. old.	
A pilisszántói Szikla Színház.....	19. old.	
Poszter.....	20–21. old.	
Pilisszántói Boldogasszony Kápolna.....	22–23. old.	22–23 old.
Sikota Győző iparművész, művészeti író.....	24. old.	
Aki mindig fiatal maradt köztünk.....	25. old.	
Koszorúzás és mise.....	26. old.	
A Szent Erzsébet év kiemelkedő eseménye.....	26. old.	
Keresztút a Kecskeméti Arborétumban.....	27. old.	
Érseki keresztzentelés Kecskeméten.....	27. old.	
Az Egyház küldetése a világban.....	28. old.	
Orosch püspök homíliájából.....	28. old.	
Kis község nagy szeretete.....	29. old.	
Regnum Marianum Akadémia 29. old.		32–33. old.
Tisztújítás Amerikában.....	35. old.	
Vassy Erzsébet kiállítása Budapest.....	35. old.	
Nyolcvan éves a Julianna.....	36. old.	
Én hiszem, hogy Magyarország a Szűzanya országa.....	37. old.	
Megrendelés és előfizetés.....	38. old.	
Jöjjön el a Te Országod! Képriport.....	39. old.	
A görög katolikus liturgia 8. rész.....	30. old.	
Beszéljünk a gyónásról 2. rész.....	31. old.	
Magyar kegyhelyek 10. rész – Kópháza.....	31. old.	
Lángolásra mindig szükség van.....	32–33. old.	
Sólyom László köszöntése Nagyváradon.....	34. old.	
Dr. Erdélyi Géza püspök 70 éves.....	34. old.	
Megjelent Erdélyi Géza könyve.....	35. old.	
Tíz éves jubileum Népfőiskola Hegyközújlakon.....	35. old.	
Vassy Erzsébet kiállítása Budapest.....	35. old.	

36. old.

Helvesbítés: Lapunk 2007/1-es számában Pitti Katalin művésznő édesanyját elírásból adódóan vaknak tituláltuk, és emiatt szíves elnézést kérünk. Együttal hálat adunk a Jóistennek, hogy a művésznő édesanyja jó egészségnek örvend, Isten éltesse még nagyon sokáig! (a Szerk.)

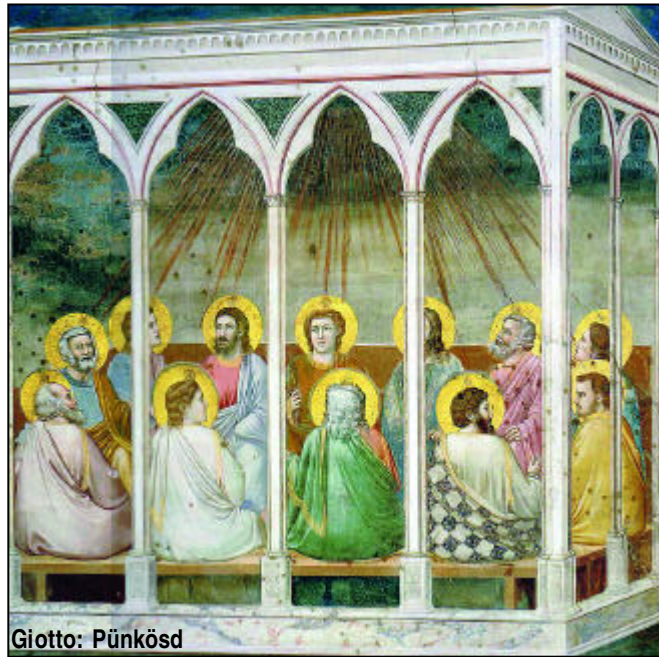
Pünkösdi Szent Ünnepén

Mint azt sokan tudjuk, Húsvét után ötven nappal az Apostolok Jeruzsálemben voltak. A ház és környéke megtelt zúgással: szél söpört végig és Isten Szent Lelke lángnyelvek alakjában jelent meg az Apostolok feje felett. Csoda történt: az összegyűlt tömeghez sok nyelven tudtak szólni s így a sokfelől összegyűlt emberek mindegyike megértette Őket s megtelt szívük Isten igéjével, mintegy háromezren keresztek meg, s életük ettől fogva gyökeresen megváltozott, példamutatóvá, hitvallóvá vált.

Kedves Olvasó, Kedves Testvérem! Nyilván csodálkozol, hogy miért kellett mindezt gyarló szavaimmal elmondanom, hiszen e történések köztudottak. Ne hidd, távolról sem azok! A múlt évtizedeiben generációk nőttek fel hitoktatás nélkül, s ezek gyermekei is igen nagy mértékben tájékozatlanok, jobb esetben botorkálva keresik az utat. Az utat Isten felé.

Bár ma szabadon (vagy szabadosan) élünk s minden felekezett szabadon gyakorolhatja vallását, a sajtó, a médiák nemegyszer elmaszatozzák ünnepeink lényegét, gyökereit. Írnak karácsonyi, húsvéti, pünkösdi, adventi népszokásokról (jól teszik), a tolerancia, a szeretet hatalmáról, fogalmáról, csak éppen arról nem, ami az ünnepet ünneppé teszi: Jézus születéséről, kínhaláláról,

Giotto: Pünkösd

mindannyiunknak az Örök Bíró elé kell állnunk s számot kell adnunk. Pőrnén kell ott állnunk, s nem lesznek mögöttünk sztárügyvédek, az Ítélet pedig megfellebbezhetetlen lesz.

Őszintén sajnálom, ha ünneprónak tartanának, de kő ember vagyok, s az a hitem, hogy mindezeket addig kell ismételnem, amíg azt az én Mennyei Atyám engedi, amíg élek és eszmélek. Azt is többször hangoztattam már, hogy töretlenül

dicsőséges feltámadásáról, Pünkösd lényegéről és folytathatnám tovább. Miért? Mert ez így jó a liberális, a szívük mélyén posztkommunista elveket vallóknak, az elvteleneknek, a fogyasztói társadalom kegyetlen székértelőinek, noha kisebbségben vannak. És ez nem csupán hazai, hanem világjelenség.

Földi világunk négy sarkán gyűlölet és háborúk pusztítanak, természeti katasztrófák sora inti az emberiséget, hogy egyszer – talán nem is olyan sokára –

hiszek az ima erejében, hogy Istennel lehet és kell is beszélgetni, s hogy példamutatóan, hitvallóként kell élnünk akkor is, ha jó esetben csak megmosolyognak.

A tavaszt nyár követi, áttértünk a nyári időszámításra. Reménykedünk a föld termőerejében, a tarka rétek, a zöld mezők és erdők látványában s abban, hogy egyszer a jó és az igazság mégiscsak felülkerekedik ország- és világszerte.

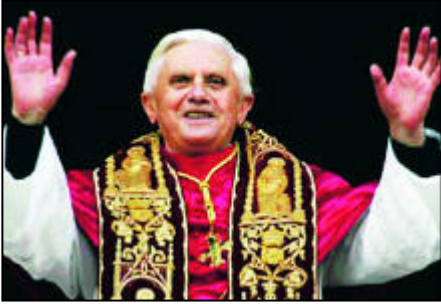
Áldott, mélyen átértett és átélt ünnepeket kíván

BAYER EMIL

Nyolcvan éves XVI. Benedek pápa

Nyolcvan éves lett Joseph Ratzinger, azaz XVI. Benedek, aki 265-ik pápaként két éve áll a római katolikus egyház élén. A születésnapot ünnepi szentmisével és a pápa könyvének megjelentetésével köszöntötték.

XVI. Benedek (latinul Benedictus PP. XVI; született Joseph Alois Ratzinger, 1927. április 16.) a Római Katolikus Egyház jelenleg uralkodó pápája, akit 2005. április 19-én választott meg a bíborosi testület. Beiktatása 2005. április 24-én, Szent György napján volt. Ő a 265. pápa.

Ratzinger a németországi Marktl am Innben (Felső-Bajorország) született egy rendőrtiszt fiaként. 1941-ben kötelezték, hogy csatlakozzon a Hitlerjugendhez, de többször ki akart lépni, és nem járt a gyűlésekre sem. 1943-ban besorozták katonának, és Magyarországra küldték, ahol tankcsapdákat kellett felállítania, majd dezertált. 1945-ben az ellenség fogságába esett. Amikor kiengedték, bátyjával együtt belépett a katolikus szemináriumba. 1951. június 29-én Münchenben mindkettőjüket pappá szentelték.

Egyetemi éveit Münchenben és Freisingben töltötte. Professzori kinevezését követően a bonni, a münsteri, majd a tübingeni egyetemen tanított. Regensburgban egyetemi tanszéket (intézetet) alapított, amelyet ma is a „Ratzinger-iskola”-ként emlegetnek. 1972-ben megalapította a Communio című katolikus folyóiratot. 1977-ben kinevezték München érsekévé, ugyanezen év júniusában bíboros lett. 1981-ben II. János Pál pápa kinevezte az egyházi tanítóhivatal, a Hittani Kongregáció prefektusának. (A hitbéli doktrínáért felelős hivatal 1908-tól 1965-ig a Sacra Congregatio Sancti Officii – a „szent hivatal kongregációja” –, korábban, 1542-től a Congregatio Romanae et universalis Inquisitionis – „a római és egyetemes inkvizíció kongregációja” – volt.) A középkori inkvizíció módszereit Ratzinger bíboros 2003-ban elítélte. 1982-ben lemondott a

müncheni érsekségről, 1993-ban pedig Velletri-Segni bíboros-érseke lett. 2002 óta a bíborosok dékánja. Minden más bíborosnál közelebb állt II. János Pál pápához.

Dékáni hivatalának köszönhetően a II. János Pál halálát követő interregnum idején ő volt a Vatikán legmagasabb rangú embere. Ő celebrálta II. János Pál temetési miséjét 2005. április 8-án.

2005. április 19-én választották pápává. Pápaként mondott első miséjén többször is emlékeztetett a XXIII. János által összehívott II. vatikáni zsinat döntéseire, és leszögezte, hogy II. János Pál pápa irányvonalát kívánja folytatni.

Fiatal korában radikálisnak számított, a 60-as évek diákmozgalmainak idején azonban nézeti fokozatosan fordultak tradicionálisabbá. Elődjéhez, II. János Pálhoz hasonlóan támogatja a cölibátus intézményét, ellenzi a nők pappá szentelhetőségét, a mesterséges születésszabályozást, az abortuszt és az eutanáziát. E két utóbbiról kijelentette, hogy

aki e „súlyos bűnököt” támogatja, annak nem szolgáltható ki szentség. II. János Pál egyik legközelebbi munkatársaként hírnévre tett szert, személyes ismerősei szerint kedves, sőt félnék ember. Benedek pápa hat nyelven beszél, további négyen olvas és ért; képzett zongorajátékos, különösen Mozartot és Beethovent kedveli.

Ő a nyolcadik német pápa, a legutóbbi az akkori Németalföld (ma: Hollandia) területén született VI. Adorján volt 1522 és 1523 között. Az utolsó pápa, aki a mai Németország területén született, II. Viktor volt (1055–1057 között uralkodott.)

Pápai munkássága

A Kölni világifjúsági találkozón XVI. Benedek nem hivatalos ígéretet tett záróközleménynek a marpingeni jelenések kivizsgálására. (2001-ig összesen 45 illatészlelést, 20 fény- és napviziót, 11, még a Vatikán által hivatalosan kiküldött orvos igazolására szoruló gyógyulást, 15 jelenést és 3 megtérést regisztráltak, melyekben Szűz Mária Németország és a németység jövőjéért aggódott.) Első enciklikáját, amely a Deus caritas est (Az Isten szeretet) címet viseli, 2006. január 25-én mutatták be a Vatikánban.

Én színészként szolgálom a Jóistent!

Németh Kristóf – színész, igazgató – 1975-ben született Budapesten. Az általános iskolában ismerkedett meg a színházzal, 13 évesen Szántó Erika kiválasztotta a Gaudiopolis című filmjének egyik főszerepére, majd ezt követően szerepelt Dömölky János Különbözöm, tehát vagyok című tévéfilmjében. Földessy Margit színiiskolájában szerezte meg a szakma alapjait. Egy ideig vezette az Én is voltam gyerek című ifjúsági műsort a tévében, és játszott a Faddnóti Színház Julius Caesar előadásában. A gimnáziumi évek alatt játszott a Karinthy Színházban, valamint számos tévé- és mozifilmben kapott szerepet. Az országos ismertséget a Szomszédok című teleregény hozta meg számára, amelyben három évig szerepelt. Közben megnyert öt országos szavalóversenyt, valamint Kazinczy-díjat kapott, és leérettségizett a Balettintézetben. Érettségi után felvételt nyert a Színház-és Filmművészeti Főiskolára, Benedek Miklós osztályába. Főiskolai tanulmányai alatt Timár Péter Csinibaba című filmjének egyik főszerepét játszotta el. Első színházi rendezése Peter Shaffer Equus című darabja volt, amely a Színház- és Filmművészeti Főiskola Padlás színpadán volt látható. 1998-ban diplomázott színész szakon, majd felvételt nyert Babarczy László posztgraduális színházrendező osztályába, ahol tanulmányait jelenleg szünetelteti. Diplomás színészként a Budapesti Kamaraszínházhoz szerződött, amelynek azóta is tagja.

Remélem, nem veszed tőlem sértésnek, ha azt mondom, hogy egy hiperaktív ember vagy, és egy perced sem múlik el ki használatlanul. Ez olvasható ki szakmai életrajzodból.

Így van, állandóan aktív életet élek, bár én hiszek abban is, hogy az ember életútja valamennyire ki van jelelve.

Előrebocsátom, hogy nem akarok a magánéletemben váj kálni, tőlem ez távol áll.

Bármit lehet tőlem kérdezni, ha valaki közszereplő, akkor az élete nagy része nyitott könyv, és nem tiltakozhat az ellen, hogy bármiféle érdeklődés megnyilvánuljon feléje.

De ennek a lapnak ez nem stílusa. Ismer téged mindenki mint színészt, de én a belső emberre és nem a külsőségekre vagyok kíváncsi. Ha jól tudom, református háttérrel rendelkezel.

Bonyolult. Édesapám katolikus, Édesanyám református. Nagybátyám, Édesanyám egyik testvére református lelképásztor volt, és a keresztapám, Debreczeni Károly szintén református lelképásztor. Én az ökumené jegyében születtem, és ahol ő szolgált, a Budahegy-vidéki Református Gyülekezetben nőtem fel. Most Dunakeszi református lelkésze.

Hamar kapcsolatban kerültél a hittel.

Abszolút így van, de ennek ellenére nem erőltették rám a vallást. Édesanyám megkérdezte tizenéves koromban, hogy van-e kedvem elkísérni a templomba. És én azt mondtam, hogy van. Édesapám nem vallásos, már-már agnosztikusnak vallja magát, pedig a jezsuitákhoz járt iskolába. Nem lett gyakorló keresztény, de az ünnepeket megtartja. Nagybátyám kis maliciával erre azt szokta mondani, hogy ilyenek a karácsonyi keresztények.

Ehhez az elmúlt ötven év is hozzájárult.

Igen, vagy kiölte, vagy megerősítette az emberekben a hitet. Édesanyám református családba született, és ezt a hagyományt vitte tovább. Én nagyon hiszek abban, hogy a közösségekben való vallásgyakorlás sokat számít az egyén életében, és abban is, hogy milyen az a közösség. Édesanyámnak a Pasaréti Református Gyülekezet sokáig fontos volt az életében. Ott is elsősorban Jó Sándor református lelkész, aki nagy lelki tanácsadója volt egész életében, no meg Gyökössy Bandi bácsi. Kamasz döntéseimet is megbeszélték. Emlékszem, Édesanyám olyan kérdéssel fordult egy alkalommal Bandi bácsihoz,

hogy mennyire lehet beleszólni egy gyerek életébe, mert voltak olyan dolgaim, amelyek nem tetszettek neki. És akkor Gyökössy Bandi bácsi mérhetetlen bölcs tanácsa az volt, hogy a megengedő szeretet jegyében hagyni kell a gyereket rosszul dönteni, mert abból fog tanulni. Persze, ha veszélyt lát az ember szülőként, akkor avatkozson bele.

Szóval ezek voltak az alapok.

Igen. Mielőtt gimnáziumba kerültem, a vallástörténeti alapjaim már megvoltak. A hittani, a bibliai és a református Káté ismerete egyaránt. A Budahegy-vidéki Református Ifjúsági Közösségbe jártam kamasz koromban. Ezek a tanulmányok, kulturális alapok – azt gondolom –, a hittől függetlenül is hozzátartoznak az általános műveltséghez. Ezeket tanítani kellene a mostani fiataloknak is.

Akkor ki mered mondani, hogy Te egy hívő ember vagy. Természetesen.

Ezt még a mai napig is sokan nem merik felvállalni.

Én ezt butaságnak tartom, az embernek vállalnia kell önmagát minden értelemben.

Hova jártál iskolába?

A Baár-Madas Református Gimnáziumba jelentkeztem, és ide jártam másfél évig. Ez volt az első gimnáziumom, majd jött még kettő. Emlékszem, minden hétfő reggel istentisztelettel indult a hét, amelyen nem volt kötelező a részvétel. Hát, ahogyan ez lenni szokott, a diákság egy idő után lekopott. Hétfőn reggel nyolckor nem mindenkinek az volt a legfontosabb, hogy az istentiszteleten részt vegyen. Ezért az egyik szülői értekezleten valaki azt mondta az iskola vezérkarából, hogy kötelezővé kéne tenni a hétfő reggeli istentiszteleteket, és Édesanyám közbeszólt, hogy inkább vonzóvá! Másfél év eltelté után magántanuló lettem, mert rengeteg munkám volt. Végül a Balettintézetben leérettségiztem. Céloom az egyetem, a színészi diploma volt.

Voltak az életed folyamán olyan helyzetek, amikor úgy érezted, hogy az Isten megsegített?

Nekem minden áldott nap ilyen érzésem van. Én nem a különleges helyzetekben gondolom felfedezni az Isten jelenlétét. Egy Reményik-verssorról tudnék erre válaszolni a legjobban. A Kegyelem című versében azt mondja:

*„Akkor megnyílik magától az ég,
S egy pici csillag sétál szembe veled,
S olyan közel jön, szépen mosolyogva,
Hogy azt hiszed: a tenyeredbe hull.
Akkor – magától – szűnik a vihar,
Akkor – magától – minden elcsitul,
Akkor – magától – éled a remény.
Álomfáidnak minden aranyágán
Csak úgy magától – friss gyümölcs terem.”*

Ez a kegyelem, amikor magától történnek a dolgok, amikor az embernek olyan magától értetődően jóra fordul minden, akkor kell felismerni Isten gondviselő kegyelmét. És mindig hálát kell adni ezért. Keresztapámat kérdeztem életem egy elégedett szakaszában, hogy mit kell tenni, amikor minden a helyén van. Azt mondta, hálát kell adni, ez a legfontosabb.

Istentől sokféle keresztet is kapunk, amelyet ha tetszik, ha nem, hordoznunk kell. Ez is kegyelem, hiszen ezáltal válunk jobb emberré. Te hogyan látod ezt?

Az ember nem szívesen beszél az életének vagy a családjának az árnyékosabb oldaláról. Amellett, hogy milyen szépen élünk, édesapám régóta két olyan rákbetegséggel küzd, amely folyamatos kemoterápiás kezeléssel jár. Édesanyám agygyöngörcsöt kapott három és fél évvel ezelőtt. Tehát azok a keresztetek, amelyeket az embernek hordozni kell, azok ránk vannak mérve, és türelemmel kell vinni. Erről is eszembe jut egy történet. Egy ember, aki a sivatagban cipéli a keresztjét, panaszkodik az Istennek, hogy miért jutott neki ilyen nagy teher. Isten megígéri neki, ha egy oázisba ér, ledobhatja a keresztjét és választhat egy másikat. Eljut az ember az oázisba, ledobja keresztjét és elkezd válogatni. Mindenféle keresztet talál, óriásit, amelyet meg sem lehet moccantani, picit is,

A főszerkesztő beszélget Németh Kristóffal

mint egy fogpiszkáló, de ahhoz mit szólna a többi ember. Végül talál egy olyat, amely nem is túl pici, nem is túl nagy, elbírná, ez megfelel neki. Azt mondja az Istennek: ezt választom. És Isten válaszol neki: látod, kiválasztottad azt, amelyet az elején ledobtál. Azt gondolom, hogy a hívő ember valahogy így van a kereszthordozással.

Gondoltál-e már családalapításra? A rólad szóló írásokból tudom, hogy nagyon gyerekszerető vagy.

De még mennyire! Érdekes, hogy bár soha nem volt számomra kritérium, de a partnereim többségükben reformátusok voltak – így hozta a Jóistent.

Ezek szerint egyházi esküvőt szeretnél, és hitben neveled fel majd a gyerekeidet.

Mindenféleképpen, és azt szeretném, hogy a keresztapám adjon majd össze a jövődöbelimmal.

Beszéltünk hitről, keresztről, családról, beszéljünk még a magyarságról.

Magyarságunkban a keresztény erkölcsiség, a hagyománytisztélet és a nyelv a legfontosabb. Ha végignézek a mai magyar társadalmon, akkor nem nagyon érzek közösséget a többséggel. Ez a véleményem.

Kemény szavak ezek egy hívő embertől.

Amit ma látok ebben az országban és az itt élő az emberek lelkében erkölcsi, világnézeti szempontból, az olyan, ahonnan menekülni kéne, ha az embernek nem lenne egy erőteljes ragaszkodása a hazájához.

Mit jelent számodra a nemzettudat?

Ez egy nagyon erőteljes nyelvi kérdés. Tudományosan is bizonyított, hogy nyelvünk az egyik legkülönlegesebb, leggazdagabb nyelv a világ nyelvei közül, és mi mégis hagyjuk elkorcsosulni. Ebben nagy szerepe van a médiának is. Nem véletlen, hogy annyi versmondó versenyen részt vettem. A magyar prózát és lírát rettentő fontosnak tartom. De a beszélt nyelvvel ugyanígy vagyok. Nyelvünk mérhetetlen gazdagságát és kifejezőmódját ápolni kell. A Kazinczy-versenyek nagyon fontosak ebből a szempontból. Nem ügyelünk a beszélt nyelv helyességére – manapság már a színházban sem –, pedig régebben ez volt a legautentikusabb közeg. A nyelv tisztasága mellett a helyes történelemszemlélet is nagyon fontos egy nemzet életében. Egy egészen elképesztő adottságú országban élünk. Mekkora és milyen ország volt a miénk! Saját honfitársainkkal vagyunk körülvéve, de el kell fogadnunk országunk történelmét Trianonnal kapcsolatban is, és így kell mindent megtennünk a határon túli és belüli magyarságért.

Mi a Te hitvallásod lényege?

Két ember közt a leg-rövidebb út egy mosoly – én ezt nagyon fontosnak érzem. Ha mi mosolyogva nézünk a világra, akkor a világ is valószínűleg vissza fog mosolyogni ránk. Az embert nagyon determinálja az, hogy miként éli az életét, boldog-e vagy sem, és hogy a környezetével milyen viszonyban van. Sohasem fogom elfelejteni – szintén a Budahegy-vidéki ifjúsági gyülekezetben történt –, jött hozzánk egy vendéglelkész prédikálni, majd utána sokat beszélgettünk arról, hogy ki mi szeretne lenni. Akar-e valaki közülünk lelképásztor lenni – tette fel a kérdést. És nem nagyon akadt a mi gyülekezetünkben olyan fiatal, aki ezt a hivatást választotta volna. Engem is megkérdezett. Én mondtam, hogy színész szeretnék lenni. Azt felelte, nem baj fiam, úgyis lehet szolgálni a Jóistent. Én azóta is erre törekszem, ez az én hitvallásom.

A mai társadalmi- gazdasági helyzet nem nagyon kedvez a mosolyoknak.

Ez tény, nem könnyű mosolyogni. Lehet, hogy én kivételezett helyzetben vagyok a foglalkozásom miatt, tv-sztár lettem, de mindig az aktivitásban látom a megoldást. A panaszkodás egy passzív állapot. Én egy harcoss ember vagyok, inkább keresem a konfliktust.

Mit vársz a szappanoperától, amelyben folyamatosan szerepelsz?

A művészetet nem az RTL Klubon és nem a kereskedelmi csatornákon kell keresni. Ez egy napi sorozat, nem kell tőle többet elvárni, csak szórakoztatni hivatott, nincs benne káros dolog. És már az is eredmény, ha a kamaszok azért jönnek el életükben először a színházba, hogy az általuk rajongott tv-sztárt testközelből láthassák. Ez a kulturális közeg később hatással lesz rájuk. Ezért egy sorozat nem is rossz csalogató eszköz arra, hogy a fiatalok színházba járó emberré váljanak. Azt szoktam mondani, hogy a népszerűséget konvertálni lehet értékben.

Ha már itt tartunk, mi jelent számodra a legfontosabb értéket?

Legfontosabb érték számomra a tiszta erkölcs, a becsület. Ezt minden téren így gondolom, ha ez nincs meg, akkor vége a világnak. Ezt örököltem, szüleim erre neveltek. Én két elképesztően hiteles és tisztességes ember nevelésének eredményeként válhattam azzá, amivé lettem. Mindig azt láttam otthon, hogy ők soha az életben nem hazudtak egymásnak, de másnak sem. De ugyanilyen fontosnak tartom a pontos adófizetést is, mert ha nem így teszünk, akkor a többi embertársunktól lopunk. Kollégáimat sem fúrom, nem terjesztek rágalmatokat. Lehessekn adni a szavamra, lehessen számítani rám. Értéknek tartom a családot, gyermeket, kultúrát, műveltséget.

Nemcsak színészzel foglalkozol, hanem a Károlyi Kulturális Alapítvány igazgatója is vagy, saját óéged van, sőt sportlövő is vagy.

Így van, cégem reklámmal, rendezvényszervezéssel, kommunikációval foglalkozik. Ezek kötődnek az én alaptevékenységemhez. A sportlövészetben országos bajnok voltam, de most már csak hobbi szinten üzöm. Fegyvereket is gyűjtök, természetesen sportcélokra. Azokkal a barátaimmal, akik hivatásból vadászok, komoly konfliktusban vagyok, mert ami az élet kioltásával kapcsolatos, azt nem tudom elfogadni. Nem tartom nemes sportnak.

Miért van szükséged ilyen sok fajta tevékenységre?

Mert a színészet – lehet, hogy meghökkentő lesz, amit most mondok –, nem egy intellektuális műfaj. Mint ahogy a színészek nagy része sem intellektuális, hanem derék munkásember. Ha végignézek a mai színésztársadalmon, azt kell hogy mondjam, nem műveltebbek az átlagnál. A régi nagyok természetesen kivételek ez alól. Háromezer színész van ebben az országban, és nincs annyi szerep, minőségi munka, hogy mindenki fejlődni tudjon. Így sokakat intellektuálisan nem elégít ki önmagában az a tény, hogy pusztán színészként szerepeket játsszon. Bennem mindig is munkáltak más ambíciók is. Az igazán nagy egyéniségek óriási szellemi alappal rendelkeztek, és művelték magukat egy életen át. A mai színházi struktúra ezt nem követeli meg. Nem ismerik a színház-történelmet, nem beszélnek nyelveket, nem ismerik a mai kortárs nemzetközi színház-művészetet sem. A fiatal színészek többsége nem tud hozzászólni egy zenei vagy képzőművészeti alkotáshoz. A kapitalista világban nem cél a művelt ember, mert a műveletlent könnyebb befolyásolni.

Politizálni szoktál?

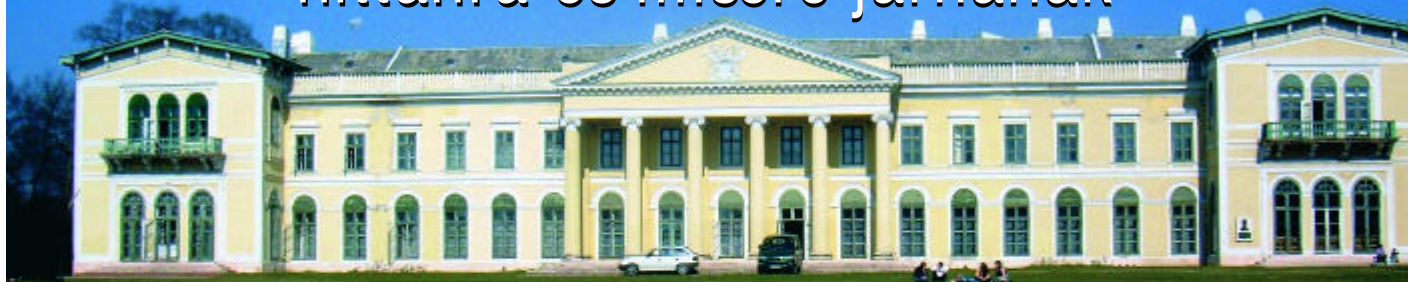
Jobboldaliság, baloldaliság, liberalizmus vagy konzervatizmus – amiket kérdeztél –, ezek a fogalmak nagyon komoly magyarázatra szorulnak. Én soha nem kérkedtem azzal, hogy milyen a pártpolitikai meggyőződés, mert egy színésznek nem az a dolga, hogy politizáljon. Aki engem ismer, az ismeri az én világnézetemet is. A színházba járó embert viszont ne zavarja meg az, hogy akit a színpadon lát, az melyik párt tagja. Egy enyire polarizált világban ha egy művész nyíltan kampányolni kezd egy párt mellett, könnyen elveszítheti a nézők ötven százalékát. Nagy a felelősségük azoknak a művészeknek, akik különböző pártok szekereit tolják. Nem tartom helyesnek egyik oldalon sem. Nekünk a művészetért kell küzdeni, és nem szabad megosztani a közönséget. Nem azért mondom ezt, mert félek vagy gyáva vagyok, nem erről van szó. Természetesen nekem is megvan a magam világnézete, pártpolitikai hovatartozás, de én nem viszem a nagyközönség elé. Én így érzem helyesnek. Márai Sándort idézném ezzel kapcsolatban, aki azt írja, hogy nagy a különbség a hazaszeretlet és az államszeretlet között. Aki a hazáját szereti, az egy hagyományt szeret, aki viszont az államot szereti, az egy koncot szeretne kapni tőle. Míg a haza nem ad kitüntést, pénzt, addig az állam igen. Ha megnézed azokat az embereket, akik különböző pártrendezvényeken fellépnek, azok nem is élnek ebből olyan rosszul. De Isten őrizen engem attól, hogy itélkezsem felettük, nem az én feladatom.

Köszönöm a beszélgetést!

Kuruczleky Ilona
főszerkesztő

Szeretnénk, ha a fóti gyermekváros lakói hittanra és misére járnának

Gróf Károlyi Lászlóval és feleségével, Erzsébet grófnővel beszélgetek a Fóti kastélyban. Kérem, mutassák be a családjukat és Fótot.

sáról határozni. Pályázatot írnak ki,

Károlyi gróf: A család Nagykárolyból való, onnan jött Károlyi István, a dédapám Fótára. Károlyi István anyja vette meg a fóti birtokot. A Fekete grófoknak volt itt előtte kúriájuk. A birtok Újpestnek egy részét is tartalmazta. Az 1800-as évek elején Pest politikailag jelentőssé vált, ezért jött el a család Nagykárolyból ide. Telepéseket hoztak a mai szlovák határtól, munkásokat, iparosokat. Sok ezer hektárt adtak át különböző célokra. Károlyi István második felesége Esterházy-lány volt, aki korán meghalt. Károlyi István gróf tanulmányainak befejezése után belépett a Liechtenstein-huszárezredbe, 1821-ben diplomáciai szolgálatban Párizsba helyezték. Évekig élt Olaszországban. A reformkor politikai küzdelmeiben nem vett részt, de a szabadságharc kitörése után elvállalta a Pest megyei főispánságot. Fótton nemzetőrséget szervezett és felállította a Klapka György parancsnoksága alatt álló I. hadtest kötelékében harcoló Károlyi-huszárezredet. 1849. februárban Windischgraetz elfogatta és bebörtönöztette. 1850-ben váltságdíj fejében kiengedték. 1860-ban, majd 1867-től 1881-ig ismét Pest városmegye főispánja. Nevéhez fűződik az Ybl tervei szerint készült fóti templom és kastély felépítése. A gróf megfogadta a börtönből való szabadulása után, hogy templomot épít. Katolikus templomot épített, pedig Fót református lakosságú volt, mindenek ellenére a falusiak segítették az építkezést. Károlyi gróf Olaszországban jó viszonyban volt a Vatikánnal, a pápákkal. A

fóti egyházközség a Váci egyházmegyéhez tartozott, pénzügyi gondok támadtak köztük. A gróf halálakor nem jelentek meg a váci papok a temetésén, mert a Dunakeszi egyházközség pénzét elvette Fót – ők így látták. Gróf Károlyi István alapította a Szent István Társulatot.

1945-ben államosították a Károlyi-vagyont. Apám, öcsém, apám húga a Fóti templom kriptájában lett mégis eltemetve a kommunisták alatt. A múlt rendszerben még éltek az uradalom emberei, eljöttek a temetésre, még Nagykárolyból is.

Mi lett a kastélyból?

Erzsébet grófnő: A Fóti kastélyból előbb kórház, majd gyermekotthon, utána ÁVÓ-ház és végül kaszárnya lett. 1957-ben lett végleg gyermekváros. Magánkezdeményezésre Vándor Györgyi gyűjtötte ide az árvákat, aztán államosításra került a gyermekotthon is. „Minta gyermekotthon lett.” Most nyolcvan gyermek él itt, kétszáz dolgozó látja el őket. A kastély most is állami tulajdonban van. Műemlékvédelem alatt áll az épület, a Szociális Minisztérium a kezelést a Gyermekközpontra ruházta át. Albérlők vagyunk a saját kastélyunkban. A tulajdonos a magyar állam, a kezelői jogok egyelőre az Egészségügyi Szociális és Családügyi Minisztérium kezében vannak. A Kincstári Vagyongazgatóság kastélyprogramjában kb. háromszáz másik kastély, kúria mellett kell a fóti műemlék további sor-

amelyen mi a többi résztvevővel indulnánk együtt. Szeretnénk az egyik szárnyban kastélyturizmust indítani. A földszinti termet fogadótermekként használni konferenciák céljára. A galérián a már működő múzeumot megtartani, és a kastélyban kiállító- és hangversenytermet kialakítani. A kastély körüli parkot kelene eredeti állapotába visszaállítani. Végleg visszatelepülünk Magyarországra, szeretünk itt élni. A kastély jelenlegi berendezése az általunk összegyűjtött bútorokból áll, amelyekről, gondoljuk, hogy valamelyik családjunk volt tulajdonában lévő kastélyokból származ-

nak, mint például a füzérradványi Károlyi kastélyból, valamint a budapesti Múzeum utcai Károlyi palotából. A valaha nagyhírű, 80 000 kötet tartalmazó könyvtárából, kb. 200 kötet maradt, amelyeket 1945 elején apám eldugott a templom tornya alá, a többi az akkori hatalom elégettette a kastély udvarán 1949-ben.

Hogy sikerült visszajönni Fótára?

Károlyi gróf: A gyermekváros akkori igazgatója, Csáki László keresett meg, hogy az intézet felvénne a Károlyi nevet. Eljöttünk az ünnepségre, feleségem védőnője lett az intézménynek.

Gondolkodtunk a visszatérésen. Az itteni gyermekek nem ismerik jól a magyar történelmet, Szent István államalapító királyról alig hallottak. A gyerekek hitoktatása nincs megoldva. A gyermek-központnak van egy alapítványa, a 18. évet betöltött állami gondozottak életkezdését segíti. Én vagyok az elnöke, Sebők Sándor atya is a kuratóriumban van.

Erzsébet grófnő: A nevelők nem viszik misére a gyerekeket. A falubeliek, Csáky atya alatt, kivitték hétvégére az árvákat a családjukhoz, és velük jártak misére, de ez a kezdeményezés is elhalt.

Károlyi gróf: Az önkormányzat is megosztott ebben a témában.

Erzsébet grófnő: Én fiatal koromban szolgáltam a Máltaiaknál, szerettem volna, ha a nagyobb árvák megtanulják az ápolást, hogy tanuljanak a Károlyi kórházban, Újpesten. Azt a választ kaptam, hogy ez itt nem szokás. Azt gondolom, nem kapják meg azt a lelki nevelést, ami ehhez kell – most már nehéz ezzel szembe menni.

Károlyi gróf: Francia apácák dolgoztak a családom tulajdonában lévő újpesti Stefániumban, amely 1948-ban államosítva lett. Ügyvéddel megtámadtuk a döntést, visszahívnánk a nővéreket Franciaországból. Jönnének is, de a francia követség azt mondta, ez az állam belügye. Az újpesti Károlyi Kórház, amelyet dédnagyapám alapított és amelyet családom 1948-ig saját költségére működtetett, és amelyet szintén 1948-ban államosítottak, most úgy látszik, bezárás előtt áll.

Erzsébet grófnő: A Károlyi család az egyik leggazdagabb család volt az 1945 előtti Magyarországon. Huszonöt szociális intézménye volt a családnak, köztük templomok és kastélyok is. A kárpótláskor az öt Károlyi testvér öt millió forintot kapott, csak kárpótlási jegyekben. Szégyenletes.

Károlyi gróf: A zempléni vadászkastély – László Tanya – volt a második otthonunk. Amíg tárgyaltam az állammal a visszavásárlásáról hazaköltözésem után, addig eladták másnak, helyes összeköttetésekkel rendelkezőnek. Jogtalanság, hogy az államosított vagyont vissza se vásárolhatjuk.

Erzsébet grófnő: A románok legalább visszaadják az eredeti tulajdonosnak a vagyont, a kolozsvári palotát most remélem visszakapni. A magyaroknak szándékában sincs ilyesmi. Károlyi István majdnem Aradi vértanú lett. Kihasználták a Károlyi családot, pedig szociálisan érzékenyek voltak. A nagymama száznegyven házat ajándékozott Fótnak.

Károlyi gróf: Azt szeretném elérni, hogy az intézményeink olyan céllal működjenek, amelyre a család annak idején alapította.

Erzsébet grófnő: Sebők Sándor atya restauráltatta a

templomot. Pénz kell mindenre, ezért adunk jótékonyági bálakat. Az egyik rendezvényre meghívtuk Beer Miklós püspököt és a nunciust is.

Nemzeti öntudat, hazaszeretet, mit jelentenek ezek a fogalmak önöknek?

Károlyi gróf: Ötven évig voltam emigrációban. 1944-ben először a Szudétákba menekültem, majd on-

nan Bajorországba utaztam. 1946-ban Svájcban folytattam tanulmányaimat. 1948-ban Argentínába emigráltam, ahol először munkásként tevékenykedtem, majd mint üzletkötő bekapcsolódtam az üzleti életbe. 1952-ben Chilébe költöztem, ahol a halászatban tevékenykedtem. 1953-ban Peruba mentem tovább, ahol kávé-, gumifa-, banán-, koka- és borsültetvényt hoztam létre a felső Amazonas vidékén. 1962-ben eladtam az ültetvényemet, és Limában bankárként működtem tovább. 1967-ben költöztem Angliába, de bárhol is életem, megmaradtam mindig magyarnak.

Erzsébet grófnő: Erdélyi származású vagyok, dálnoki Kenyeres Erzsébet, Bajorországban születtem. Ausztriában nevelkedtem, a nagyszüleimnek Szatmárban és Arad mellett voltak birtokaik, apai ágon pedig Korond környékén. Németországban, négyéves koromtól Spanyolországban éltem, majd Ausztriában, Angliában telepedtem le. Amikor Károlyi László gróffal találkoztam, még nem beszéltem magyarul. A Sacre Coeur iskolába jártam az apácákhoz, ahová az édesanyám és nagymamám is. A gróffal 1992-ben kötöttem házasságot. Az első házasságomból született két lányom. Édesanyám fordította németre Bécsben Pflinszkyt, hogy legyen valamit a hazáért. Előadásokra hívta ki a keresztény írókat, a magyar intellektuális rétegnek.

Károlyi gróf: Az emigrációs magyarság, főleg a dél-amerikai, integrálódott, de megmaradt magyarnak. A művelt nyugat tud 1948-ról és 1956-ról. A külföldi magyarok közt optimizmus uralkodott. Megtartottuk a nemzeti ünnepeket. A nemzeti zászló is mindig ki volt tűzve a házunkra, és ez nem magyarkodás. Itt is fel akarjuk élesíteni és a vallási életet az Alapítványunkon keresztül, mert az ötven évig tartó kommunizmus megtette a maga romboló hatását. Fotó és szöveg:

KURUCZBKÖNYV

Mások létéért vívott küzdelemben nőtt naggyá

Köszöntjük a Svájcban élő 85 esztendőös Böröcz Józsefet

Évek óta atyai barátság fűz Böröcz Józsefhez, aki Zürich mellett élve évtizedek óta segít a nehéz sorba jutott magyar testvéreire, éljenek akár Svájcban, Magyarországon, Erdélyben vagy Délvidéken. Áldozatos munkája elismeréseképp tíz évvel ezelőtt Magyar Örökség Díjban részesítették. Dobos László felvidéki író laudációjában akkor a következőket mondta róla: „Böröcz József élete nemes lelkével, a mások létéért vívott küzdelemben nőtt naggyá. Életműve azonos rangú minden más, Magyarországot és magyarságért tett és végzett nagy cselekedettel... Életének lényege az emberszeretet, az emberbecsülés, a gyenge, a bajba jutott, a kiszolgáltatott, védtelen segítése.

Ezt tette és teszi élete hosszán. S ez nem bibliai samaritanuskodás, hanem természetesen vállalt áldozat. Ez a magatartás is nemzeti érték. A magyar szolidaritás, az emberi méltóság védelme, a sorsok egyengetése, a tehetség támogatása is történelmi és jelenbeli érték – nemzeti s erkölcsi magaslat. Ez is alkotás, ez is cselekvés.”

De honnan indult Böröcz József életútja? A II. világháborúban a front visszavonulásakor Krasznahorka mellett magyar katonaként megsebesült, s innen került a bécsi hadikórházon keresztül Bajorországba amerikai fogságba. Onnan Münchenbe szökött, s végül Svájc, Thalwil lett az otthona. Szabónak tanult. 1950-ben belépett a Svájci Keresztény Szakszervezetbe. Zürich városa 1986-ban „iparbírónak” nevezte ki, 80 éves koráig tartó hatállyal. 1958-ban – jövőre lesz 50 éve – részt vett a Svájci Keresztény Magyar Munkavállalók Szövetségének megalakításában. 1962 óta elnöke a szervezetnek.

Kezdetben Svájci Keresztény Magyar Munkásszövetségnek nevezték a szervezetet. Később változtatták Munkavállalók Szövetségére, hisz ekkorra a magyar menekültek jelentős többsége nem munkásként kereste kenyerét, hanem értelmiségi pályán helyezkedett el. A Szövetség kezdettől fogva máig tagja a svájci Keresztény-Nemzeti Szakszervezetek Szövetségének. Ennek értelmében a magyar szakszervezetek tagjait munkaügyekben támogatásban és ingyenes jogvédelemben részesítik.

B. Szabó Péter, a Szövetség titkárának összefoglalója szerint – a Szövetségnek minden Svájcban élő magyar származású egyén tagja lehet. A Szövetség – bár nevében viseli a keresztény jelzőt – tagjait nem valamely felekezet, hanem a magyarsághoz való tartozás alapján szervezi. Nem tesznek különbséget katolikus, protestáns vagy akár zsidó vallású magyarok között.

Az alapítás után néhány esztendővel az akkori elnök, Hanzély Menyhért a Szövetség feloszlását javasolta, mert a tagság többsége nem fizetett tagdíjat. A zürichi csoport vezetője, Böröcz József néhány társával együtt akadályozta meg a feloszlást, s ekkor a Szövetség központját Oltenből Zürichbe helyezték át. A szervezet elnöke jelenleg is ellenszolgáltatás nélkül végzi áldozatos tevékenységét. A Szövetség fontosnak tartotta a magyar menekültek betegség-biztosításának rendezését. A Svájci Keresztény-Szociális Betegbiztosítónál több, mint kétezer magyar családnak sikerült előnyös kollektív betegbiztosítást kötnie. Komoly feladatot jelentett a tagság számára megfelelő munkát és olcsó lakást szerezni. A tagoknak költözködési pótlékot, házasságkötés és gyermek születés esetén pedig egyszeri gyorssegély kifizetését garantálja az alapszabály.

A Magyar a Magyarért akció keretében mintegy 700 menekült telepedhetett le Svájcban. A me-

nekülteknek kezdeti anyagi gondjaik enyhítésére hosszú lejáratú kamatmentes kölcsönt biztosított a Szövetség. A svájci magyarok legnagyobb és anyagilag legerősebb szervezeteként állandó jelleggel támogatták a németországi Burg Kastli magyar gimnáziumot. A helyi magyar szervezetekkel és egyházakkal karöltve kivették részüket a nemzeti ünnepek szervezésében, továbbá támogatták a magyar könyvkiadást.

A Szövetség fennállása óta támogatja a magyarországi és az elszakított területeken bajba jutott honfitársainkat. Elnökének közbenjárására 2001 áprilisában például 47 tonna, több mint egymillió svájci frank értékű élelmiszer-adományt juttattak el Magyarországra és Kárpátaljára. De Erdély, sőt Délvidék sem maradhatott ki a támogatandó területek közül. Összességében 14 teherautónyi, 170 tonna élelmiszert juttattak el az érintett országokba. De Böröcz József áldozatos emberszere-

Böröcz József és Elisabeth Kopp nyug. belügyminiszter

Böröcz József Dr. Komáromi János és felesége társaságában (legjobb munkatárs és nagy támogató)

tete közé sorolhatjuk *Duray Miklós* támogatását, vagy amikor *Szőcs Gézát* a románok kiutasították Erdélyből, kieszközölte, hogy Svájcban menedékjogot kapjon a neves költő. Ha teheti, Böröcz József a Szövetség nevében szót emel a bebörtönzött vagy üldözött magyarok érdekében az EBEÉ-konferenciákon (*Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet*) is.

Jelenleg legnehezebb feladataik közé tartozik a munkanélküliek és a kisebbségben élő magyar honfitársak megsegítése. Böröcz József – noha betöltötte 85. életévét – ma is áldozatosan végzi magyarságmentő misszióját.

Legutóbbi magyarországi tartózkodásakor felidézte a *Ceausescu*-rendszerben Romániába tett látogatásának egyik epizódját: 1987-ben *Kolozsváron* jártam mint turista. Reggel a *Continental Hotel*ban megjelent két furcsa ember, az egyik román volt, és kérték az útleveletem ellenőrzésre. Mire föl? – kérdeztem, nekem van vízumom, mit akarnak? – Az nem elég, ők látni akarják az útleveletem, s a főnök, *Popescu* azt akarja, menjek be hozzá! Nem kísérték be, hanem azt kérték, egy órán belül legyek a *Securitatén*. Érkezésemkor már várt a két férfi az ajtóban. Ott bevezettek egy szobába. Négyen ültek egy magasabb pódiumon, velem szemben ült a tolmács, balról a tiszt, aki kihallgatott, jobbról pedig még egy ember. Összesen heten voltak, én pedig egyedül. Bezárták az ajtót, de nem ijedtem meg, mert ismerőseimtől hallottam, hogy így félemlítik meg az embert. Első kérdésük így szólt: – Miért jöttem Romániába? Azt válaszoltam: errefelé nagyszerű a levegő, Zürichben sajnos légköri nyomások vannak. Továbbá ha a *marosszentgyörgyi* fürdőben fürdöm, érzem, hogy az izületeimnek mi-

lyen jót tesz. Ezért jövök ide – válaszoltam. Mire ők azt mondták: – Őszinte legyenek, mert ellenkező esetben nem engednek Romániába. Azt válaszoltam: – Meggondolom, akarok-e idejönni ismét, ahol kihallgatnak egy turistát. Voltam már a kommunista Jugoszláviában, de ilyesmi nem történt velem. Később arra kértek, mondjam el kronologikus sorrendben, merre jártam. Említettem nekik *Kalotaszeget*, de mivel nem kérdezték, melyik faluban jártam, mindent nem árultam el nekik. Erre ők felhozták *Dést* és *Széket*. Igen, valóban ott is jártam – mondtam nekik.

Tehát pontosan tudták, merre járt.

Igen. Bizonyára kísérték végig az úton. Elmeséltem nekik, hogy életem legszebb esküvőjét láttam *Széken*. – Kivel beszéltem, kikkel találkoztam? – érdeklődtek tovább. – *Forrófalván* jártam, mert az ismerősöm fia ott református lelkész, és megszületett a gyermek, tehát megnéztük. Ekkor a tolmács azt kérdezte, melyik úton mentem *Forrófalvára*? – Maga nagyon jól tudja, hisz csak egy út vezet *Forrófalvára* *Kolozsvárról* – mondtam. Majd tovább faggatóztak: – Kivel mit beszéltem? – Beszéltem-e vallásról? – Miért, itt ilyen problémák is vannak? – tettem fel a naiv kérdést.

Ekkor témát váltottak és azt kérdezték: egyetért-e azzal, amit a müncheni *Nemzetőr* ír. – Ha meg tudják mondani, melyik cikkről beszélnek, hozzászólhatok, de így összességében nem mondhatok véleményt. De – válaszoltam nekik, nekem nem kell olvasni a *Nemzetört*, mert a tegnapielőtti zürichi újságban bent volt, hogy maguk megverték *Szőcs Gézát* *Kolozsváron*. Erre zavarba jöttem és azt kérdezték, összejárok-e *Tollas Tiborral*? Hogy járnék össze velem, amikor ő Münchenben él tő-

lem legalább 300 kilométerre. – Ismerem-e *Tollas Tibort*? – Hogyne, láttam már rendezvényeken, nagy közszerepetnek örvend. Amikor idáig jutottunk, ezt a témát abbahagyták. Továbbkérdeztek, hogy kinnél jártam és mit beszéltem, illetve hová készülök még? Amikor véget ért a beszélgetés, négy szekus autó kísért, s ketten már ott vártak annál a papnál, ahová megérkeztem. Elővigyázatosági okok miatt mielőtt elmentem volna a *Rendőrségre*, betértem az apácákhoz, és otthagytam náluk minden pénzt és iratot. Ha véletlenül megmotoznának, ne legyen semmi nálam.

Vitt támogatásokat?

Persze, és nem akartam, hogy megtudják a pontos címeimet. Minimum két óráig tartott a beszélgetés. A végén megkérdezték, hogy ki vagyok? – Amit maguk gondolnak. Érdeklődtek, milyen szervezetek működnek Svájcban. Erre a kérdésre azt válaszoltam: Zürichben van egy magyar egyesület, s minden évben megszervezik a zürichi magyar bált, ahol legalább ezer ember van jelen. A tolmács megkérdezte: – Isznak-e ott pálinkát? – Nem, ott ilyen büdös dolgot nem isznak. Amikor megkérdeztem, miért nem *Popescu* kérdez, a tolmács azt hazudta, hogy ő *Popescu*. Erre megcáfoltam őt. Begurult, hangoskodni kezdett, mire azt mondtam neki – Ne felejtse el, lehet, hogy szegény erdélyi magyarokkal így beszélhet, de én egy svájci állampolgár vagyok, és maga velem így nem beszélhet. Meglepődött. A végén, mikor ismét megkérdezték, hogy ki vagyok, azt válaszoltam: tagja vagyok a Svájci Keresztény Szakszervezet „központi bizottságának”, ahol tegező viszonyban állok a képviselőkkel. S a svájciak annyira szeretnek, hogy kineveztek „iparbírónak”. Utazásom előtt nálam járt az a bankár, aki maguknak hozza a pénzt, ha önök fizetéképtelenek. Abban állapotunk meg, ha hazaérek, számoljak be az utamról! Természetesen el fogom neki mesélni, hogy engem kihallgattak órákon át. *Popescu* ekkor szép utat és jó nyaralást kívánt. Én pedig azzal búcsúztam: feltételezem, hogy lesz kíséretem... Böröcz József a Svájci Keresztény Magyar Munkavállalók Szövetségének elnöke azóta is többször járt Erdélyben. Kérdésemre, vajon hány embernek segített eddig az életében, azt válaszolta: több ezernek. Mai napig segít, végzi szeretetszolgálatát. Isten éltesse Őt sokáig magyarságunk javára!

FRIGYESY ÁGNES

Egy igazi példakép: Kaszap István

Kaszap István a világháború idején, 1916. március 25-én, Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepén született, Székesfehérvárott. Napsugaras, pajkos gyermekkor után nemes és mély életszemlélet és bámulatosan akaraterős törekvés jellemezte a ciszterci diákot. Kemény kitartással a közepesből színjeles tanulóvá küzdötte fel magát. Kitűnő tornász is és 17 éves korában Dunántúl ifjúsági bajnoka lesz. Buzgó cserkész, hűséges kongreganista és társai közt igazi apostol. Példaképüknek tartják, akit szerénységéért, önzetlen szolgálatkészségéért, egyenes jelleméért és nemes elveiért szeretnek és tisztelnek.

Kaszap Istvánt magas eszmények vonzzák: pap, szerzetes szeretne lenni, de erre képtelennek, méltatlannak érzi magát. Sokat imádkozik, fájó tépelődéseiből az isteni Gondviselés a Jézus Társaságába vezéri. Szerzetesi életét a Manrézában teljes, hősi-es odaadással kezdte. Az önmegtágadás szent passziója lett. Az Oltáriszentséget lángoló szeretettel imádtá, a napi áldozás volt életének energiaforrása. Sokat elmékedett Jézus szenvedéseiről. A bűnösökért engesztelő áldozatul ajánlotta fel magát – Jézus Szívének. Egy kínos és rejtelmes betegség tört ki rajta, amellyel szemben az orvostudomány tehetetlennek bizonyult. Egész testét elborították a gennyes sebek, fekélyek. A nehéz operációk és a fájó kezelés szenvedéseit hősiesség, Isten szeretetében izzó lélekkel viselte. A legnehezebb órákban is mindig tapasztalta Szent József segítségét, akit különös, nagy bizalommal tisztelt. A testi fájdalom mellett súlyos lelki megpróbáltatásokban is része volt. De erényei is ekkor bontakoztak ki teljes szépségükben, erejükben. Minden szenvedését a bűnösökért ajánlotta fel és betegtsait is buzgón térítette a kórházban. Életprogramja: „Szeretettel, szenvedéssel szolgálni a szeretet Székhelyét, szentséges Szívedet...” Halálos ágyán felmetszett gégevel feküdt, mint az áldozatok. Szólni nem tudott, de élete utolsó perceiben, az örök élet küszöbén felírta búcsúszavát: „Ne sirjatok, mennyei születésnap ez.” 1935. december 17-én volt halála. Temetésén már erényeit, hősiességét ünnepelték. Azóta is mind többen kérik bizalommal égi pártfogását, és igen sok feltűnő imameghallgatás történt.

Székesfehérvárott, a sóstói temetőben helyezték nyugalomra. Sírját hamarosan tömegek keresték fel, és az emberek csodás gyógyulásokról beszéltek. 1941. október 11-én Shvoy Lajos székesfehérvári püspök elindította az egyházmegyei boldoggáavatási eljárást. Hamvait 1942-ben áthelyezték a székesfehérvári Prohászka Ottokár emléktemplom árkádjai alá, ahol a mai napig nyugszik. 1947. április 15-én az egyházmegyei bizottság a per anyagát átadta a Szentszék Szenttéavatási Kongregációjának. 1948. húsvét táján a Ritusok Kongregációja prefekta, Micara bíboros hivatalosan kijelentette, hogy őszentsége XII. Piusz pápa

megbízta Tedeschini bíborost Kaszap István boldoggáavatási ügyével. Az időközben bekövetkező történelmi események közbejötté miatt a boldoggáavatás ügye megakadt. 1983-ban II. János Pál pápa dekrétumot adott ki, amely lehetővé teszi az elfekvő boldoggáavatási ügyek felülvizsgálatát. Így került sor 1991-ben Kaszap István ügyének újrafelvételére.

1991. július 30-án egyházmegyei bizottság alakult, melynek feladata volt összegyűjteni azoknak a tanúknak a vallomását, akik Kaszap Istvánt személyesen ismerték. A bizottság munkáját 1992. június 8-án fejezte be. Az összeállított anyagot másnap áadták Budapesten Acerbi pápai nunciának. Miután az illetékes kongregáció a benyújtott anyagról ítéletet mond, a posztulátornak el kell készítenie a boldoggáavatást kérelmező okiratot. A rövid életrajzi adatok után tekintsünk Kaszap István lelki világába. Az alábbiakban idézetek következnek naplójából.

„Imádkoznom kell a kegyelemért, hogy tisztán lássak. Egész életem folytonos nagy IGEN Istennek... Nem abban áll a szentség, hogy nincs hibám, hanem, hogy nem alkuszom meg gyarlóságaimmal... Szomjúhozol? Ne elégedj meg földi üdítő étellel, itallal, vigasztalással, hanem menj Istenhez. Ő majd kielégít kegyelmének üdítő vizével, mely az élővizek forrása... Imádkozzál röviden, egyszerűen, bizalommal és önzetlenül... A gabonaszemnek el kell rothadnia, hogy termést hozzon. Nekem, mint Krisztusnak, meg kell a világ számára halnom, az önmegtágadásban fel kell emésztődnöm, hogy bő termést hozzak az aratás Urának... Krisztus követésének útja: önmegtágadás...

Valaki imádkozik értem, helyettem és velem, valaki él, szeret és vár engem a Tabernákulumban... A Tabernákulum a szentek mindene volt. És nekem?... Mily fölséges az Oltáriszentség! Onnan árad minden erő, buzgóság, önfeláldozás, vértanúság... Ha lanya, hideg kezdesz lenni, rögtön róla elmélkedjél. És ha elmész Isten háza előtt, ha sietős is utad, nézz be és üdvözlöld a te Uradat, Istenedet... Nagy segítségemre volt a reggeli szentáldozás, ennek tulajdonítom, hogy oly nyugodtan mentem az operációra... Soha, míg élsz, ki ne aludjon benned a lángoló szeretet az Oltáriszentség iránt... Az embereket oktatjuk szóval, megmentjük ál-

dozattal... Nem lehetsz csillag az égen? – légy mécses a házban. Nincs nagy háló? – van horog. Nincs aratógépem? – van sarlóm... Minden beszédnek lesz eredménye, ha ima termékenyíti meg... Az Eucharisztia után a feszület legyen legnagyobb erőforrásod. Mint a legértékesebb könyvet a világon, úgy tanulmányozd, mert az igazi keresztény élet a kereszthordozás, a vértanúság... Földi életünk legnagyobb értéke a néma, panasz nélküli szenvedés... Örömmel viselem el a szenvedést és nem futok el a fájdalom elől... Szeress elmékedni az Úr Jézus szenvedéséről és haláláról, valamint a magad szenvedéseire és vigasztalásaira is előre gondoldj. Nekem is sok szenvedésem lesz, ha Isten nagyon szeret... A szenvedésből lesz az a kincs, melyet senki el nem vehet tőlünk, mely örökké a mi birtokunkban marad... Adj nekem kegyelmet, keresztre feszített Krisztusom, hogy némán, panasz és zokszó nélkül szenvedhessek... Szívesen szenvedek! ...

Teljes szívvel-lélekkel – magamat elfelejtve, kiürésítve – szolgálni a szeretet Székhelyét, szentséges Szívedet – ez az én életcélom... Szeresd a te mennyei jó Édesanyádat, csak szeresd és légy hozzá föltétlen bizalommal! ... Íme a lelkiélet négy fontos pillére: ima az Oltáriszentség, a kereszt és a Szűz Anya tisztelete.” Ez vezette el Kaszap Istvánt az életszentség magaslatára.

P. G.-né vallomása:

Balatonfüred, 1942. ősz, szüretidő. Férjem katona, sehonnan sem várható anyagi segítség. Ezért a kislányt – Marikát – ismerősökre bízom, míg én dolgozom. Őzv. Kajdiné szívesen vállalja a felügyeletet. Közben ő is dolgozott a ház körül. Az udvarban van egy vályú, tele vízzel. Az idő elég hűvös. Marika csuromvizes, amikor érte megyek. Mint minden gyermek, ő is szívesen pancsolt. Féltem, hogy megfázott. Néhány napig semmi baj. De egyszercsak! Lábai rogyadoznak, állandóan elesik. Már csak a díványon kuporog, mozdulni sem mer.

„Hozd ide a játékom, mert félek, hogy elesem!” – mondja. „Gyere ide, nem érek rá” – azt gondoltam, lusta. Majd amikor sietnem kellett dolgozni menni, s hívtam: „gyere ebédelni” – és nem jött, jól elnászpángoltam, hogy miért nem fogad szót. Hiába akartam lábra állítani – nem tudtam. Ekkor hasított belém a szörnyű tudat: „nagy Isten – csak nem?”! Eszembe jutott, hogy hallottam valamiféle járványról, mely gyermekek között dúl. A szüretelési díjat még nem kaptam meg. Egy fillér sem volt otthon. Hogy vigyem orvoshoz! De vinni kell! Tán még nem késő!!

Dr. Heverdle – akkor a Fő utcában lakott – vizsgálta meg. A megállapítása: paralízis. Nem tudtam, mi az. Ő azonban mentőt hívott, mely Veszprémbe robogott, a fertőző osztályra. Itt szörnyű látvány tárult elém. A szebbnél szebb kislányokat, kislányokat tömegesen vitték – holtan. A hétfájdalom töre hasított szívembe, úgy éreztem jogosan! Sajnos, a gyermekáldást nem fogadtam valami nagy örömmel annak idején. Borzalmasan haragudtam érte, sőt szégyelltem. Férjemet szidtam a szülésnél. És most, amikor már aranyos, kedves volt – megszerettem. És most kell elveszítенem! Elveszi tőlem az Ég! Mert nem szerettem eléggé!! Ekkor a kettős kín arra sarkallt, hogy az égiekhez folyamodjam: „Én édes jó Istenem, ha megtartod és felnőtten Neked akar szolgálni: úgy legyen! Drága Szűz Anyám! Te jól tudod, mi az anyai fájdalom. Erre a fájdalomra kérek, mentsd meg ezt a gyermeket! Drága jó Kaszap István! Ha igazán szent vagy, most mutasd meg segítségedet!” Valahogy így fohászkoztam, nyomoromban.

Marika életét egy félórán belül határozták meg az orvosok. Aztán vért vettek tőlem, s azt Marika combjába nyomták. Napokig semmi hír. Rettegtem, ha postást láttam. Néhány napi szabadságot kapott férjem a katonaságnál, s hazajött. „Hol van Marika” – kérdezi. Amikor elmondtam, alig bírta elhinni. „Gyorsan Veszprémbe, látni akarom!” Nem volt valami szívderítő látvány. Be nem mehettünk, csak az ablakhoz hozták. Ekkor már az egész törzse merev volt, végtagjai pedig lezuhantak, semmi tartásuk sem volt.

„Megmarad? Meggyógyul?” – kérdeztük. „Csak a Jóisten tudja!” – volt a válasz. Borzalmas szív fájdalommal tértünk haza. Amint később tudomásunkra adták: 28 napig tartott ez a szörnyű merevség, majd hirtelen oldódott. Hazaadták. Alig mertük elhinni. Azt gondoltuk, azért adták haza, mert nem tudnak rajta segíteni. De napról napra jobban lett. A 30. nap erős javulás állt be. Most meg a nagy öröm miatt sírtam, s egyre csak fohászkoztam az égiekhez. Majd újra járt, játszott, szaladgált – mint előtte. Lassan el is felejtettük a nagy izgalmat.

1943 tavaszán mandulagyulladás miatt újra orvoshoz kellett vinnem. „Ez az a kislány, akit az ősszel kórházba utaltam?” – kérdezte az orvos. „Igen.” „És semmi sem maradt vissza?” „Hát kellett volna?” – kérdeztem. „No gyere ide, kicsikém!” A kislány odament hibátlan járással. „Csoda! Isteni csoda! Nincs visszamaradása!”

R. L. vallomása: A betegség 1940. november – 1941. tavasz

A kezemben lévő fényképen egy babáját szorongató, csontsovány, ijedt tekintetű kislány áll – csinos édesanyjával. A kép a nagy betegség előtt készült, emlékeim szerint a baleset után. Drága Szüleim hiába vittek levegőváltószárra az Őrségbe és a községi hegyek közé – Velembé. Nem volt étvágyam, nem ettem. Erőm fogyott, ágyamra dőltem. Házi orvosunk – Szabadffy doktor – családunk barátjaként is gyakran járt nálunk vacsorán, most viszont naponta jött. Vizsgált, gyógyszerezett, röntgenezett. Tüdőfertőzést kaptam.

Abban az időben még nem kaptak a csecsemők védőoltást. Hetek, hónapok teltek el fekvé, és állapotom csak rosszabb lett. A gyengeségtől felkelni sem tudtam. Nagyszerű orvosunk egyre gondterheltebben hajlott betegágyam fölé. Egyik napon azzal állított be, hogy másnapra orvosi konzíliumot hív hozzánk. Egyedül tanácstalanul érzi magát. Verőfényes tavaszi napra emlékszem, gyerekszobám ablakán napfényáradat tódult be. A természet megújulni készült. A négy szakorvos külön és együtt is vizsgált, majd elvonultak a szomszéd szobába tanácskozni. Aggódo szüleim az ágyam mellett halkan arról beszéltek, hogy nem engednek iskolába a hatodik évem betöltése után, mert egy évet erősödnöm kell. Ekkor visszajött szobámba a négy orvos. A konzíliumot vezető főorvos a másik szobába hívta szüleimet. Csak évek múltán tudtam meg, hogy mit mondott. „Asszonyom, ha hisznek, most imádkozzanak! Nem tudunk segíteni.”

A szegény, kétségbeesett szülők másnap hajnalban a pesti gyorsral Székesfehérvárra utaztak. Szülőföldjük szentéletű halottja – Kaszap István – sírjánál imádkoztak, a Prohászka Templom oldalában. „Uram, bocsásd meg bűneinket, irgalmazz nekünk és add kegyelmedet. Tartsd meg nekünk egyetlen gyermekünket. Kaszap István, a te tiszta lelked kedves az Úrnak, imádkozz kislányunk egészségéért!” A bevezető imaszavak a lelkembe ivódottak, azóta én is merem megszólítani Istenemet és gyakran kérem Kaszap István segítségét. Apám és Anyám az éjszakai vonattal érkeztek vissza Szombathelyre – kissé bizakodva. Pár nap múltán enni kértem, erőm kezdett vissza térni és felkeltem. Gyors volt a gyógyulásom. Az orvosok nem akarták elhinni. Csodáról beszéltek. Valóban az volt, a könyörgő ima segített. A példa azt bizonyítja, hogy az emberi tudás véges, de mindig van segítség, ha hiszünk és bízunk. Betöltöttem a hetedik évemet, amikor első osztályosként, egészségesen átléptem a domonkos zárdaiskola kapuját. 1942 szeptemberét írták.

Kaszap István lelki végrendelete

„1935. október 18. Jézusom szentséges Szíve, add, hogy magamat minél jobban kiüríthessem! Nem akarom fönntartani magamnak az én szándékaimra sem imáimat, sem szenvedéseimet, semmimet sem. A Teid azok, Te adtad azokat nekem, hogy használjam őket, én visszaadom Neked! Neked, szentséges Szív! Mindennek elégtételi részét, a remélt jövőendő tisztítóhelyi szenvedést is a purgatóriumi lelkek kiszabadulására ajánlom, azon imákéit is, melyeket halálom után végeznek értem. A kieszközölt részeket pedig szentséges Szíved szándékaira ajánlom fel! Hiszen Te tudod, hova szükségesek leginkább, hol kapnak kincseim legalkalmasabb letéteit. És az én bűneimért mi vel és mikor tesztek eleget? Azért van ott a tisztítóhely! Ott engedd letörleszteni őket, Jézusom szentséges Szíve, ott,... de ne itt a földön... itt a szenvedéseknek, s az imáknak sokkal fontosabb célja van: a bűnösök megtérése, erre kell mindent összpontosítani. Hogyan? Miképpen? A Te szentséges Szíved tudja a legjobban!

Teljes szívvel-lelékekkel – magamat elfelejtve, kiüresítve szolgáljni a szeretet székhelyét, szentséges Szívedet, szeretettel, szenvedéssel. E kettő kell nekem, utána már csak a halál: a szeretet utolsó akadályának ledöntése. Ez az én életcélom! Étetprogramom foglalatja! Hogy mi lesz az én szándékaimmal: apostoli működés, lelki szükségletek és a többi sok-sok fontos szándékkal? Mivel én nem rendelkezem többé semmivel, még imával, szenvedéssel sem, hát egyszerűen Téged kérek fel, szentséges Szív, hogy Te imádkozzál értük, és Te imádkoztassál értük szentjeiddel, védőszentemmel, Szent Józseffel, őrzőangyalommal, angyalaimmal, Szűzanyámmal. Amen.” Ha mi is így élünk és így gondolkodunk, akkor elmondhatjuk Kaszap Istvánnal együtt – halálunk óráján: „Ne sírjatok, mennyei születésnap ez! A jó Isten áldjon meg benneteket!”

Ima Kaszap István boldoggáavatásáért

Ó Jóságos Jézus, aki azt mondtad, „ha valaki hozzám akar jönni, tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem” – tekintis hű gyermekedre, Kaszap Istvánra. Ő ifjú földi életének céljául tüzte ki, hogy mindenről lemondva, „szereettel, szenvedéssel szolgálja a Szeretet Székhelyét, Szentséges Szívedet”. Életében mindent a Te Szentséges Szívednek adott, még szenvedéseit, imáit is. Adjon meg most a Te Szentséges Szíved is öneki mindent, ó, Jóságos Jézus, amit csak Tőled az égben – mint reméljük – számunkra kér. A bűnösöknek megtérést, a betegeknek gyógyulást, a szenvedőknek vigaszt és enyhülést, a gondban-bajban segítséget. Ennekem is, aki most a jó Kaszap István közbenjárásával esedezem Hozzád, a kegyelmet, amelyre a legnagyobb szükségem van, és azt is, melyet most oly nagyon bízza kérek... Egész szívvel kérek, ó, Jóságos Jézus, dicsőítsd meg fiadat, Kaszap Istvánt, hogy akit szeretetedben szolgálatoóra választottál és szenvedéseidben részesítve magadhoz vontál, a tiszta ártatlanság, a hősi szeretet és a mindhalálig való hűség ragyogó példájaként, mint a Te Szentséges szíved ifjú magyar szentjét, mihamarabb oltárainkon tisztelhesünk, a teljes Szentháromság dicsőségére. Amen.

PÁLFY M ÁRIA

Szent Erzsébet jubileumi év 3. rész

Szent Erzsébet özvegyként Istennek szentelt élete irgalmasságban

Szent Erzsébet férjének – Lajos grófnak – halála elszakította őt élete nagy, egyben utolsó földi kötődésétől. Csodálatos szerelmük és áldott családi életük után rászakadt Erzsébetre a magány. Kicsiny gyermekeiről gondoskodott, majd miután előbb a magyarok és Lajos emberei visszahelyezve őt eredeti méltóságába és várbeli státuszába, végül önmaga, önként hagyta el küzdelmes élete színterét és költözött Marburg városába, abba az ispotályba, amelyet korábban maga alapított. – Miután maga a császár kérte a kezét – így császárné lehetett volna, nagy méltóságban és megbecsülésben – ezt visszautasítva, egészen Istennek szentelte életét. A szigorú Marburgi Konrád ferences páter engedélyével örökre átadta magát Istennek, Krisztusnak. Ez az önátadás, az Isten iránti feltétlen legnagyobb szeretet azonban magávalhozta nála azt, hogy már korábban is virágzó irgalmas szeretete most kivirult kiteljesedett. Saját kezével kereste meg kenyerét: szőtt, font. Közben ápolta a betegeket, a leprásokat is: mosdatta, fésülte, etette őket áldozatos szeretettel, személyes törődéssel. – Van a wartburgi várban egy függőfolyosó, melynek oldalfalain 16 körképben (1–1 m átmérőjű képek) Moritz von Schwind festőművész a XIX. sz. közepén ábrázolta, amint Szt. Erzsébet az irgalmasság testi (8) és lelki (8) cselekedeteit gyakorolja. Párját ritkító egyetemesség „katolicitás” a szeretetben! Ugyancsak az un. Szt. Erzsébet Galériában a Szent Asszony életének hat gyönyörű jelenetét is ábrázolta hatalmas színes, hangulatos képeken.

Utolsó három évében még elevebben kapcsolódott Erzsébet a ferences mozgalomba. Legszívesebben elvetett volna mindent és a „poverello” példájára koldusként járni a világot; mivel azonban gyóntatója, a szigorú Konrád mester megtiltotta neki a teljes szegénység fogadalmának letételét, csak mint a harma-

drend tagja szegődött Szent Ferenc követői közé. Egyébként ideje továbbra is az imádság, alamizsnázkodás és betegápolás közt oszlott meg – „főként azonban kemény, szokatlan eszközökkel az engedelmességben és teljes lemondásban” – írja róla Schütz Antal. Ilyen módon a lelki tökéletességnek szinte szédítő magaslátára jutott, különösen kemény és szigorú lelkievzetője, Marburgi Konrád szinte kényszerítő hatása alatt. „Megérett Isten öröme.” – 24 éves korában maga Jézus jelezte előre hívását, pár nap múlva megbetegedett és 1231 novemberének édes ének, öröm és illatár közepett ment be lelke az Úr Krisztus örömebe. – A keresztény nép nagy tiszteletétől kísérve IX. Gergely pápa 1235. május 26-án Perugiában Pünkösöd ünnepén nagy ünnepélyesség közepette avatta szentté. A június 1-én kiadott és Németországba és mindenholva elküldött pápai bulla ünnepélyes kihirdetésére és a Szent testnek felemelésére több mint egy millióan gyűltek össze. Leírhatatlan volt az öröm, a tisztelet. – Még ma, nyolcszáz év elteltével is!!!

Németországból, Csehországból, Franciaországból, Magyarországból jöttek. A császár, püspökök és lovagok vitték koporsóját, épségben megtalált teste ereklyéjét, melyet mennyei illat kísért. – Csodák sokasága kísérte Szt. Erzsébet életét. Megaláztatásai méltó ellentételezése volt ez a felmagasztaltatás úgy az égiek, mint a földiek részéről.

Nyolcszáz éve (1207–2007) nem szűnik Szent Erzsébet kegyelmi és kulturális hatása, amely túllépi a kereszténység határait. Közbenjárása segít, példája követésre indít, szép életzsentsége ma is csodálatot vált ki. Kultusza csak növekszik e jubileumi esztendőben.

BAJCSY LAJOS ESPERES-PLÉBÁNOS

Vékony Erika diplomás ápolónőnek az élete célja létrehozni egy Szeretet Otthont idősek számára. Erre tette fel az életét, mert meghallotta Isten hívását. Olyan beteg emberekkel akar foglalkozni, olyan időseket ellátni, akik már talán teherként élnek a családjukban, már kikerültek a kórházi akut kezelésből is. Honnan ez a lelki erő ebben a kicsi fiatalasszonyban, aki maga is most vészelt át egy tragédiát? Az ember szervezete 50–60 év felett lassan elhasználódik. Nehezen vesszük ezt tudomásul, igyekszünk pótszemet azaz szemüveget, pótfogat, póthajat beszerezni, bittel megkönnyíteni a járásunkat. Fájdalmas szemlélni a hozzátartozónak, ha mindehhez a leépüléshez még valamilyen betegség is járul. Nem kis gond beszerezni a szakrendelésen a megfelelő gyógyszereket, napokat ülni a váróban egy-egy kivizsgálásért, vagy intézni az orvosi papírokat, mentőszállítást. A legjobb szándék ellenére is adódhat olyan helyzet, hogy a hozzátartozó nem ér rá vagy elveszíti a türelmét a beteg időssel szemben, hiszen ezek az intéznivalók mindenki idegeit felőrlik. Ekkor jön Erika, mert ilyenkor segíthet a szakember, a házi betegápoló, aki fel van készülve ilyen helyzetekre, sőt iskolában tanulja az idősekkel való kommunikáció minden csínját-bínját, rejtett buktatóit. Minden család életében könnyen előfordulhat ilyen probléma, ez nem szégyen. Tudni kell bátran a szakember segítségét kérni. Jézus három éves nyilvános működésének felét gyógyítással töltötte. Mindig nyitott volt az elesettek, a kitaszítottak felé. Az irgalmasság testi cselekedetei közé tartozik a betegápolás is és a beteglátogatás. Ebben a keresztyéni cselekedetben nyújt segítséget nekünk Erika leendő Szeretet Otthona Görbeházán.

Új épületet terveztesz. Nem volt megfelelő kész épület az otthon számára?

Kaptam egy Igét a Bibliából. „Építs nékem szent házat, melyben nemzedékről nemzedékre hirdettetik az én nevem.” Én ezt szó szerint vettem. Van egy 800 nöl-es üres kertem. Ide fogom felépíteni az otthonot, amit Isten kért tőlem. Nincs időhöz kötve számomra, hogy mikor valósítom meg a tervemet, de tudom, hogy sikerrel járok, mert az Úr kérése ez, Ő áldását adja a munkámra.

Mikor indul az építkezés, mikor lesz az alapkövetel?

Jövő nyárra tervezem, ha Isten megsegít. Európai Uniós pályázatot fogok beadni, a Debreceni Pályázati irodával vettem fel a kapcsolatot, ők fogják a tervrajzot készíteni. Idős betegeket várok az otthonba. A tevékenységünk haldozóellátással lesz összekapcsolva, tehát hospice szolgáltatást szervezek.

Van-e igény erre a tevékenységre a környéken? Egyértelműen igen.

Magánépítésű lesz az otthon, de egyházi támogatással, hogyan kell ezt elképzelni?

Magánépítésű lesz az otthon, de egyházi támogatással, hogyan kell ezt elképzelni?

Építs nékem szent házat

Szent Tamás Szeretet Otthon

A kép csak illusztráció

Az Egyház mellém állt az első pillanattól fogva és támogatta a tervemet. Három egyházmegyében már beindult az adománygyűjtés az alapítvány számlaszámára. Az alapítvány bejegyzés alatt van, végzés még nincs róla. A bírósági eljárás egy hosszabb procedúra. A Nyíregyházi Szent Atanáz Hittudományi Főiskola rektora, a professzorom is támogat és biztat.

Református létedre egy szentet választottál az otthon névadójának. Hogy jött ez az ötlet?

Szent Tamás apostol a reformátusok számára is példakép. Hitetlen volt először, Jézus kereszthalála után, míg maga is nem találkozott a feltámadt Krisztussal. Ezután változott meg. Az én életemben is sok megpróbáltatás, törés volt, de a hitetlenségemből mindig fel tudtam állni, meg tudtam újulni, mert Isten utánam nyúlt. Emiatt a személyes indok miatt választottam Szent Tamást, aki majd az Otthon pecsétjén is fog szerepelni.

Ápolónők, vagy szociális gondozók fogják ellátni a betegeket, lakókat?

Az egyik szárnyban mindenképpen szociális gondozók, talán szerzetes nővérekkel, a másik szárnyban a hospice részen, amely már komolyabb feladat, szakápolói ellátást biztosítunk.

Államilag finanszírozva lesz az otthon?

Munkahelyteremtő vállalkozás lesz, mert hús fő beteg ellátásához kell személyzet. A betegek után pedig normatív támogatás jár az államtól.

Az otthonot úgy kell elképzelni, mintha egy kórházi osztályon járnánk?

Tizenhárom apartmanos részt tervezek, a hospice szárnyon többágyas szobák lesznek. Hollandiából várom a berendezést, oxigénellátóval, elektromos ágygal, mindennel, ami a haldozóellátáshoz szükséges.

Gyógytorna, orvosi ellátás – gondolom – biztosítva lesz.

A Debreceni Klinikáról fog kijárni szakember, az idegsebészeti gyógytornász félállásban már elígérkezett hozzám.

A beteg, idős ember igényli a testi ellátás mellett, hogy a lelkével is foglalkozzanak. Lesz-e lehetőség az otthonban a misehallgatásra, gyónásra, szentségek felvételére?

Mindenféleképpen, hiszen az épületbe kápolnát is tervezünk orgonával. Magam is kántor vagyok, részt veszek a lelki ellátásban is, de atyák is fognak kijárni az otthonba.

Honnan teremteted elő a szükséges pénzt az építkezéshez, a fenntartáshoz, a működéshez?

Alapítványt iktattam be, pályázatokat figyelek, és természetesen a saját magam önrészt is beteszem a számlaszámra, ahová az adományokat várom.

Kik segítenek neked a kezdetektől fogva a szervezésben?

Mindenféleképpen meg kell említeni dr. Bihari Albert, nyíregyházi ügyvédet, aki adományban írta meg az alapítvány szövegét, Tóth Imrét, aki Hajdúböszörményben volt a Gondviselés házának az igazgatója, aki 50 ezer forintot is adományozott. A debreceni Idegsebészeti Klinika orvosai, ápolói, akik oktatással, kutatással, betegellátással foglalkoznak, és átlátták a Szeretet Otthon feladatát. Görbeházán még nincs ilyen intézmény, munkahelyhiány van, sajnos minden megszűnőben van, így a polgármester, a jegyző örült a kezdeményezésemnek. Mikóháza Bodolóczyk Emil görög katolikus atya megindította az adománygyűjtést. Még a dunántúli Máltai Szeretet Szolgálat is mellém állt és támogat ez ügyben.

Ha jól tudom, egy jótékonyági orgonahangversenyt is rendezel.

Igen, Görbeházára szervezem, jómagam is fellépek, kórusokat hívtam meg, Debrecenből egy kamarazenekar is fellép majd a Szent Tamás Szeretet Otthon Alapítvány javára szervezett esten. A tervrajz és a különböző engedélyeztetési költségek csaknem 800 ezer forintot tesznek ki, erre gyűjtünk.

Bőjtse Csaba erdélyi ferences atyától is szeretnék majd tanácsot kérni, szeretnék majd vele találkozni Déván, mert ő az árva gyermekekkel a munkát a semmiből kezdte el, körülbelül úgy, mint ahogy én most állok. Egy belső indíttatása volt csak Isten szavától, hogy karolja fel az árvákat, hiszen maga is félárva volt. Én is így kaptam egy Igét, amikor kint álltam az udvaromon. Megvilágosodott, hogy mit kell tennem. Segítenem a betegeken. A számlaszám, amelyre adakozhatnak: Polgári Takarékszövetkezet Görbeházai kirendeltség **61200302-10035663**

Jó munkát kívánok, és Isten segítségét hozzá.

PAPP NÓRA

A ciszterci életnek Krisztus követésében kell gyökereznie

2004 – konvent kép

Beszélgetés dr. Valter Ilona régésszel

Dr. Valter Ilona Sárospatakon született. A Sárospataki Rákóczi Gimnáziumban érettségizett. Budapesten szerezte diplomáját az ELTE régészet és történelem szakán. Mintegy harminc évig volt az Országos Műemlékvédelmi Hivatal munkatársa. Középkori emlékekkel foglalkozó régész, kandidátus. Egyéb jelentős kutatómunkái mellett

négy elpusztult ciszterci monostor ásátását vezette: 1964 és 1966 között a belátpátfalvi, 1966 és 1985 között a pásztói, 1971-ben 1982 és 1984-ben a szentgottárdi, 1994 és 2000 között az első magyar ciszterci apátság – Cíkádor – templomát tárta fel Bátaszéken.

Hogyan indult a ciszterci szerzetesi élet?

A XI. század végén új lelki mozgalmak indultak Európában a szerzetesek között azzal a céllal, hogy visszatérjenek Szent Benedek Regulájának tisztaságához, a kétkézi munkához, a nagyobb szegénységhez. A liturgikus élet, a lelki élményszerzés és munka egyensúlyát akarta visszaállítani az a huszonegy szerzetes is, akik apátjuk, Szent Róbert vezetésével 1098-ban elhagyták a clunyi bencések hagyományait követő molesme-i apátságot, és a burgundiai Dijon közelében megalapították az „Új Monostort”, Cîteaux-t, latinul Cisterciumot. Ezzel egy olyan jelentős szerzetesi reform vette kezdetét, amely alapvetően befolyásolta a XII. században egész Európa életét.

Mikor teljesedett ki a Ciszterci Rend?

A Ciszterci Rend különösen akkor teljesedett ki, ami-

kor 1112-ben Szent Bernát 30 társával együtt belépett a rendbe, és 1115-ben fiatalon Clairvaux első apátja lett. Életeszménye rengeteg követőre talált. Dinamikus egyéniségének is köszönhetően a Ciszterci Rend robbanásszerűen terjedt el a XII. század közepére Európában. Halálakor, 1153-ban az összes ciszterci férfiapátság száma 343 volt. Szokták mondani, hogy a XII. század Szent Bernát százada, és rajta keresztül a ciszterci rendé. Ruhájuk a fekete skapuláré kivételével festetlen, természetes színű, inkább szürke, mint fehér gyapjúból készült. A monostorok élén álló művelt apátok diplomáciai megbízásokat kaptak a pápától és az egyes uralkodóktól. A szerzetesek mellett conversusok, azaz megtért világiak vagy munkástestvérek (fel nem szentelt szerzetesek) éltek és dolgoztak a monostorban. Kitűnően képzett mesteremberek voltak, akik a kor legmodernebb földművelési rendszerét, a háromnyomásos gazdálkodást, valamint a vízi energia felhasználását ismertették meg környezetükkel.

Hol és mikor jöttek létre az első ciszterci apátságok Közép-Európában?

Közép-Európában az első ciszterci apátság 1130-ban a stájerországi Reinben jött létre. Ezt követte a Bécsi-er-

Zirci apátság

dőben a heiligenkreuzi apátság, melyet 1133-ban III. Lipót osztrák őrgróf alapított. A Ciszterci Rend az 1140-es években terjedt el Közép-Európában, valamint a nyugati kereszténység szélső országaiban: Lengyelországban, Portugáliában és Írországban.

Hogyan jöttek létre a ciszterci apátságok Magyarországon?

II. Béla szándéka volt, hogy a ciszterciek meghonosodjanak Magyarországon. Fia, II. Géza (1141–1162) alatt valósult meg, aki a heiligenkreuzi szerzeteseket 1142-ben királyi birtokon, Cíkádoron, a mai Bátaszéken telepítette le. A hely kiválasztásában döntő lehetett, hogy II. Géza kötődött a tájhoz (a tolnai várban született), a Duna közelsége pedig megkönnyítette az összeköttetést a heiligenkreuzi anyamonostorral. Az alapítással Magyarország idejekorán bekapcsolódott a kor kultu-

Cíkádori ciszterci templomromja Bátaszéken

rális áramlatába. Cíkádort, az első magyar ciszterci apátságot csak négy évtized múlva követték újabbak. III. Béla király (1172–1196) idejére esik a rend magyarországi virágkora. III. Béla egymaga öt ciszterci monostort létesített, s mindegyikbe franciaországi szerzetesek települtek.

Az öt monostort hol alapították?

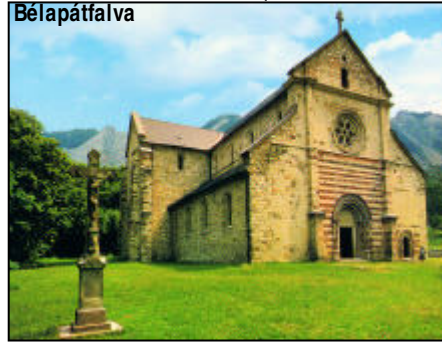
III. Béla 1179-ben alapította az egresi apátságot. A Csanád megyében, a Maros folyó bal partján épített mo-

ra nyitva volt. Pásztón fogalom volt. A harangozó Jani bácsitól a mindenkori párttitkárig és tanácselnökig mindenki rajongásig szerette. Egész Pásztó ma-

tesen és egyszer függőlegesen végigjártuk az Ibériai-félszigetet. Minden jelentősebb ciszterci monostort megnéztünk, valamint Fatimában, Compostellában és Lourdesban is voltunk. Tavaly szintén az én kérésre (11. utunk) – nem bánták meg az útitársak sem – végigmen-

Bélapátfalva

tünk a Rhone völgyében, lecsurogtunk Provence-ba. Gyönyörűséges dolgokat láttunk. Az útitervet át szoktam nézni, kiegészítem. A felkészülésben segítik Madari Gyulának. Ezek az utak számomra egy élő építészettörténetet jelentenek. Nagyon jó közösségben vagyunk együtt. Ákos atya vezetésével ciszterci zsolozsmát végzünk naponta, rózsafüzért imádkozunk, min-

nostorba az első szerzetesek a rend harmadik nagy apát-ságából, Pontignyből jöttek. A zirci monostort 1182-ben a király a franciaországi Clairvaux-ból, Szent Bernát apát-ságából népesítette be. A pilisi ciszterci monostort 1184-ben alapította III. Béla, a franciaországi Aceyből. A szentgotthárdi apátságot a Rába folyó jobb partján, a Lapis torkolatával szemben 1184-ben létesítette az uralkodó. Szerzetesei a franciaországi Troisfontaines-ből érkeztek. A Mátra hegység nyugati lábánál 1191-ben alapította III. Béla a pásztói apátságot, ahová a pilisi monostorból érkeztek a szerzetesek.

A bélapátfalvi ásatások után kinevezték Önt ciszterci kutatónak.

Első műemléki feladatul a bélapátfalvi ásatást kaptam. Azt mondta főnököm, Entz Géza, aki maga is ciszterci diák volt: mivel maga már ismeri a ciszterci ásatást, keresse meg a pásztói apátságot. Amikor 1971-ben a szentgotthárdi barokk kolostor körül akartak építeni egy művelődési központot, akkor már automatikusan engem kerestek meg. Ezután Zakar Polikárp, amikor főpát lett, azt mondta nekem: ez mind nagyon szép, hogy kiásta három ciszterci monostorunkat, de a kezdeteket, a gyökereket még mindig nem találta meg. Az pedig a Cikádor volt. A főpát úr különösen kötődött Cikádorhoz, mivel a bajai cisztereknek érettségizett. Így kezdtem el 1994-ben az ő támogatásával a cikádori monostor kutatását Bátaszéken.

Pásztón találkozott dr. Rajeczky Benjamin szerzetes zene-tudóssal. Milyen emberek ismerte meg?

Először 1965-ben találkoztam pásztói lakásán Rajeczky Benjammal. Nagyon kedvesen fogadott, málnapálinkával kínált. Férjemmel együtt kedvenc italunk azóta is. Ekkor még hétköznap feljárt vonattal Budapestre, a Zenetudományi Intézet-

ben dolgozott, tanított a főiskolán. Rajeczky Benjamin több mint húsz évig volt lelki atyám. Nagyon sokat tanultam tőle. Nemcsak zenetudományt, meg cisztertudományt, hanem tartást, emberséget. Humorát is szerettem. Áradt belőle a szeretet, az ő ajtaja mindenki számá-

Brückner Ákos plébános és házfőnök atya első órája a budai Szent Imre Gimnáziumban, 1997. szeptember 2-án

gáának érzi most is. Életemnek külön ajándéka, hogy ilyen közeli kapcsolatba kerültem vele.

Brückner Ákos atyával, a budapesti ciszterci Szent Imre templom plébánosával évek óta zárándokutakat szerveznek Európa országaiba, ahol a ciszterci kolostorokat látogatják meg. Kérem, beszéljen ezekről az utakról.

Brückner Ákos atyát műemlékes voltomban ismertem meg. Az egyházművészeti és műemléki tanácsnak oszlopos tagja volt. Engem többször delegáltak ebbe a tanácsba mint egyházi műemlékekkel foglalkozó műemlékest. Itt ismerkedtem meg még a rendszerváltás előtt Ákos atyával. Barátság alakult ki köztünk. Az Atyának volt az az ötlete, hogy a ciszterci plébániaközösség ismerje meg a ciszterci gyökereket. Első utunk Franciaországba vezetett, a bölcsőhelyet néztük meg. Az utakat Madari Gyula szervezi, aki a Makrovilág Zárándokutazási Iroda igazgatója. Bebarangoltuk Európa nagy részét. Németországban három alkalommal is voltunk. Érdekes utunk volt Szlovákiába, Csehországba, Lengyelországba. A közép-európai testvér monostorokat kerestük fel. Jól sikerült a dániai utunk is. A tizedik jubileumi út az én kívánságom volt, hogy Spanyolországot és Portugáliát nézzük meg. Ez 14 napos nagy út volt. Kétszer vízszin-

dennap van szentmise. Ezek az utak lelki megújulást adnak mindnyájunknak. Idén június elején Belgiumot célozzuk meg. Ez a 12. utunk rövidebb lesz, mint az előzőek voltak. Az aacheni magyar napokhoz igazodik. Főleg Belgium ciszterci monostorait keressük fel, meg az útba eső német monostorokat is.

Mit kell tudnunk a ciszterci Szent Imre gimnáziumról?

A rend által felállított Szent Imre Gimnázium 1912-ben a XI. kerületi Váli utcai elemi iskola épületében nyert elhelyezést. Az iskola az 1919–1920-i tanévben nőtt fel teljes, nyolc évfolyamos gimnáziummá. 1929-ben elkészült a Villányi úti hatalmas neobarokk iskolaépület, és a gimnázium saját épületébe költözhetett. A diákok száma 1942-ben elérte a 850-et. Az utolsó tanévben, 1948-ban 24 ciszterci tanár végezte a nevelő-oktató munkát. Az állam 1948-ban a gimnáziumot, 1950-ben a rendházat is elvette. 1997 szeptemberétől a gimnázium ismét a cisztercieké.

1989 szeptemberében a Zirci Kongregáció ismét államilag elismert intézménnyé lett.

Ősszel Nagyvenyimben megnyílt a noviciátus. A budai Szent Imre plébániát átvette a rend, és 1990. januárban négyen Zircen elkezdték a közösségi szerzeteséletet. 1993-tól Zircen működik a Szent Bernát Hittudományi Főiskola is. 1996. március 15-én, miután Kerekes Károly apát (1987–1996) szolgálati ideje lejárt, az örökfogadalmas rendtagok Zakar Polikárpot megválasztották apátjuknak. Miután 1993-ban a pécsi, 1994-ben a székesfehérvári gimnázium ismét ciszterci igazgatás alá került, 1997 szeptemberében a budai és egri gimnáziummal együtt négy ciszterci gimnázium kezdte meg az új tanévet.

A ciszterci életnek Krisztus követésében kell gyökereznie Szent Benedek Regulájának útmutatása szerint. Az istendicséret, a munka és az olvasva tanuló elméledés összhangját akarja megteremteni a monostor, a szerzetesház csendjében, családi testvéri közösségében és egyszerűségében. Krisztus Egyházát elsősorban imádsággal, önmegtadással, de apostoli küldetesként lelkipásztori munkával és az ifjúság nevelésével és oktatásával akarja szolgálni.

SZILÁGYI FERENC

Senanque (Provance), Szentgotthárd analógiája

Aki sokat kapott, sokat kell adnia...

Én hívő ember vagyok, ezért is adok hálát az Istenemnek, hogy gondol rám

A művészeti eseményeknek egyre kisebb hely jut a médiában, inkább csak egy-egy nagyobb bemutató vagy kitüntetés esetén. Tiboldi Mária október 24-én Életmű díjat vehetett át a Fővárosi Operettszínházban.

Nagy elismerés és öröm számomra ez a díj, de egyben felelősség is. Azt gondolom, hogy aki sokat kapott, annak sokat kell adnia, és akire sokat bíztak, azon többet is kérnek számon. Negyvenöt éves pályafutásom után elmondhatom, hogy igyekeztem, de teljesítettem is az elvárásokat. Nemcsak a munkámban, hanem a családommal szemben is. Két fiam van és három unokám. Nagyon szerencsés ember vagyok és az élet valamennyi kihívását jól viseltem. Az operett volt az a műfaj, amelyre rátettem az életem, és a rajongók meghálálták ezt. A kitüntetés, amelyet október 24-én az Operett színházban vehettem át, váratlanul ért. Egyébként is ez az év sok újdonságot és örömet hozott. Ausztriában és Németországban voltak nagyon emlékezetes gálaestjeim. Elmondhatatlan boldogság, hogy ennyi örömet kaphat az ember. Én hívő ember vagyok, ezért is adok hálát az Istenemnek, hogy gondol rám, hogy segít, hogy minden nap újabb erővel indulhatok a napnak, és ezt kívánom mindenkinek, aki itt él velünk ebben az országban és azon kívül.

Említsen néhányat a közel ötven főszerep közül, talán a kedvencekből.

A Csárdáskirálynő, a Marica grófnő, a Víg özvegy, a Denevér Rosalindája, a Pompadur, a Nemzet csalogánya, a Korona Pódiumon és a tv-ben, a Zene az életem című show-műsorom, a Ogányszerelem, a Muzsika hangja, amit utoljára játszottam, bár ez inkább musical és háromszáz előadáson játszhattam, ezzel búcsúztam az Operettszínháztól. Szerencsés vagyok, mert szinte valamennyi primadonnaszerepet elénekelhettem színpadon, filmen, lemezen.

Sokan elavultnak tartják az operettet és mint műfaj, mint ha sokat veszített volna korábbi népszerűségéből.

Nem mondanám, hogy elmúlik az operett divatja. Éppen Ausztriában voltam egy, az Európai Unió által támogatott kurzuson, ahol négy ország huszonnégy fiatal pályakezdőjével találkoztam, és bizony nagyon tehetségesek. Örömmel láttam, hogy felnő egy új generáció. S valószínű, hogy a közönség is az új generációból alakul ki. A romantika iránti igény mindig benne volt, van az emberekben, és az operett erről szól.

Mégis visszavonult az operettszínházi fellépésektől.

Azt gondolom, hogy az operettben a primadonna, az első nő őrizze meg az illúziót és tudjon számolni az idővel. Én ennek a műfajnak reprezentáns képviselője voltam, 44 évig játszottam, énekeltem az Operettszínházban a műfaj szinte valamennyi primadonnaszerepét. Honthy Hanna idejében még divat volt, hogy a kora miatt átírták a szerepeket, de nem hiszem, hogy ez helyes. Én szeretném a primadonnaszerepeimmel megőrizni az illúziót, ugyanakkor vallom, hogy egy művésznek állandóan

Tiboldi Mária színész, magánénekes. Az Operettszínház örökös tagja, csaknem ötven operett főszerepét énekelte el. 1965-től 1975-ig Ausztriába és Németországba szerződött. Több kontinensen és nagyvárosokban vendégszerepelt. Moszkvában, a Luznyiki stadionban 15 ezer ember előtt oroszul énekelte a Csárdáskirálynő címszerepét. Maga rendezte és színpadra alkalmazta a Mágnes Miska, a Leányvásár, a Bob herceg c. operetteket a Velencei Nyári Játékokon. Őt filmet forgatott, öt nagylemeze készült külföldön és kettő itthon. Az MTV-ben nemzetközi operett, és show-műsorokat vezetett. Kitüntetései: Jászai díj (1986), az Operettszínház örökös (1992), Robert Stolz aranymedália, a Spanyol Rádió nagydíja, MTV nívódíj, Életmű díj (2005).

meg kell újulnia. Én ezt tettem, teszem most, amikor új műfajt választottam. Vagy a műfaj talált meg engem. Úgy is fogalmazhatnék, hogy az operett csillogásától a lélek hangja felé fordultam.

Amikor 2003-ban kijöttem az Operettszínházból, eldöntöttem, hogy ezt a műfajt befejezem. Nem kértek, nem küldtek, én a színház örökös tagja vagyok, nyugodtan játszhattam volna tovább. De úgy döntöttem, hogy nem. Mert a lelkem, a belsőm már nem kívánta, hogy egy irreális világban mozogjak. Annál is inkább, mert úgy hiszem, hogy nagyon reális ember vagyok, és nagyon szeretem a kézzelfogható dolgokat.

A főiskola után rögtön az Operettszínházhoz került?

Nem, előbb Szegedre szerződtem. Nagyon hálás vagyok a városnak, nem csak a közönség miatt, hanem itt

a prózai szerepektől kezdve a zenés műfajokig, az operáig, operettig sok főszerepet játszottam. Ott lettem primadonna. És aztán jött az Operettszínház Budapesten, ahol a nagy klasszikusokkal, például a Csárdáskirálynőben Honthy Hannával énekelhettem. Legendás időszak volt az.

Rövid idő múlva, a sikeres pályakezdés után, mégis külföldre szerződött.

Igen. Fiatalon nagyon sok ambíció van az emberben. Nem elégtett ki, hogy a délutáni előadásokon játszom a főszerepeket, az estin már más énekel. Bécsbe szerződtem, és tíz évre Ausztriában, Németországban maradtam. Nem bántam meg, Ez akkor még nagyon nagy dolog volt, magyarként, külföldön primadonnaszerepek sokaságát énekelni. Emlékezetes helyeken, emlékezetes előadásokon, kitűnő partnerekkel léphettem fel. Sorolhatnám a neveket Maria Schelltől Vico Toriániig. Tíz év után jöttem vissza ismét az Operettszínházba.

Még primadonna korszakából is emlékszem több, kissé eltérő stílusú önálló estjére, például amikor a Korona Pódiumon rendszeresen fellépett.

Igen, már korábban is voltak kísérleteim. Nem is kevés sikerrel. Önálló estjeimmel nagyon sok helyen felléptem. Ilyen volt a Nemzet csalogánya c. Blaha Lujza-estem, a Francia polonéz Sand és Chopin szerelméről, vagy a Pink Lady Alpár Gittáról. A Pink Lady világpremierje például Izraelben volt, ahova hivatalos volt az akkor 82 éves egykori operaénekes és primadonna is. Sajnos az amerikai premiert nem tudtam vállalni egy lábműtét miatt.

Mit választott, milyen útra lépett az új repertoárban.

Ahol Isten bezár egy ajtót, kinyit egy ablakot, és én most rátaláltam a magyar dalra, ami egy csoda. Amivel eddig nem volt alkalmam foglalkozni, éppen a gyökerekkel. Én tulajdonképpen családilag Erdélyből származom, a nagypapám Székelykeresztúron született, a nagybátyám Tiboldi József zenetanár gyönyörű balladákat, dalokat gyűjtött, amelyek kötetben is megjelentek. Tehát ez a műfaj mindig is közel állt hozzám. Boda László teológus tanártól pedig nagyon szép gregorián énekeket tanultam. Szép lassan összeállt a repertoár, illetve az új műsor, amely „A magyar dal útja...” címet kapta. A teljes műsort én írtam és állítottam össze, az összekötő szövegtől, a zoltároktól kezdve a dalokon át a népszínmű részletekig. A majdnem egy órás műsor nagyon sok örömet okozott.

Az ösbemutató nyáron volt a Pilisszántói Szikla Színházban, egy másik ösbemutató, Wass Albert darabja kétezer fős közönség előtt került sor.

Ott, Pilisszántó erősített meg, hogy ez az új műfajom! Szeretném, ha sokan megismerhetnék a magyar dal útját, és sok helyen szeretném bemutatni az országban. Nagy vágyam, hogy templomokban is előadhassam!

BÖLCSHÁZY SÁNDOR

Pálos Passió, Teréz anyáról készült rock-opera

a pilisszántói Szikla Színházban

A több évezredes Pilis kultikus helyén, Pilisszántón, a volt kőbányában a Szikla Színház immár ötödik színházi évadjára készül. Tavaly először sikerült elérni, hogy a kétezer fős falu színháza nyereséggé váljon. Méghozzá értékes kultúrát közvetítve. A falu polgármesterével, Kollár Miklóssal beszélgettünk az idei programokról.

A Pilis hegy oldalában lévő kőbánya rekultivációja-
kor adódott az ötlet, hogy a görög színházak példáját követve legyen itt színház. Erre pályázati úton támogatást kapott a falu, így született meg a szántói Szikla Színház. Immár az ötödik évadját ünneplhetjük az egyre népszerűbb nyári színháznak.

A hely adottságainak és szellemének köszönhetően, - a kultikus, gyönyörű Pilis önmagában is nagy érték, ezért is kapta a rendezvénysorozat a „Pilist tisztelni jöjjetek!” nevet – és az ezzel rokon szellemiségű előadásoknak, koncerteknek gyorsan híre ment. A Pilis medence szinte kisebb másolata a Kárpát medencének. Magyarok, tótok, szerbek, cigányok, svábok együtt, egymásra utalva élünk itt. Ez egy kisebb nemzeti integráció, ami színesíti az egész nemzetet, közvetve az Európai Uniót. Árpád fejedelem halálának ideje évfordulója külön jelentőséget ad ennek – mondja Kollár Miklós a falu újonnan megválasztott polgármestere. A falu is érzi, hogy a Szikla Színház a fejlődés egyik lehetősége, és a gazdasági mutatók is évről évre egyre kisebb ráfizetést mutattak, tavaly már minimális nyereséget könyvelhettünk el. Az erkölcsi támogatás, a látogatottság pedig egyre nagyobb.

A szántói Páva

A színház teraszán

Saját technikája még alig van a falunak, a felszerelésekről a fellépők gondoskodnak, illetve a hang- és fénytechnikát bélik. Van viszont már saját színpad, vannak székek. A büfét vállalkozók működtetik. Minden évben történik valami beruházás, amivel természetesen a produkciós díjak is csökkenek.

A falu költségvetésében csak kisebb összeg szerepel, és nem lehetünk veszteségesek. Sokan segítenek társadalmi munkában. A rendezőgárda, a jegyszedők, a szervezők mind-mind társadalmi munkások. Az idei évadban gazdag program várja az érdeklődőket. Az Új

Őr vigyáz a nézőkre

Világ Fesztivál keretében június 21-én ősbemutató helyszíne a Szikla Színház. Cseke Péter rendezésében kerül színre a Pilisi Pálos Passió. A Hadnagy Bálint által 1511-ben írt legkorábbi európai passió az alapja a zenés játék szöveggönyvének. Pilisszántó ad otthont a premiert követő rendezvénynek, melyen 15 ország 100 településének meghívottai vesznek részt, számos hazai és külföldi személyiség mellett. A passió játék 11 alkalommal kerül bemutatásra. Július 27-én, az önkormányzat hagyományos 3 napos rendezvényei sorát Vikidál Gyula és barátai nyitják. A koncerten Vikidál Gyula mellett fellép Nagy Anikó, Molnár Szilvia, Sasvári Sándor és Homonyik Sándor. Július 28-án a Musical és Rock Színház előadásában kerül színre a Kialts a szeretetért! című rock-opera, Nagy Anikóval a főszerepben. A nagyszerű rock-opera Teréz anyja életét és munkásságát követi végig, a szeretet és az emberi szolidaritás himnusza. Július 29-én, vasárnap a pilisi medence népdalénekesei, kórusai és néptáncgyüttese adnak műsort.

Reméljük, hogy mindenki megtalálja az érdeklődésének megfelelő programot és szép élménnyel gazdagodnak Pilisszántón!

(BÖLCSHÁZY)

Csikszeredai Role együttes

Szent Kereszt POSZTER

Boldogasszony Anyánk

Ezer esztendeje mikor hazánk bajban volt Szent István királyunk, akit itt koronáztak meg a Pilisben, a Te oltalmazd bízta nemzetünk sorsát.

Ennek köszönhetően, nehéz küzdelmek árán ugyan de áll még nemzetet hazán. Sajnos nem nélkülözhetjük oltalmazdat ma sem.

Most, az újjászületés hajnalán, a Te remtő Fenyében reménykedve ismét kérünk hogy tépett hazánkról, a Te országodról ne vedd le övöd kezed! Élünk az édesanyjai szereteted gyelme nélkül elpusztul.

Vedd meg a gonosztól falunkat, családjainkat, hazánkat, Szent Koroná minden népét! Amen.

Boldogasszony Kápolna

Makovecz Imre és társa
Őrfi József szakrális épülete

Mise rend a kápolnában

Az év hét Boldogasszony ünnepén a kápolnában misét tartunk. A mise két az ünnepéhez eső legközelebbi szombaton tartjuk de. 11 órakor

Sarkis Boldogasszony

július 02. hétfő
Mise: június 30.
szombat 11 óra

Kát me hegyi Boldogasszony

július 16. hétfő
Mise: július 14.
szombat 11 óra

Havas Boldogasszony

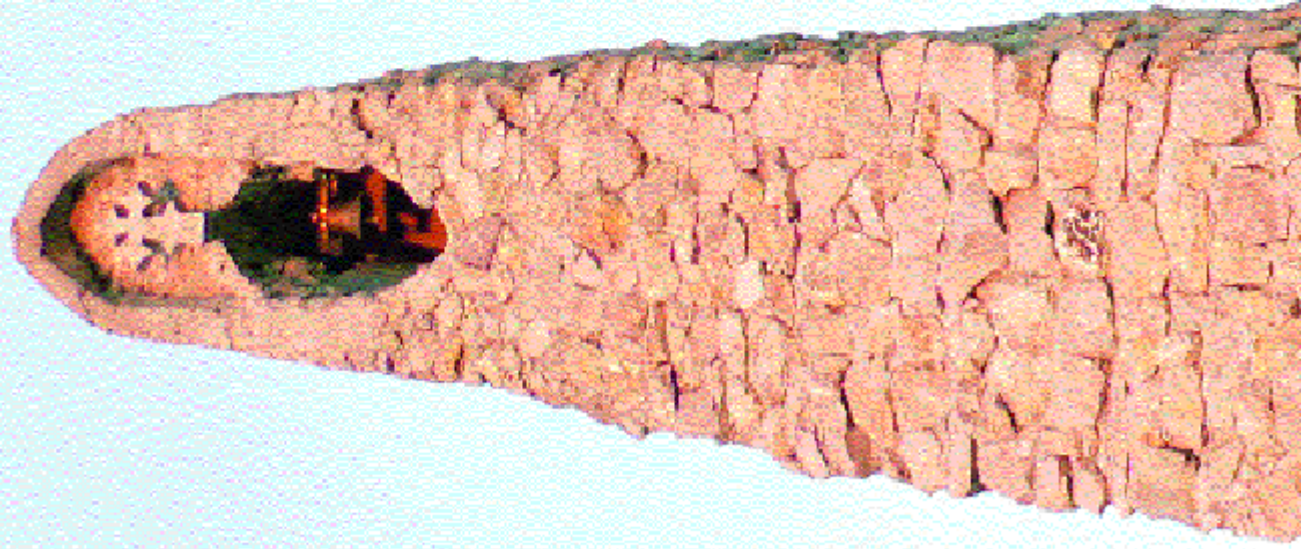
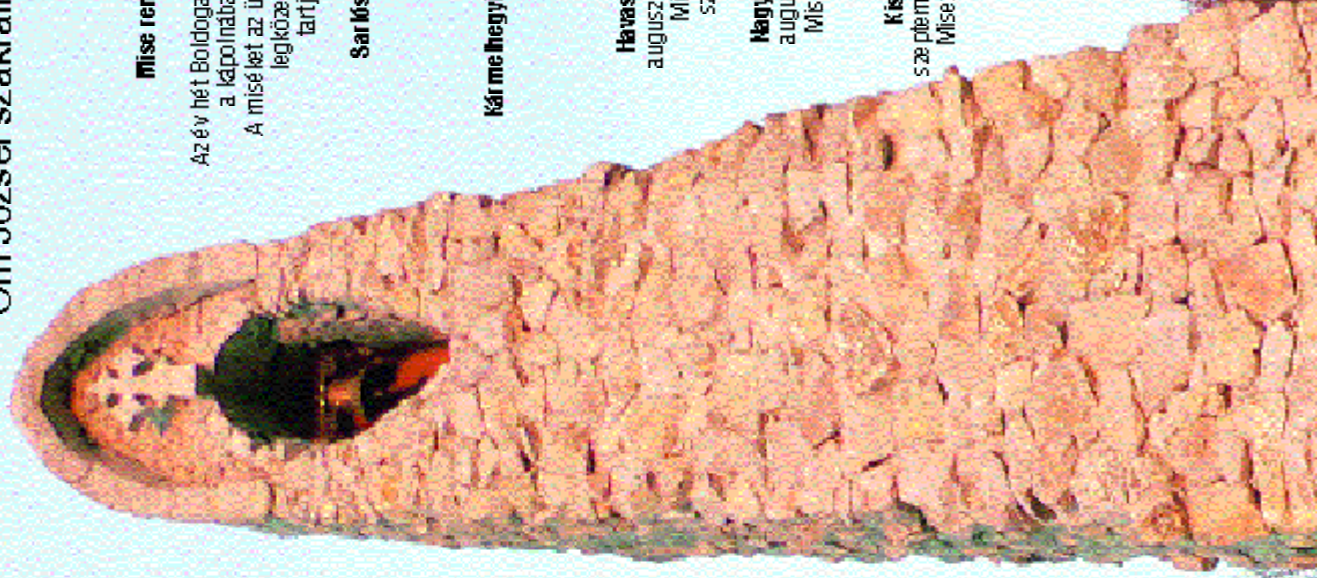
augusztus 05. vasárnap
Mise: augusztus 4.
szombaton 11 óra

Nagy Boldogasszony

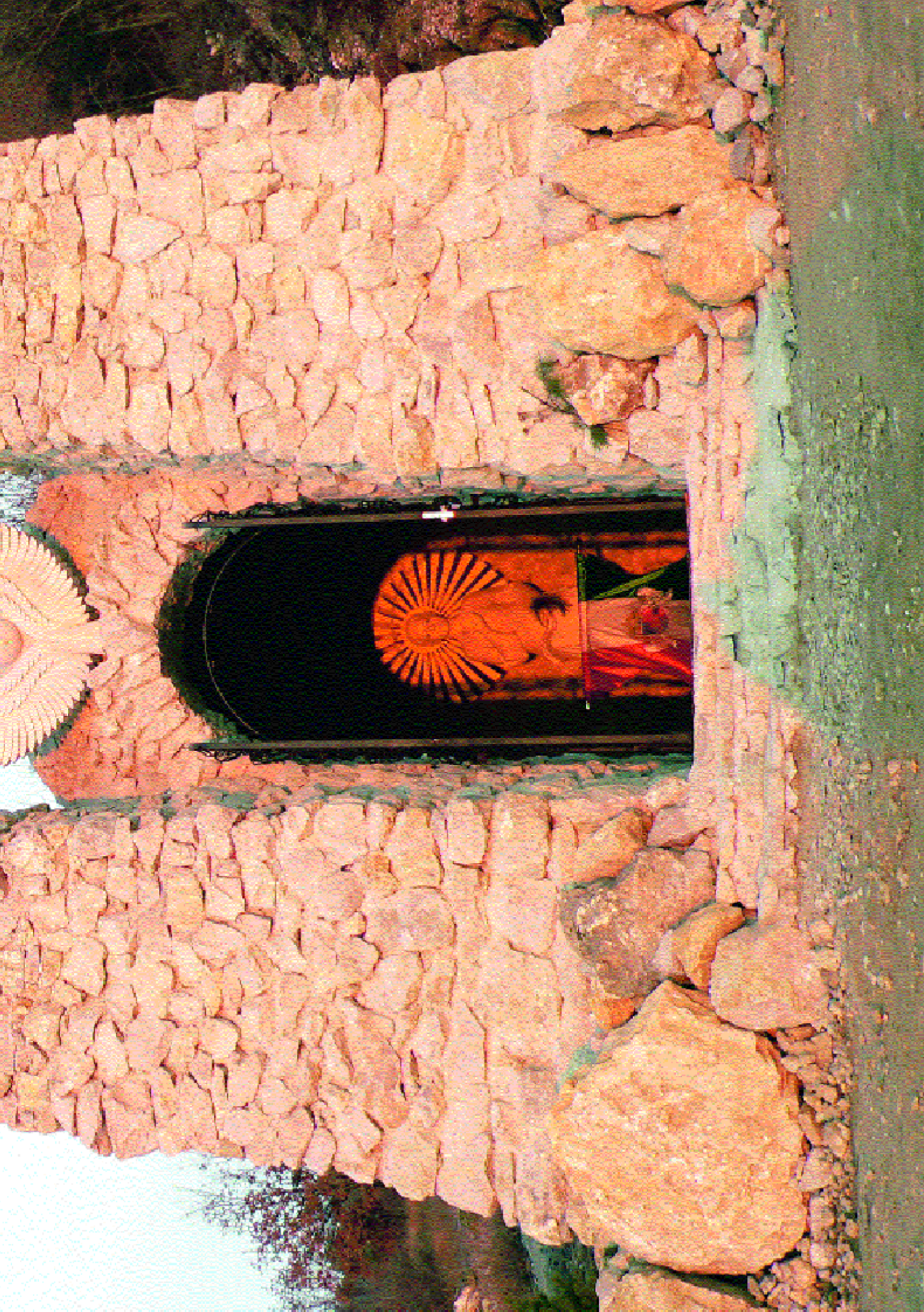
augusztus 15. szerda
Mise: augusztus 14.
szombat 11 óra

Kis Boldogasszony

szeptember 08. szombat
Mise: szeptember 08.
szombat 11 óra

A kápolna építés halvány gondolata csaknem négy évig érlelődött. Kezdetül fogva alapfeltétel volt, hogy ha egyszer megépül, az kizárólag csak adakozásból és munka felajánlásból történhet, de csak az adon, aki hisz az ügy tisztaságában és a kápolna üzenetében. A szegényasszony húsz fillérje, imája ugyanolyan értékfenntartó. Ettől lesz lelke és támadhatatlan értéke. Egy erkölcsi értéknek – mely ez esetben nem kisebb léptékű, mint a nemzetet születésétől fogva megtartó kereszténység szimbóluma – nem lehet a pénz a mértékessége, csak az eszmével azonosuló közösség alkotóereje, a népakarat. Megvakult, reklámokkal átitatott társadalmunk értékzavarában erősödni látszik az igény a rozsdá- és molymentes értékekre.

A kápolna két tornyában két előrehajló, csuklyás pálos remete tekintete áll őrt. A bajuszuk alatti nyitott szájból először Kisboldogasszony napján szólalt meg az Őrbottyánban öntött két kis harang. A szájnyalások alsó ajkainak középerébe az idősebb testvértől, a patacsi pálos kolostorból, Jakab hegyről származó egy-egy rozsdavörös követ falaztunk be. A két harang hangja Csíksomlyóig hallik, ahol Gergely atya őrzi a Szántói Szűzanya gyönyörű életnagyságú festményét, amelyet Hummel Rozália festett Pilisszántón viszonzásul Pilis Keresztjéért. A sors így alkotott hidat két imádságos hely, a somlyói Babba Mária és a szántói Boldogasszony között. A szántói kápolna égre nyújtott két könyörgő karjának anyaöleiben és csíksomlyói templom kettős tornya között ugyanazt a termékenyítő Napot látjuk: itt, a sumér elnevezésű Zríbár hegyszoros öléből december 21-én, a legsötétebb éjszaka után, a napéj forduló reggelén éledő, teremtő Fény az évről évről a kivételes napján Napba öltözteti az oltár mögött ülő Boldogasszonyt, mert az új élet az édesanya ölében fogantat meg. Tájékolásával a kápolna így lett kozmikus megjelenésű. A kápolna építésének első követ 2006. június 19-én hétfőn raktuk le, miután Vad Tivadar és Szőke András kiöntötte az épület vasbeton alapját, Kuhajda Tibi mesteri ácsmunkájával pedig a kápolna faszaluzatát, melyhez Molnár Józsa adta az anyagot. Természetesen mindezt ingyen. Az építkezés legjellemzőbb hangulata mindvégig az optimista öröm, vidámság, a jóakarát, az önzetlen tenniakarás elégedett mosolya volt. Ide visszalopódzott egy rég elfeledett köszönés: Isten áldjon! Megértettük az üzenetet: „a fundamentum Istentől való és Istentől való az akarat, mely újraépíti a falakat”.

És a Pilis fehér mészköszikláira, a fundamentumra, Urunk kedves hegyére, melynek meszköte évszázadokon át a falu megélhetését biztosító meszköte lehetőséget adta jó emlékü őseinknek, megépült a kápolna.

Nekünk a kő volt a mindennapi kenyérünk! A kápolna szikláira építésével valójában a fundamentumot ástuk ki, melyre a nemzet jövője épülhet. Ő hirdeti a nemzet egységét és a Szent Korona népeinek testvéri egymásra utaltságát. Ezt az eszmét örítették a pilisi tót falvak évszázadokon át. Makovecz Imre és társa, Őrfi József szakrális épületet tervezett. Ez volt Makovecz Imre első olyan terve, amely szerint az egész épület csakis kőből épül, nem pedig fából. A nem mindennapi terv nem mindennapi feladatokat jelentett, mégis ezek könnyedén oldódtak meg. Mindig jött annyi segítség, amennyi kellett, annyi kéz, annyi pénz, amennyire szükség volt. Sok-sok egy-

Pilisszántói Boldogasszony

1996. október 16-án a három pilisi falu, Vörösvár, Szentkereszt és Szántó lakóiból megtöltött turistabusz megérkezett Medjugorjéba. A küzdelmes, jégesővel, viharral hitelesített hegyi zárandoklat egyöntetűen megállapította: a helyszín mintha csak a Pilisre lenne írva, csak a kereszt hiányzik hozzá. Az itt született ötlet 2003. december 20-án valósággá vált. Ladocsi Gáspár püspök úr a Hargitáról ajándékozott hatalmas tölgfakeresztet megszentelte. Mindenki érezte, melegsége van ennek a helynek, ahová szívesen jön az ember kiszakadni az örült és hamis, mosolytalanná váló, szabadjára eresztett modern világ zörgéséből, és egy kis időre visszatérhetünk, hazajöhetünk őseink tűzhelyéhez, akikhez vérünk köt.

Az egyre izgalmasabb kérdéseket felvető Pilis hegység erősödő szakrális tartalmában Pilisszántó határozott szerepet kapott a történelemtől. Kínálkozott a feladat, méltó emléket kéne állítani barbárnak hazudott őseinknek: meg kéne jelölni a Pilist, a Kárpát-medence történelmének hagyományosan szent hegyét. Egy településen kívüli erdőben, a Pilisben egy kápolnának sajátos hangulata lehet. Menedékhely a hittel, szívvel, Isten és természet szeretetével áldott, nagysága felismerésétől lecsendesedett emberek számára, akik idejöhetnek megmeríteni, mintegy szentelt vízbe, amely fertőtleníti őket a világ lélekpusztító vírusaitól.

Őrbottyán, Gombos harang műhely

Pilist Tisztelni Jójteket

A híd amely összeköt

Spányi Antal püspök: Az Úr legyen veletek

szerű segítő ember rakta bele saját követ a falba névtelenül, csak azért, mert jól esett neki jól tenni. Nem valamely építőipari cég lett versenyeztetve közbeszerzéssel határidőre, hanem az falazta, aki odajött, vagy csak éppen arra járt és beállt dolgozni. Ritkán adódik az ember életében, hogy kápolnát építhet. Különösen ilyen és ezen a történelmi helyen. A gazdagságot dicsőítő, csillogó plázák, bankok, üvegpalaták mulandó percvilágában az örökkévalóság számára szellemi erőhelyet alkotni zord egyszerűséggel, az egy felemelő érzés, teljes bensőnk kitöltő lelkiismereti nyugalom, szétáradó béke! Erkölcsi parancs teszi csak szabad emberré az embert, rabot a mai világ csinál belőle. Ennek a munkának a becsület volt a szervezője. Itt nem volt rafinált, paragrafusos szerződés, hétpecsétes ügyvédi ellenjegyzés. Egymás szemébe néztünk, kezet fogtunk a feladat fölött, és ettől kezdve ez a kézfogás szentírás lett, egy csöpp kétely nélkül. A falu konyhása adta az ebédet, szódása a napi két ballon szódát. Volt, aki süteményt, volt, aki borcskát, uzson-

nát, finomságokat hozott fel a faluból, volt, aki pénzt rakott le, és volt, aki „csak” imádkozni tudott értünk. Ez a hely soha nem viselheti el a haszonelvű üzleti szemléletet, mert ezzel épp ezt a ritka titkát veszíti el sajátos csodájának. Boldogasszony kegyelmét nem lehet kufárok ellenértékéért kapni, egy főhajtás többet ér nála. Hittük, hogy Boldogasszony, mindnyájunk égi édesanyja így tett mindnyájunkat testvérekké. Éreztük érintését az építkezésen, gondoskodását gyengességünkben.

Olykor társunkká szegődött a pálosok cimermadara, két hollópár, akik vidáman keringtek az égen felettünk. Szokásától eltérően békés féltékenységgel közéjük furakodott a sólyom is. Az egyik hétfői munka végeztével a falu felől egy fehér galamb szállt a toronyra, el sem akart menni. Ott is hagytuk, amikor elaludt. A munkaerő java-résztét a Makovecz-féle vándoriskola építészhallgatói és műegyetemista diákok adták. Kitérő lecke volt számukra nem csak szakmailag. A fagyálló kötőanyag kikísérletezésének kudarca, az időálló minőségi falazó kő megtalálá-

szony Kápolna

*Mert odafent mintha megszületne az ítélet:
óvóhelyre lesz szükségük szereteteinknek.
A kápolna az! Ahová sokan vannak a
meghívottak!*

Új időkre várva

Kezében
Szent Korona
népei

Makovecz Imre és tanítványa

Ács brigád

Varázkő Kft segít

Zarándokok

sa, a hetekig tartó 35 fokok kánikula elviselése, a falu megismerése mind-mind gazdagította élettapasztalataikat. Nagyszerű értéket teremtett mindenki, aki így vagy úgy a kápolnához nyúlt.

A helyi régészeti leleteink tanúsága szerint több ezer éven át Pilisszántó terében mindig a Teremtés misztériumáról, az élet születéséről, az élet minden formájának tiszteltéről és szolgálatáról szólt Boldogasszonyunknak, az Ős-Örökanyának az üzenete, és szól ma is. Mint ahogy hegyeinkben nem pálmák hanem tölgy, nem paradicsommadár, hanem holló, úgy múltunkban nem egyéb más, mint a keresztényi tanítás az őshonos. Mint egy szivacsba, ez van beleivódva földünkbe. Nem száradhat ki, bár meleg van! Minél nagyobb a külvilág zaja, annál nagyobb lesz az igény kápolnánkra, mert az embert nem a jólét tanítja meg imádkozni, hanem a kétségbeesés. Egy világítótorony mindenkinek világít, de leginkább a viharba jutott hajótöröttnek segít. Igaz lehet templomunk egyik felirata: „ha a szükség kinja nagy, mutasd meg,

hogyan vagy.” Péterfy László szobra erről szól. Anyai kegyelmet, reményt, vigaszt, bátorítást, nyugalmat áraszt. Az ember nem bírja levenni róla tekintetét. Itt tudat alatt érik meg benne a hazánkert, családjunkért az aggodalom, torokszorító sírása, miközben a lelke ujjong az örömtől. Tenyerében tulipánt tart, melyben a megbocsátó édesanya jövőnkét, az új élet születését jelzi. A kápolna belső terét az Ő jelenlétének varázsa tölti ki. A csak alpinistákkal elérhető szikla tetején 2004. december 19-e óta lengett a Vince Atya által megszentelt, díszörséggel, a Himnusz hangjai mellett felvont 2,5 méteres zászló. Ők ketten, a Pilis Keresztjével együtt hirdették a Kárpátok hegyeivel megölelt medence népeinek közösségét. Szent István az ő királyuk is volt, őket is védte, értük is felelőséget vállalt. A két anyalkás, a Szent Korona népeinek címerével himzett zászlót verte a vihar, mint ahogy a történelem. Nem tudott megnyugodva lengeni a hegyen. Sokadik javítás után végül levettük a szikláról és most Boldogasszony ölébe fektetve felajánlottuk Neki a tépett

hazánkat szimbolizáló, sebzett zászlónkat. Itt már megnyugodhat! A Himnusz után sem illet beszélünk már, mert övé az utolsó szó.

A kápolna bejárata fölötti, a Varázkő Kft. Műhelyében – Altbacker Gyuritól kapott köből – faragott Napmádkitárt szárnyaival hívja a betérni szándékozót és kőszönti a hegyoroszból vele szemben felkelő Napot. A két szárny között nyugvó Nap egyben a megváltó Krisztus testét, az oltári szentség kisugárzását is mutatja. A kupola tetején fekvő, Buckó György által készített üveg fénynyílás alakja a szántói Pálos Keresztes Kő formáját kapta, mintegy égi utasítás az ide belépőnek, aki ezáltal egyfajta érzelmi beavatáson esik át. A kapu hétégű fém életfáját Kontúr Balázs ültette vaskeretbe Janovszki Feri lakatosmester udvarában. A kápolna előtti téren álló homokkő oltár a Hosszú hegy tetején ismeretlen körülmények között született. Ki tudja, mikor, milyen célból? A vastag erdő fái közt titkát őrző kőnek mostantól itt lesz feladata.

A Szent György vonalon álló kör alakú kápolna ősi forma, több szempontból is az Árpád-kori fénytemplomokkal azonos lényegű. A földtől négyeszőg formából induló oltár az ég felé emelkedve az egyetemesség körében végződik. Pilisszántói őseink emlékét az oltárba beépített szenteltvíztartó őrzi, mely egykor generációkon keresztül a régi ravatalozó tartozéka volt. Rozmaring ágacska belemártva szentelte meg az elhunytat a részvétét nyilvánító, mielőtt a koporsót lezárták.

December 21-én, csütörtökön hajnalban, a kivilágított kápolnától a völgybe nézve, hosszú fényoszlopos kocsi sor közeledett végig a vörösvári úton. Kápolnaszentelésre jöttek. Bár e napon nem láhattuk a napkelte Zíribár öléből, mégis a szokatlan időpont ellenére több mint ezer zarándok érkezett az eseményre. Szűz Anya Pilisszántón át szólította meg az országot. Székesfehérvárról Spányi Antal püspök úr a pilisi falvak papjaival együtt 8 órakeresztmese keretén belül megszentelte a kápolnát. Pitti Katalin elénekelt az Ave Mariát, majd a szántói asszonyok karácsonyi beigével, süteményekkel, üstökben forralt borral, citromos teával vendégelték meg az ország különböző részéről érkezett zarándokokat. A Pilisszántói Boldogasszony Kápolna közkinccsé vált! Ez a kápolna a történelmunktől kapta jogosítványát, méltóságát pedig attól, hogy valóban Hitből és Szeretetből épült.

Mária országának kitüntetett hegyén, itt, a Pálos rend szülőföldjén a hegy szerves részeként egy tömbbé kinövő, maradandóságot kifejező, rideg természetes mészkőből falazott épület az egyetemes kereszténység új zarándokhelye, ahol hódolatát teheti minden – a Boldogasszony ősi, titokzatos kultuszát tisztelő – jó szándékú ember. A hozzá való zarándoklat áldozathozatal és vezeklés. Megéri, mert az ide vezető ösvény minden kőve, verejtékcseppe szükséges az üdvözüléshez és áldást hoz az érte megszenvedőnek. Feljutva Boldogasszonyunkhoz megkapjuk a vigasztalást, reményt és erőt, amelylyel majd innen, a szakrális Pilis küszöbét átlépve lendületet vehet a hegység belső titkait kutató, múltja iránt érdeklődő, azt tisztelő és rá emlékező látogató.

Szönyi József
a kápolna fővédnöke

Köztudott, hogy Herend, Pécs és Hollóháza bár földrajzilag elég távol fekszenek egymástól, mégis összeköti őket, a porcelángyártás. Hazánk e három patinás gyáranak működését és a magyar porcelángyártás történetét mélyrehatóan ismeri dr. Sikota Győző. Nemcsak elméletben, de a művészi tervezésben is bebizonyította szakértelmét.

Máramarosszigeten, a piarista gimnáziumban érettségizett. Az Egyetem bölcsészkarán történelem, művészettörténet és német szakon végzett, 1952-ben, doktori disszertációját porcelánművészetből és kerámiából írta. Ezt követően évekig tanított, majd 1964 és 1982 között a Finomkerámia Ipari Művek (FIM) művészeti vezetőjeként dolgozott, összefogta a legjelentősebb nagyporcelán- és kerámiaüzemeket. Szakmai pályája ebben az időben teljesedett ki. Sorra jelentek meg a hollóházi gyárról 1961-ben, Herendről 1971-ben és a pécsi Zsolnai gyárról írott reprezentatív kiviteli – angol és német nyelvre is lefordított – könyvei, Németh József fotóművész felvételeivel. Mini könyveit saját tervezésű porcelánlapokkal borította. Levéltári kutatásai alapján a herendi és hollóházi gyárak alapításának évét korábbra datálta, így felzárkózhattak a nagy múltú porcelánmanufaktúrák sorába. Viktor Vasarelyvel kialakított személyes jó kapcsolata révén, a világhírű mester engedélyezte, hogy dekorjait dísz tárgyra, és épületek falára is felhasználják. Szakcikkeket írt és róla is megjelentek írások a szilikátegységület tudományos folyóiratában. A Műcsarnok Képzőművész szövetségi tagok kiállításán bemutatták étkészletét, és 2004-ben Bp. XII. kerületi Önkormányzat Galériája a munkásságát összefoglaló kiállításnak adott helyet. Nem csak étkészleteket és dísz tárgyakat alkotott, most az egyházművészetben létrehozott munkáinak történetéről kérdezem. – Hollóházi alkotótáborban voltam. Itt egész véletlenül találkoztam Csaba László Ybl díjas, hat templomot tervező építésmérnökkel, aki elűjságotla, Békásmegyeren elkészült boldog Özséb temploma, csak félti az oda nem illő gipsz szobroktól. Megnyugtattam, a táborban szabadon választhatom a témát, és megpróbálok a templom számára is tervezni. Azonnal feljöttem Békásmegyerre, láttam a faborítást, impozáns tetőszerkezetet, és azonnal megszületett gondolatban a tervem. Egy hatalmas fehér porcelánkereszt belógatva a melegbarna háttér előtt, az anyag és szín kontrasztja, és korpusz helyett rajta egy vas töviskoszorú ismételtlen ellentétet alkot a törekeny porcelán és az erőszakot kifejező fém között. Alig vártam, hogy viszamenjek Hollóházára, megbeszéltem az igazgatóval,

Lakitelek

24 szent Kereszt

Sikota Győző

iparművész, művészeti író

Ökumenikus gondolkodás jegyében tervezett porcelánok

Sziklateplom a megnyitás után

mert mindez a rendszerváltás előtt még nem volt egyértelmű. Megterveztem rajzban, és a műhelyben a 250 cm és 140 cm szálú kereszt számára fából vázát készítettem, és korábbi munkából megmaradt porcelán lapokból 40x15 cm-es darabokat vágtunk, majd a fát beborítottuk, hogy a fugák nem látszottak. Egyben nem lehetett volna ekkora porcelán lapot készíteni. A töviskoszorúról is rajzot készítettem, a műhelyben drótból és szögekkel már az én irányításom alapján spontán hajlítgatták, hiszen nyilvánvaló Krisztus tövis koszorúját is a katonák maguk csinálták. Az alkotótábor végén rendezett kiállításon nagy meglepetés érte az igazgatót, amikor meglátta a hatalmas keresztet, mert azt hitte, enteriőre illő kicsit tervezek. Mondtam, Csaba templomába, belső térbe kerülhetne. Porcelániparban az a szokás, hogy az első alkotás tiszteletpéldányként a művészé, így én is egy gesztust gyakoroltam, legyen rajtam keresztül a Hol-

lóházi porcelángyár ajándéka. A boldog Özséb templomban 1989. március 12-én a Zirci apát áldásával, Bach „János passiója” elhangzása közben emelték magasba.

Ezt követte a Széchenyi társaság felkérése a Gellérthegy sziklateplomnak az oltártervére. Tudtam, hogy Rákosi korszakban brutális módon befalazták, raktárnak használták és egy papot meggyilkoltak. Bementünk és a sziklák között eszembe jutott a római keresztényüldözés, akkor a katakombákban tartották a misét, és az egyházi motívum a hal volt. Úgy gondoltam, a természeti környezetben a pirogránit jól illik a főoltár anyagának. Addig spekuláltam, amíg a három halat egyesíteni tudtam, és ez kifejezi a szentháromságot is. A Zsolnay gyárban eoiznmázat kapott. Erősen ökumenikus gondolkodású vagyok, a hal motívumot a reformátusok is használják. Karafáth Orsolya író verset írt róla. A Sziklakápolna 1990. október 13-án nyílt meg újra. Még három helyen nyert alkalmazást a halmotívum, 1997. augusztus 16-án avatták fel Lakitelken a Népfőiskolán a Callmayer Ferenc által tervezett Szent István kápolnában. Itt az ősi téglá képezi az oltár anyagát. Melbourne-ben, Magyarház templomában és a XII. kerületben, Apór Vilmos templomban helyezték még el.

Végezetül álljanak itt Ecsery Elemér művészettörténész gondolatai Sikota Győzőről és a Lakitelki kápolnáról. „Az anyaggal való bánni tudás, a lényeket kifejezni tudó képesség, az értelmes forma az artistikum mellett a liturgikusan célszerűt nyújtja. Mindezen túl az apszisban az építéstervező által megvalósított és beüvegezett kereszt alakú áttörés, amelyen kívülről áttör a természetes fény, valamint a Szentháromságot megjelenítő hármas halkompozíció, meggyőzően szimbolizálja a kereszténység legyőzhetetlenségét a katakombáktól jelen korunkig, mi több: az örökkévalóságig.”

NÉMETH ANDREA

Triptihon

Lakitelek

Aki mindig fiatal maradt köztünk

„Mi, fölnőttek, akik – akkor – állítólag csupán gyerekeiket vitték el Zoli bácsi miséire, ma már be merjük vallani, hogy sokkal többet vittünk haza a Teri–Feri történetekkel, mint amit esetleg egy mély, bonyolult teológiai fejtegetésből meríthettünk volna. Örömmel jöttünk, mert egy kicsit meg tudunk maradni gyerekeknek.

Szentmise a nyolcvanas években

Szívesen hallgattunk egy két bottal is nehezen járó öreg papot, aki gyerek tudott maradni. Aki a csengőszó után a hömpölygő ministránsok között besántikált a szentélybe, rámosolygott a hívekre, számba vette a padban kalimpáló gyereksereget – név szerint ismerte őket és kezdetét vette a szentmise.”

Elsőáldozási szentmise a nyolcvanas években

Halálának tíz éves évfordulóján szeretettel emlékezünk volt plébánosunkra, aki az Úr követe és tolmácsa volt köztünk. Zoli bácsi a mai nyelvre fordította le, a mi szívünkhöz hozta közelebb Jézus üzenetét. Nyitott volt a megújulásra és ez a készsége élete végéig elkísérte. Azon munkálkodott, hogy hívei tudatos, igazi felnőtt keresztényekké váljanak. Ehhez igen fontosnak tartotta az imán kívül a rendszeres hitbéli tanulást is. Családok közösségeket hozott létre, megérezte, hogy ezt csak a személyes kapcsolatok révén lehet teremteni. Ezzel építette a templomi közösséget. Barátilag szólította meg a körülötte lévőket, így sikerült családias légkört kialakítania. Igen jó barátságban volt a gyerekekkel, nagyon szerette őket. Valósággal megfiatalodott, kivirult közöttünk a hit-tanórákon, gyermekmiséken. A legendássá vált Teri–Feri családtörténeteit tanítványai mindig szívesen hallgatták.

Első plébánosi állomáshelyén, Budaörsön Zoli bácsi még a nehéz háború utáni időkben is tudatosan kezdett foglalkozni híveivel. Bibliamagyarázatot tartott, nagy hangsúlyt fektetett az igényes zene művelésére. Énekkart, zenekart szervezett, kapcsolatban volt Bárdos Lajossal és Werner Alajossal.

Dr. Sík Zoltán Budapesten született 1917. március 3-án. Teológiai tanulmányait Bécsben végezte, a papi hivatásra a Pázmáneum növendékeként készült. A papi rend szentségét Bécsben 1940. március 17-én vette fel. Felvidékre, Nagycéténybe helyezték káplánnak, majd Nagymaroson volt hitoktató. Lelkipásztori működésének jelentős részét Budaörsön töltötte: 1944-től káplán, majd 1946-tól plébános. Hittant tanított a lány- és a fiúiskolában, a nehéz politikai helyzet ellenére is sok hittanos gyereke volt.

Zoli bácsit 1974-ben a budapesti Rózsafüzér Királynéja Plébánia vezetésével bízták meg. Egyben ellátta az 1951-ben felrobbantott Regnum Marianum plébániatemplom területén élő hívek lelki gondozását is. Erről az állomáshelyéről került nyugdíjba, de ezután is bekapcsolódott kiegészítőként a budapesti Boldog Özséb plébánia életébe. Az utolsó hónapokat a székesfehérvári Papi Otthonban töltötte. Majd kórházi kezelésre kényszerült, itt érte a halál 1997. március 12-én.

Az 1944–1945-ös kitelepítésekkel mentellel adott magyarországi német családoknak, így biztosította számukra azt, hogy Németországban befogadják őket. Az itt maradt német nemzetiségi családok gyerekeit segítette. Maga is jól beszélt németül, ezért rendszeresen tartott német nyelvű szentmiséket. A nehéz ötvenes években szorgalmazta a falu szép hagyományát, az Úrnap virágszőnyeg-készítést.

Szerette a sportot, focimeccseket szervezett hittanosainak, a lelki élet mellett gondja volt arra is, hogy tanítványait elvígye kirándulni.

A hetvenes évek közepétől a budapesti Rózsafüzér Királynéja Plébánia templom plébánosaként új színt hozott a templom életébe. Működése alatt megpezsdült az élet a Domiban. Fialat szülők örömmel hozták hittanórákra és gyermekmisékre csemetéiket. A felnőtteket bevonta az egyházközség életébe, megújította az egyháztestületet, fellendült a karitász munka, kis csoportok alakultak, szorgalmazta a világiak bevonását a jegyes oktatásba, később ovis hittan alakult a plébánián. Mindezek a programok az itt teljesítő lelkészekkel és az egyházközség életébe aktívan bekapcsolódó világiak közreműködésével jöhettek létre.

Egykori tanítványai azóta felnőttek, családot alapítottak és megpróbálják Zoli bácsi lelkiségét továbbadni. Gyerekeik érdeklődve hallgatják Teri–Feri családtörténeteit, amelyek most, 30–40 év távlatából éppúgy szólnak hozzájuk, mint egykor szüleikhez.

Kubányi Andrea

Marosi Izidor (1916–2003) megboldogult váci püspökre, izsáki és kecskeméti plébánosra, Izsák első díszpolgárára emlékeztek az elmúlt szombaton egykori tanítványai, tisztelői, hívei, barátai a Szent Keresztről nevezett – a főpap által megálmodott és alapított – kiszsáki kápolnában. Több éves hagyomány, hogy a megyéből érkezett zárandokok, illetve a helyi hívek bensőséges ünnepség, valamint emlékmise keretében idézik fel Marosi Izidor alakját, szolgálatát és hitét. A néhai váci püspök még ott lehetett a Szent Kereszt kápolna alapkövetésénél, felszentelését azonban már nem érthette meg. Tisztelői emlékhelyet alakítottak ki a kis templom mellett. Itt vette kezdetét a szombati ünnepség, amelyet a kecskeméti Porta Egyesület Katolikus Munkacsoportja szervezett.

A megjelenteket Farkas P. József, a civil

szervezet alapítója üdvözölte. – Sokfelől jöttünk ma ide, az egykori váci egyházmegye különböző pontjairól – mondta. – Azokról a csodás helyekről, ahol szeretett atyánk, lelkipásztorunk, segítőnk, égi pártfogónk szolgált, nyújtotta felénk a kezét, adta a szeretetét kiolthatatlan lánggal, fedhetetlen tűzzel. Izsák képviselője Nagy Máté alpolgármester szólt a jelenlevőkhöz, kihangsúlyozva, hogy maga is jó szívvel emlékezik Marosi Izidorra, és nemcsak mint lelki atyára, hanem mint barátira is. A rendezvényen Font Sándor országgyűlési képviselő, a Bács-Kiskun Megyei Közgyűlés alelnöke mondott ünnepi be-

Koszorúzás és mise

Marosi Izidorra emlékeztek Kiszsákon

Marosi Izidor hitt abban, hogy egyszer kápolnája lesz az ittenieknek, ugyanúgy hitték a kiszsákiak, hogy az álom előbb-utóbb valóra válik. Fontosnak tartom, hogy a kápolna nemcsak a kiszsákiaké. Minden egyházi mű, minden egyházi épület egyben az egyetemes magyar kultúra része is. Arra kérem az ittenieket, hogy ennek szellemében őrizzék meg az utókornak ezt a templomot mai szépségében, tisztelegve ezzel egyúttal Marosi

szedet. – Ennek a kis templomnak a tövében nagyon helyénvaló Marosi Izidorra emlékezni, hiszen nincs olyan ember a térségben, aki ne tudná, hogy a kápolnának ő volt a szellemi atyja, és milyen áldozatos munkával, nagyon kemény harcokkal szervezték meg tisztelői – köszönhetően többek között a Porta Egyesületnek – kivitelezést. Örömmel tölt el, hogy részese lehettem az építkezésnek, nemcsak pénzzadománnyal, hanem a kiszsákiakkal közösen egy millenniumi emlékkereszt állításával is. Tettük ezt nagy hittel és nagy reménnyel, mert akkor még csak körvonalazódni látszott a kápolna kivitelezése. Ahogy

Izidor örökéletű emléke előtt is. Az ünnepi beszéd után hivatalos és civil szervezetek képviselői helyezték el koszorúikat a kápolna falán lévő Marosi Izidor emléktáblánál. A program a templomban folytatódott, ahol dr. Varga Lajos, váci segédpüspök vezetésével tartottak szentmisét. A kiszsáki találkozó egyébként egy különleges zenei csemegét is kínált a jelenlevőknek, a koszorúzásnál illetve a misén a világhírű Ars Nova Énekegyüttes is közreműködött a jeles karnagy, Kiss Katalin vezényletével. Az emlékparkban emellett Horváth Viktória versmondása is gazdagította a rendezvényt. **PORTA EGYESÜLET**

A Szent Erzsébet év kiemelkedő eseménye

Prokopp Mária professzor előadása a Portánál

2007. április 20-án, Pénteken prof. dr. Prokopp Mária művészettörténész, egyetemi tanár, a római Szent Erzsébet kiállítás rendezője volt a kecskeméti Porta Egyesület katolikus munkacsoportja által szervezett Kapisztrán Szent János Ferencs Akadémia vendége. Közismert, hogy Kecskemét a Szent Erzsébet-tisztelet egyik magyarországi fővárosa: városrészt, templomot szenteltek emlékének, és számos, rangos műalkotás idézi a királynő emlékét. Természetes, hogy a jubileumon is számos kitűnő rendezvényt szerveztek, ill. szerveznek a helyi intézmé-

nyek, civil közösségek és az egyház. A Kossuth téri Porta díszterem zsúfolásig megtelt érdeklődővel, rengetegen voltak kíváncsiak Magyarország egyik legkitűnőbb Szent Erzsébet ismerőjének vetített képes előadására. A nagy Árpád-házi szent születésének 800. évfordulója alkalmából szervezett programsorozat kiemelkedő eseményének keretében Prokopp Mária bemutatta annak a nagyszabású jubileumi tárlatnak az anyagát is, amelyet Rómában, a Forum Romanumon lévő egyik templomban rendezett, illetve nyitott meg.

„Állt az anya keservében/sírva a kereszt tövében,/amelyen függött Fia,/ kinek megtört s jajjal-tellett/ lelkét kemény kardnak kellett/kinzón általjárnia.” Jacopo de Todi fájó/gyönyörű versora is elmondták péntek délután három órakor a hívek a kecskeméti Mária-kápolna Lourdes-i barlangjánál, a keresztútra várva, a fájdalmas anya által átélt borzalmakat az áhítathoz idézve...

A nagyhét előtti utolsó pénteken, hagyományteremtő szándékkal tartott keresztutat a kecskeméti arborétumban a Barátok Temploma

hívó közössége, a Ferences Harmadrend, valamint a Porta Egyesület Katolikus Munkacsoportja Bárkányi Ernő, templomigazgató, érseki tanácsos vezetésével. A Teremtő csodálatos tavaszias időt adott a zarándokoknak, akik vállalták, hogy délután három órára kijutnak a Mária kápolnához Krisztus utolsó óráinak, szenvedésének és kínhalálának imádságos lélekkel való visszaidézésére.

Bárkányi Ernő atya még a szertartás megkezdése előtt külön is köszöntötte azokat, akik mások – hozzátartozók, ismerősök, családtagok – gondját-baját, szenvedését is ismerve, azokért is

a Kecskeméti Arborétumban

imádkozva jöttek az áhítat színhelyére. Külön megköszönte azoknak is a segítséget, akik a

nagyhétre felújították a stációkat, megmutatva a világnak, hogy az állomások fontosak az élő katolikus közösségeknek.

Mintegy száz hívó – köztük sok-sok fiatal – kísérte gondolatban az Urat a fájdalmak útján. Fölhangzott az ige, a fájdalmas nagybőjti ének. A hívek szinte méterenként váltogatva egymást, hordozták Krisztus velünk haladó keresztjét. A keresztúti ájtatosság végén a hívek és az egyházi személyek elhatározták, hogy a jövőben a böjtzáró pénteken ugyanitt találkoznak, hogy a természet ölen kezdjék meg fölkészülésüket Virágvasárnapra, illetve a Nagyhétre. PORTA EGYESÜLET

Érseki keresztzentelés Kecskeméten

A múlt pénteken délután az esős, hűvös időjárás ellenére is csaknem százan vettek részt a hírös városban azon a lélekemelő hangulatú, szívmengető ünnepségen, melynek keretében dr. Bábel Balázs, a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye érseke felszentelte a Porta Egyesület Szent Ilona Keresztköre által felújított, az Izsáki út és a Bagoly utca kereszteződésénél lévő szakrális emléket. Az 1869-ben emelt fafeszület rekonstrukcióját dr. Zombor Gábornak, városunk közelben lakó polgármesterének javaslata nyomán határozta el a civil szervezet még tavaly ősszel. Az első lépés az évtizedek által nem kímélt kereszt környezetében lévő virágok megmentése volt, majd következett a feszület kiemelése és elszállítása. A keresztet Laczkó János, a Katona József Múzeum igazgatója hozta rendbe munkatársai segítségével. A neves restaurátor csapata az állapotfelmérés után eltávolította a jelenlegi festékréteget

és pótolta a hiányos díszeket. Végül védőréteget kapott a fafelület, a keresztet pedig új korpusz tette teljesé. Érdemes megemlíteni, hogy a szakrális emlékek több különlegessége is van. Az egyik ilyen a Jézus szobor alatt lévő koponya, amely a halál felett aratott győzelmet szimbolizálja.

A péntek délutáni keresztzentelésen megjelenteket Sipos László alpolgármester köszöntötte. A városatyá gondolatainak füzérébe illesztette azt a gyermekkori emlékét, amely a mai napig elkíséri: akkor szűkebb környezetében emeltek egy keresztet, melynek helyén azóta már templom áll. Farkas P. József, a Porta Egyesület alapítója arra hívta fel a figyelmet, hogy a közelben viszont nincs templom, így a városrészben és annak környékén élő hívek számára elmondhatat-

lanul sokat jelent ez az emlékhely. Dr. Bábel Balázs érsek, metropolita csodálatosan szép szavakkal szólt az utak mentén, a településeken és pusztákon egyaránt megtalálható feszületek jelentőségéről, a keresztény emberek életében betöltött, mással nem helyettesíthető szerepéről. Az újjászületett keresztet

– a város vezetésének, illetve Nagy Ágnes főkeresztész személyes közreműködésének köszönhetően – méltó módon rendbe tett környezetben helyezhették el újra. Dr. Zombor Gábor polgármester zárszavában a rekonstrukciót koordináló Porta Egyesület mellett mindazoknak kifejezte háláját, akik bármilyen módon kiálltak a nemes ügy mellett. PORTA EGYESÜLET

A fenti címmel szervezett tanulmányi napot a dunaszerdahelyi Városházán a helyi római katolikus plébánia és a Pázmaneum Társulás a Szent Erzsébet-év keretében március 13-án. A tanulmányi nap a helyi Szent György plébániatemplomban szentmisével kezdődött, amelyet Tóth László, a Hitoktatási Központ igazgatója, Orosch püspök atya delegátusa tartott. Felolvasta a püspök atya szentbeszédét, amelyben a papokhoz buzdítást intézett. A szentmisén részt vettek a dunaszerdahelyi Szent János Egyházi Alapiskola diákjai is.

A liturgia után a Városháza dísztermében folytatódott a program. A megnyitó keretében Tóth László atya a püspök atya nevében köszöntötte a megjelent előadókat és papokat, hangsúlyozva a tanulmányi napok fontosságát a papság továbbképzésének szempontjából.

Ezt követően ThDr. Karaffa János, a Pázmaneum elnöke ismertette a tanulmányi nap programját, majd felkérte első előadóként ThDr. Török József budapesti egyháztörténész professzort a Szent Erzsébet életéről szóló előadás megtartására. Második előadóként ThDr. Bolberitz Pál, apostoli protonotárius, a PPKE HTK filozófiaprofesszora „Európa és kereszténység” címmel fejtette ki gondolatait. Tíz pontban

Az Egyház küldetése a világban

foglalta össze, mit is adott a kereszténység az öreg kontinens számára. Hangsúlyozta, hogy a kereszténység évezredek át megtartotta és megszilárdította Európát. Ezek közül különösen is kiemelkedik az emberi méltóság és szabadság tiszteletben tartása, valamint a keresztény erkölcs tanítása.

A délelőtti program záró előadásában ThDr. Hal'ko József, a pozsonyi Comenius Egyetem Teológiai Karának egyháztörténész professzora: „Salkaházi Sára – a szociális gondolat és szeretet apostola címmel” ismertette a tavaly szeptemberben

boldoggá avatott Sára testvér kassai és komáromi működését. Kiemelte, hogy Sára testvér fontosnak tartotta Szent Erzsébet példája nyomán a katolikus karitás tevékenységét, amelyben ő maga is aktívan részt vett. A délutáni program első előadását ThDr. Schmatovich János győri biblikus professzor „Az ószövetségi próféták és a társadalmi igazságosság” címmel tartotta meg. Schmatovich professzor Ámosz prófétától kezdve egészen Malakiáig bezárólag kronológiai sorrendben mutatta be az egyes próféták igehirdetésében a társadalmi visszásságok ostorozását és a szociális igazságosság követelmének hangsúlyozását.

Végezetül ThLic. Vadkerti József doktorandusz az Egyház és az állam viszonyának alakulását elemezte a történelem különböző korszakaiban.

A tanulmányi nap befejező részében az elnöklő János atya megköszönte az előadók által nyújtott színvonalas szellemi táplálékot. A teológiai nap az Esterházy János emlékére mondott imával ért véget. **KARAFFA ATTILA / PÁZMANEUM**

Részletek Orosch püspök homiliájából

A papi élet témája tehát ma is aktuális. Ez nekünk, papoknak, tudatosítanunk kell. A világnak szüksége van jó papokra. Az életet ugyanis nem csak mérnökök fejlesztik és nem csak orvosok gyógyítják. Papok is fejlesztik és gyógyítják. Több helyen látjuk, hogy megpróbálnak bennünket pszichológussokkal, pszichiaterekkel helyettesíteni, ám ez messzemenően nem hozott sok eredményt. Ha sok igazán buzgó és jó pap lenne, megéreznék ezt az ifjúság nevelése, a házassági hűség, a boldog házasság terén, kevesebb lenne a lelki beteg, és észrevehető lenne a gazdaság terén is.

XVI. Benedek pápa a XXI. Világifjúsági nap alkalmából így buzdította a fiatalokat: „Kell, hogy apostolok új generációja érkezzon, akik mélyen begyökereszkedtek Krisztus igéjébe, akik tudnak reagálni korunk kihívásaira, és mindenhatóvá elviszik az evangéliumot. Ez az, amit az Úr tőletek elvár, erre hív benneteket az Egyház, ezt várja tőletek az egész világ, még ha talán nem is tudatosítja ezt. Ha Jézus hív, ne féljeteek nagylelkűen válaszolni neki. Ne féljeteek, bízzatok benne”. Ez év februárjában a római egyházmegye papjainak arra a kérdésére, mi legyen a pap életében az elsődleges feladat, a Szentatya a következőket mondta: „Az ifjúság az, amely elsőbbséget élvez a papi életben, mert a fiatalok gyakran távol vannak az Istentől. A fiataloknak megfelelő vezető kell, hogy megtalálják az utat. Kí-

sérjétek őket, hogy tudatosítsák: a hit nem a múlt eseménye; tudatosítsák: keresztény ember módjára jó élni. ... Fontos, hogy a fiatalok találkozzanak olyan emberekkel, akiknek életén megláthatják, hogy ma is lehet keresztény módon élni”.

Hogyan élt valamikor a pap? Valamikor évtizedeken át nem változott az élet. Ma egy évtized alatt is sokat változik. Ez pedig érezhető papi küldetésünkön is. Száz évvel ezelőtt egy pap élete nagyon nyugodt volt. Hiszen a plébániáján is egyhangú volt az élet. Minden rendszeres volt: keresztelt, temetett, jött az Advent, a Halottak napja, a Betlehem, a Szentsír, az úrnap körmenet. Idillikus élet. Mindenki tisztelte a papot, mindenki járt templomba, hittanra. A papi élet nagyobb krízisek nélkül zajlott. Majdnem azt mondhatnánk, hogy kényelmes volt. Társadalmilag is a pap egy elismert személy volt.

És ma? Egy kemény, majdnem durva világban élünk, ahol az Egyházat és a papokat gyakran támadások érik. A harmadik évezred papjának nagyon sok pasztorációs kötelessége van. Ezen kívül sok más tevékenységre is kényszerül.

Nemegyszer nincs ideje személyes imára, elmélkedésre, összedettségre. Krisztussal való szoros kapcsolat nélkül ki van téve annak a veszélynek, hogy munkája eredménytelen lesz. Ezért szent életű, evangéliumi papokra van szükség ma még nagyobb mértékben, mint valaha. „Apostolok új generációja” kell – mondja a pápa. Torontóban, 2002-ben II. János Pál pápa ezt mondta: „Egyedül Krisztus az a szegletkő, akire biztonságosan lehet építeni életünket. Krisztus, akit ismerünk, akit

szeretünk, az a hű barát, akiben nem csalatkozunk, aki végigkísér életutunkon, és akinek szavaival lángra lobbantják szívünket.”

Szentatyánk, XVI. Benedek pápa első enciklikájában ezt írja: „A szeretet gyakorlása az özvegyek és árvák, a rabok, a betegek és mindenféle szükséglet szenvedők iránt éppúgy (az Egyház) lényegéhez tartozik, mint a szentségek szolgálata és az Evangélium hirdetése. Az Egyház éppúgy nem hanyagolhatja el a szeretet-szolgálatot, mint a szentségeket és az Igét” (*Deus caritas est*, 22). Szent Pál szavaival zárom gondolataimat: „Tudjátok, testvéreim, hogy mint apa a gyermekét, egyenként intettünk, buzdítottunk és kértünk benneteket: éljeteek méltóan ahhoz az Istenhez, aki meghívott titeket dicsőség országába” (1 Tessz 2,1¹-12).

Kis község nagy szeretete

A II. Felvidéki Imakilenced a Garam-menti Zsemlelér községben ért véget befejező állomásával április 15-én. A 180 lelket számláló magyar kisközség fogadta a verőfényes vasárnap délutánon a zárandokokat, akik Dunaszerdahelyről, Nagykérről, Szímőről és Zselizről érkeztek, hogy együtt imádkozzanak magyar nemzetünk lelki megújulásáért. A falu templomának védőszentje Szent László király, akinek festménye a főoltáron található. Mellette pedig Árpád-házi Szent Erzsébet hatalmas festett képe díszelg.

Az Imakilenced az Isteni irgalmasság ajtosságával és Boldog Károly király imaórával kezdődött, amelynek keretében a hívek a nemrégiben boldoggá avatott utolsó magyar király

életpéldájáról elmélkedhettek. A hitvalló király életéről ThDr. Schmatovich János győri kanonok, a szentírástudomány professzora tartott előadást a zárandokoknak, és ismertette meg az alázatos király életét, a békéért tett erőfeszítéseit, a háború iránti ellenszenvét.

A Károly Király Imaliga felvidéki tagozata elhozta Boldog Károly király ereklyéjét is, amelyet a hívek a szentmise után közelebbről is megtekinthettek. Az ünnepi szentmisét a kanonok úr 11 oltártestvérevel együtt mutatta be az Isteni Irgalmasság vasárnapján. A prédikációban Schmatovich professzor úr párhuzamot vont az Irgalmas Jézus és az ő példáját követő Károly király közt, majd beszélt a boldoggá avatásának

körülményeiről, a csodás gyógyulásokról és buzgó vallásosságának erényeiről.

A szentmise végén Galgóczi Rudolf zselizi esperes-plébános meghirdette a Mária Légió és a Pázmaneum közös zárandoklatát május 5-ére Bécsbe. ThDr. Karaffa János, a Pázmaneum elnöke megköszönte a lelkiatyáknak és a híveknek, hogy mindig szép számban részt vettek az Imakilencedeken és közösen imádkoztak nemzetünk megújulásáért. Majd meghívta a híveket a felvidéki magyar katolikusok találkozójára, amelyre április 29-én, a Komáromi Imanapon kerül sor, hogy együtt imádkozzunk magyar papi, szerzetesi és főpásztori hivatásokért. Egyben bejelentette, hogy a III. Felvidéki Imakilenced I. állomása is Komáromban lesz az Imavasárnapon. Kürthy Tamás helybéli lelkiatya megköszönte oltártestvéreinek és a zárandokoknak, hogy messi tájakról is eljöttek Zsemlelérre.

KARAFFA ATTILA/PÁZMANEUM

A februárban elkezdődött keresztény felnőttképzés iránt szép számmal érdeklődnek a papok és a világi hívek. Mi sem bizonyítja ezt jobban, hogy a Regnum Marianum Akadémia havi előadásain mindig csaknem félszázan vesznek részt és aktívan bekapcsolódnak az előadásokba. Az egyházzel Mária Légió tagjai mindig lelkesen készülnek az előadások előtt, hogy krisztusi szeretettel fogadják testvéreiket.

Az áprilisi előadásokat Horváth Róbert alistáli lelkiatya nyitotta meg, aki az ökumenizmus fogalmával ismertette meg a jelenlevőket. Fontosnak tartotta bemutatni az ökumenizmusról szóló pápai dokumentumot. Röviden bemutatta a keleti és protestáns egyházakkal való együttműködés lehetőségét.

Második előadóként Kiss Róbert dunaszerdahelyi esperes-plébános szólt az Akadémia hallgatóihoz. A lelkiségi mozgalmak fontosságáról és azoknak az Egyházzal való kapcsolatáról fejtette ki gondolatait. Kihangsúlyozta, hogy amint a II. Vatikáni Zsinaton hozott határozatok

Regnum Marianum Akadémia áprilisban

is fontosnak tartották a kisközösségek, lelkiségi csoportok működését, úgy a mai Egyház is szükségesnek tartja ezeknek a mozgalmaknak a tevékenységét. Áldásos működésüket akkor fejthetik ki, ha az adott egyházközségekben a lelkiatya melléjük áll. A lelkiségi mozgalmak működésükkel sugározzák ki Krisztus szeretetét az embereknek a világba. A jelenlevők közül jó páran tanúságot is tettek a működő lelkiségi mozgalmakról. Az egyes hallgatók beszámoltak a

Mária Légió, Cursillo, Ferences Világi Harmadrend, Családosok Közössége, Édesanyák imaközössége és a cserkészlet működéséről egyházközségükben.

A délutáni utolsó előadás keretében Jankó Gábor dunaszerdahelyi káplán ismertette meg a hallgatósággal a liturgia fogalmát és megmagyarázta az egyes liturgikus jelképeket. A magas színvonalú, de ugyanakkor mindenki számára érthető előadásból a hívek sokat megtudhattak az egyházi liturgia szerepéről, és bepillantást nyerhettek a sokszínű, de ugyanakkor világosan rendezett liturgikus szabályokba is.

Az előadások végén a jelenlevők megismerkedhettek a Pázmaneum Társulás programjával, amelyek közül kiemelt fontosságú a XVIII. Komáromi Imanap, ahol magyar papi, szerzetesi és főpásztori hivatásokért imádkoznak a felvidéki magyar katolikusok.

KARAFFA ATTILA/PÁZMANEUM

A görög katolikus liturgia 8. rész

Ismerkedjünk meg a magyar görög katolikus egyház ünnepeivel

Az Egyház legfontosabb ünnepe a Húsvét. A húsvéti feltámadási szertartást a görög katolikusok a nagyszombati éjfélti istentisztelettel kezdik. A pap a szentsírban lévő sírleplet megtömjénezi és az oltárra viszi. Ez a cselekedet jelzi Krisztus feltámadását. **FELTÁMADT KRISZTUS! VALÓBAN FELTÁMADT!** A mennybemenetel ünnepéig a lepel az oltáron kiterítve marad. Egyszerűen rajta végzik a szertartásokat, mint egy terítőt. A papság gyertyával, kézi kereszttel körmenetre indul, harangzúgás közben. A harangok most zúgnak először a kinszenvedésre való emlékezés óta. A hívek meggyújtják a gyertyákat a pap gyertyájáról, így járnak körül a templomot, énekelve. A körmenet a kenethozó asszonyok menetére emlékeztet a Megváltó sírjához. A körmenet után a pap felolvassa a templomajtóban a feltámadásról szóló evangéliumi részeket, kereszt alakban megkopogtatja az ajtót, majd belép a hívekkel, és azonnal kezdődik a reggeli istentisztelet.

A Szent Liturgiában 12 szakaszra bontva olvassa fel a pap az Üdvözítő feltámadását, több nyelven. A szakaszok közt harangoznak. Görög katolikus sajátosság, hogy a Szent Liturgia után a pap megáldja a nép húsvéti eledelét. A hívek fonott kosárban készítik össze a sonkát, kolbászt, főtt tojást, tormát, bort. Szabolcsi csemege az édes sárga túró. A nagypéntektől tartó böjt után, amelyben semmit sem ettek és csak vizet ittak, a vasárnap délelőtti pászkaszentelés eledeléből fogyasztanak először.

Görög katolikus egyházunkban a húsvét nagyhetét fényes hétnak is nevezik, mert a megkereszteltek a fehér ruhájukat egész héten magukon tartották a régi időkben. Az ikonosztáz középső ajtaja, amelyen át a pap közlekedik, vagyis a királyi ajtó egész fényes héten át nyitva marad. Ez a gesztus jelképezi, hogy a Mester feltámadása megnyitotta nekünk a mennyország kapuját. A megváltás nemcsak Jézus, az Isten Fia műve volt, hanem a teljes Szentháromságé. Az egész emberiségre, az egész emberiség idejére, annak minden eseményére kihatással volt és van és lesz.

Ha húsvét fényes hetében temet a görög pap és egyáltalán bármikor az évben, fehér ruhában teszi azt, mert a halál kapcsán az igazi hívő lélekben nem a gyász uralkodik, hanem a feltámadás. Így tehát a görög pap ruhájának színe a feltámadás fehérje, a római pap gyászának feketéjével szemben.

Halál. Bárki hallja ezt a szót, osszerezzen. Miért félelmetes számunkra a halál? Sokféle

bölcselkedő gondolatot hallhattunk már biztosan a halállal kapcsolatban, például hogy 'az ember egész életében a halálra készül'. Igaz ez? Nyilván nem azzal kel az ember és nem azzal fekszik minden nap, óvodás korától fogva agastyán koráig, hogy azon elmélkedne, mikor és hogyan éri el a végét. Epikuros görög filozófus cinikusan elhárította magától a halál gondját, mondván, hogy a halál nem övele történik, hiszen akkor ő már nem fog élni!

Lehet-e ilyen komolytalanul felfogni halálunkat, amikor az egy fontos találkozást hoz el számunkra? Találkozást Jézussal. Azt mondhatnánk, hogy az életben legfontosabb a halál. Közeledtével sok mindent másképpen értékel az ember, mint előtte. A kórházban fekvő idős betegnek amikor meglátogatják rokonai, be szoktak számolni az otthoni dolgokról: fűrészeltünk télire fát, megettük a jószágot stb. De az öreg már nem érdekli a tüzelő, mert őt már az foglalkoztatja, hogy lehet meg sem éli a karácsonyt. Nem izgatja már a disznóölés sem, nincs már ereje kóstolót készíteni. Másvalami köti le, elgondolkodik az egész életén, számba veszi a történéseit, jó és rossz döntéseit és azokat az alkalmakat is, amikor elmulasztott valami jót tenni. És egyáltalán nem érdekli semmi földi dolog. Az is lehet, hogy szenvedés, fájdalom kíséri el a halálra készülőt és magány. Krízishelyzetbe kerül, ahogya szakemberek mondják.

Megroppanhat a hozzátartozó is, hisz egészen más hallani egyes halálesetekről, mint átélni egy szerettünk, egy családtagunk, egy hozzánk közel álló elvesztését. Ha valaki előtt nincsen ilyenkor viselkedési minta, nem tudja mit

csináljon, mihez kezdjen. Üressé válik az élete. Elidegenedik a másik embertől, környezetétől. A vallásos embernek azonban vigaszt nyújt Jézus. Segít az egyház eligazodni, erkölcsi normát ad. Ha hagyjuk, hogy ilyenkor Isten átöleljen, megteszi. Ha meg akarja az ember magának tartani a fájdalmát, az fog történni. Érti a gyászoló, hogy ő attól volt értékes, hogy az a másik aki most távozott, őt szerette.

Jézus is részvétel volt a gyászolók iránt. Elment Jairushoz, amikor az a nagybeteg lányához hívta. Amikor odaértek Jairus házához, a kislány már meghalt. Elképzelhetjük Jairus kétségbeesését. Talán még vádolta is magát, hogy későn kért segítséget Jézustól, hogy nem tett meg mindent a lánya gyógyulásáért, hogy nem foglalkozott eleget a gyermekével még életében. Jézus nyilván érzekelte a házban a család kezdődő pánikhangulatát, és feltámasztotta a leánykát. Az evangéliumban szereplő lány tizenkét éves volt.

Én is tizenkét évesen veszítettem el nagyszüleimet. Persze, hogy sírtam, de halálukba belenyugodtam, hiszen szép kort éltek meg. Megdöbbentő volt azonban számomra tizennégy évesen a következő tapasztalatom. Gimnáziumba készültem, és még nyáron elküldték levélben a leendő osztályom névsorát. Láttam, hogy az egyik lány Kelebiából származik. Soha nem hallottam még azelőtt ennek a településnek a nevét, olyan mesésen hangzott nekem. Elhatároztam, hogy az iskolában legelőször ezzel az osztálytársammal fogok megismerkedni, összebarátkozni. Amikor bemutatkoztunk mi, elsősök egymásnak, a lány Kelebiából hiányzott! Hol van? Miért nem jött? Mi történt vele? Az osztályfőnök közölte, hogy nem fog velünk tanulni, mert nem lehet már köztünk, súlyos beteg volt, meghalt. Azóta is hatással van rám az akkori hirtelen értetlenségem, a várakozásom utáni üresség. Meghalt egy gyerek? Addig erre nem is gondoltam, hogy egy gyerek is elmehet, nemcsak egy idős, akire tudjuk, hogy előbb-utóbb ez a sors vár. Egy gyermek halálát mindig nehéz feldolgozni, ha egyáltalán fel lehet. De tudjuk, mit tanított nekünk Jézus a kicsikről: „Ilyeneké a mennyek országa.” Mi ránk pedig az a sors vár Isten ígérete szerint, ami Jézusra várt a kínhalála után: a **FELTÁMADÁS!**

PAPP NÓRA

Beszéljünk a gyónásról 2. rész

Az ember szívesen beszélget. Hát még az asszony! Megosztjuk egymással örömeinket, bá-

natunkat. De elmondjuk baklövéseinket is? Azt már nehéz bevallani, ha tévedtünk. Miért nem bírja senki kimondani a másíknak, hogy belátom, tévedtem, neked van igazad? Félünk, hogy nevetségessé válunk? Milyen nagy lelkierő kell akkor ahhoz, hogy nyilvánosan vállaljuk bűneinket! Pedig az Egyházban ez volt a szokás a VIII. századig! Mellüket verték és azt mondták, mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa, vagyis én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Azért ne higgyük, hogy a vétkes a templom közepére állva egyenként részletesen elmagyarázta bűneinek körülményeit. A pap általános bűnöket sorolt fel, a nép pedig könyörgött Isten irgalmáért, olyasformán, mint ahogy ma az egyetemes könyörgésben fordulunk az Úrhoz.

A gyónásban a bűnbocsánat szentségének részei a bánat a vétkek felett, elhatározás a bűn kerülésére, bevallani a vétkeket a papnak, aki feloldozást ad és elégtételt. Bánatunk akkor tökéletes, ha nem az elkövetkezendő büntetéstől való félelemben gyón az ember, hanem azért bánkodik, mert Istent megsértette. A bűnt meg kell vetni, gyűlölni. Nem a bűnöst kell utálni, hanem a bűnét. A bánatnak természetesen őszintének kell lenni, a bánatba belekeveredik a félelem az üdvösség elvesztésének lehetősége miatt.

Sokaknak gondot okoz a gyónásban az ígéret, hogy nem vétkezik többé. Hogyan lehet őszintén megígérni, hogy nem vétkezek, amikor minden valószínűség szerint, úgymint tesz valamit ballépést?! Akkor a gyónásomban, az erős

A fotó csak illusztráció

fogadásban hazudom? Nem! Azt ígérem meg Istennek, hogy a bűnre vezető alkalmakat tőlem telhetően kerülöm! Így tehát, ha igyekszem tartani ezt az ígéretet, már teljesítettem a fogadásomat. És mi az a bűnre vezető alkalom? Kinek micsoda, ha probléma adódik az alkohollal, ne menjen kocsmába, ha házasságon kívüli kapcsolata volt, ne keresse a házasságtörő partnert. Az erős fogadásban Isten segítségével bízunk.

A bánat *felindítását* lelkiismeretvizsgálattal végezzük. Végiggondoljuk az utolsó gyónástól eltelt időt, mi történt, mit cselekedtem, hogyan reagáltam, mit tehettem volna jobban, mit tett volna a helyemben Jézus, melyek a tipikus, visszatérő

bűneim, hogyan tudnám azokat legyőzni.

A bűnbevallás feloldozás céljával történik. Az a pap oldozhat fel, amelyiknek erre felhatalmazása van. Legalább egy bűnt be kell vallani a szentség elnyeréséhez.

A bűnbevallás élőszóban kell hogy történjen. Nem lehet levélben, postán elküldeni a papnak a bűnlajstromunkat, se e-mail-ben nem lehet közölni, számítógépen. Miért? Mert a Szentlélek működéséhez személyes kontaktus kell. A bűnbánat szentség, ami Isten kegyelmét közvetíti. A szentség kiszolgáltatását pedig Jézus az Egyházra bízta, nem a postára és nem az internetre!

De miért gyónjak egyáltalán papnak? Nem elég, ha otthon megbánom a bűnömöt? Istennel majd én elrendezem négyyszemközt! A gyónás csak szertartás, hát az a lényeg, a külsőség? Ennek a gondolatmenetnek az a hibája, hogy a bűnőmmel nemcsak Istent bántottam meg, hanem az Egyházat is. Szégyent hoztam az Egyházra, rontottam a hírnevét. Mit gondolnak az emberek, ha ilyen vétkes egy hívő, mint én, milyen lehet az egész Egyház! Vétettem az Egyház küldetése ellen, így hát bocsánatot kell kérni az Egyház képviselőjétől, vagyis a paptól is.

Mi történik, ha szegyenében a gyónó kihagy, elhallgat egy súlyos bűnt a gyónásából? Vagy csak kifejezti a súlyos bűnt, vagy bocsánatos bűnnek állítja be? Akkor érvénytelen az egész gyónás, meg kell ismétlni. Akkor is ez a helyzet, ha a pap direkt rákérdez erre a súlyos bűnre, és a gyónó letagadja. Minden súlyos bűnt ugyanannál a papnál kell meggyónni.

(Folytatjuk)

PAPP NÓRA

Magyar kegyhelyek 10. rész – Kópháza

Loretói Fekete Mária kegyhely Győr-Sopron megyében, a Győri egyházmegyében található kegyhely. A kegyhely története a XVII. század végére nyúlik vissza, és szorosan kötődik a Nádasdy családhoz. Nádasdy Ferenc országbíró volt az ellenreformáció idején, több katolikus templom, kegyhely megújítója. Eleonóra nevű lánya kisgyermek kora óta sokat betegeskedett. A buzgó katolikus családban felnövekvő kislány gyakorta járt helyett is az imában lelte örömet. Nagyon szerette azt a kópházi erdőben álló kis kápolnát, amelyben a Loretói Mária, a Fekete Mária szobra állt. Ezt apja hozta a Lajta-hegységen túli Lorettom nevű helységről, ahol feleségével, Ester-

házy Annával, a nagy Mária-tiszeltő Esterházy Pál nádor lányával ő építtette meg a szerviták kolostorát, Mária názareti házát. Ez volt Magyarország legnagyobb loretói kegyhelye. (Ma Burgenlandban, Ausztriában.)

Egy ízben Eleonóra súlyos betegségében fogadalmat tett a Szűzanyának, hogy ha felgyógyul, kolostorba vonul és életét Istennek szenteli. Hamarosan felgyógyult és közölte szándékát szüleivel. Ám azok már elhatározták, hogy Wes-

selényi Lászlóhoz adják férjhez. Bár nem akart szembeszegülni szülei akaratával, nagyon vágyott fogadalmat teljesítésére. Esküvője napján már visszatértek a templomból és megkezdődött a lakodalom. A lány egy ablakmélyedésbe húzódva imádkozott Istenhez, hogy vegye őt magához. Vihar támadt hirtelen és villám csapott le a lányra, aki azonnal meghalt.

A megrendült Nádasdy Ferenc leánya emlékére 1670-ben kőkápolnát építtetett, ahol Eleonóra végső nyugalomra talált. A kápolnát a XVIII. század közepén Széchenyi Antal gróf megnagyobbíttatta, az a mai díszesebb templom. Fő búcsúja Nagyboldogasszony (augusztus 15.), Mária mennybevitelének ünnepe. (Forrás: Barna Gábor: *Búcsújáró és kegyhelyek*)

Lángolásra mindig szükség van

Mi indította el, mégis ezen a pályán?

1947-ben Rákosszentmihályon – abban a gyülekezetben, ahol felnőttem – egy szeptemberi vasárnap Ordass Lajos püspök lelkésszé avatott. A lelkészavatáson kapott ige, Lukács evangéliuma; 12. fejezete, 49. verse volt. „Azért jöttem, hogy tüzet bocsássak a földre. És mennyire szeretném, ha már lángolna!”

A lángolás fogott meg ebben a prédikációban. A küldetést éreztem, hogy ezt a lángot továbbadjam. Hiszen Jézus kívánsága is ez volt. Az ifjúság pedig különösen szeret lángolni. Ezért a lángolásért akkor én nagyon sokat tudtam tenni a fiatalok körében. Nem szabad elfelejteni azonban, hogy a negyvenes évek vége, ötvenes évek eleje nem éppen olyan időszak volt, amikor a fiatalság könnyen elérhető lett volna. De én Cinkotára kerültem, olyan gyülekezetbe, ahol komoly hitoktatás volt, akkor még tanrendbe beiktatott órák keretében. A növendékek között 50–50 százalékban volt katolikus és evangélikus. Így az osztályokat megosztva, két tanteremben és egy időben tarthattuk a hittanórákat a katolikus lelkészársammal, a későbbi Kacziba püspökkel. Nagyon szép egyetértésben, a lehetőséget jól kihasználva tudtuk együtt végezni a hitoktatást. Abban az időben jellemző volt a cinkotai gyülekezetre, hogy nemcsak az iskolai hitoktatás működött jól, hanem a gyermekbibliakör címen tartott vasárnapi alkalmak is. Az ifjúsági kör – amelyet sikerült a felnőttébb ifjúságból is összefogni – olyan erős volt, hogy tizennégy csoportot tudtunk szervezni.

Tóth-Szöllös Mihály evangélikus lelkész hatvan éve tartó szolgálata rendkívül színes és mozgalmas. Talán nincs is ennek a hivatásnak olyan területe, amelyet nem művelt. Olyan korban kezdte a szolgálatot, amely nem kedvezett kifejezetten a vallás szabad gyakorlásának. A marxista ideológia nevében igyekeztek az embereket hitüktől megfosztani, a felnövekvő nemzedéket pedig távol tartani a hit szikrájától is. Azokat a lelkészeket, akik ezek ellenére hatékonyan működtek, ellehetetlenítették.

Nem szűrt szemet a helyi vezetésnek, hogy Cinkotán ennyire intenzív a hitélet? Nem próbálták gyengíteni?

Az akkori párttitkár gyakran behívott és próbálta korlátozni a tevékenységünket, „rendbe terelni” – ahogy ő mondta. De ezt a párttitkárt egy év múlva leváltották. Így valóban rendben mentek tovább a dolgok.

Amikor az iskolai hitoktatást megtiltották, hogyan tudták a gyermekeket továbbra is megtartani?

Ez már Kiskörösön történt. Sajnos ebben az időben az iskolákban nem lehetett rendszeresen hittanórát tartani. Itt már nem egyedül foglalkoztam az ifjúsággal, és volt lehetőség, hogy a gyermekek után nézzünk. Ha nehezebben is, de a gyülekezeti keretek között tudtuk folytatni a hitoktatást. Kiskörös szlovák háttérű gyülekezet, ahol a szlovák kegyesség igen erősen élt. Úgy szoktam jellemezni, mint olyan gyülekezetet, ahol ha vasárnap a szószékéről kihirdettük, hogy kedden ez lesz vagy csütörtökön az lesz, akkor özlött a nép. Jöttek az imaházba vagy a templomba, ahol éppen tartottuk. Nagyon vallásos és a hitéért sok mindent megadó nép volt a kiskörösi gyülekezet.

Dunaegyháza, ahová innen kerültem, nehezebb helyzetben élő gyülekezet volt. Egy kis kétezres lelkes falu, ahol majdnem mindenki evangélikus. Nem is volt más templom, csak a mi templomunk. Ezért gyakran kellett más felekezetűekkel is foglalkoznom. Ha temetés volt vagy bármi más történt a családban és hívtak, akkor természetesen mindig mentem.

Tizenöt éve szolgáltam itt, amikor esperesnek választottak és Kecskemétre helyeztek. Kecskeméten már teljesen fakultatív volt a hitoktatás. Úgy kellett halászni a gyermekeket. Nagyrészt katolikusok és reformátusok éltek itt. Bács-Kiskun megye a legnagyobb egyházmegye, és mint esperes az országos egyházi munkába is be kellett kapcsolódnom. Ilyen volt, ami-

kor 1984-ben a Lutheránus Világszövetség Nagygyűlését Magyarországon tartották. A nagygyűlés háznagyi munkája és szervezői szolgálata rám hárult.

Az egyházzenet fiataloktól műveli. Mikor mutatkozott először a zene iránti szeretete, tehetsége?

A Fasori Evangélikus Gimnáziumba jártam, ahol Peskó Zoltán orgonaművész volt az ének-zene tanárom. Először harmóniumra, majd orgonára tanított. A felsőbb gimnáziumi években már helyettes voltam a fasori templomban. Később, amikor teológus lettem, a liturgián és a himnológián kívül az egyházzenevel is intenzíven foglalkoztam. Kiskörösön nyolcvan tagú ének- és zenekart szerveztem és vezettem. Az ötvenes években több gyülekezetet látogattunk, hogy ismertté tegyük az evangélikus egyházi zenét. Amikor pedig egyházunk megszervezte a kántorképzőt, ennek egyik irányítója lehettem. 1952-től egészen 1988-ig végeztem ezt a munkát. Ekkor az Evangélikus Egyház sajtóosztályának vezetésével bíztak meg. Ez önmagában is nagy feladat volt, ezért mindkettőt nem tudtam vállalni.

Mi volt a szerepe a sajtóosztály vezetőjeként?

Három területet kellett átfogni a sajtónak. A rádió egyházi műsorának a szerkesztése, amelyet kéthetenként sugároztak. A könyvkiadó működtetése. A Biblián kívül nagyon sokféle könyvet jelentettünk meg, és még más protestáns egyház könyveinek az árusítását is felvállaltuk. Ekkor létesítettem egy könyvesboltot is, amely még ma is működik az Üllői út 24. szám alatt. A harmadik terület az Evangélikus Élet szerkesztése volt. Ez már nem gyülekezeti munka volt, de azt a bizonyos lángolást a betűkön keresztül, a sajtó útján is tovább lehetett adni. Amikor átvettem az újság vezetését, már érezhető volt a forrongás, a változás előszele. Tulajdonképpen a rendszerváltozás utáni evangéli-

kus új egyházi sajtót kellett megszerveznem.

Miben változott akkor az evangélikus sajtó?

A lapszerkesztést magam végeztem a szerkesztőbizottsággal. A lapot pedig nem vittem bemutatni az Állami Egyházügyi Hivatalnak. Bár felhívták a figyelmemet, hogy a sajtó megfigyelőjének – akinek ez volt a munkája – be kell mutatni, mivel „segíteni akarják a munkámat”. De én ezt rendszerint „elfelejtetem”. Mindig annyi dolgom volt, hogy erre soha nem értem rá, és

bizony egyetlen lapot nem mutattam be. Sőt, kértek éves jelentést is a sajtó fejlődéséről. Készítettem is ilyen jelentést az Országos Egyházi Közgyűlésnek, mert ez kötelességem volt, azonban másnak soha nem adtam. Így tettem 1990-ig, amikor az ÁEH megszűnt.

Nem beszéltünk még a családjáról, a feleségéről. Ők hogyan élték meg ezeket az éveket?

A cinkotai gyülekezetben élt az a szép szőke leány, akit én kiválasztottam és Isten rendelt a számomra. Tanítóképzőben tanult Szarvason, amit aztán Cinkotán fejezett be. A gyülekezetben az egyik gyermek bibliakört vezetett. Ezt a szőke tanító nénit vettem feleségül 1951-ben, és követtem Kiskőrösre, ahová az előző évben helyeztek segédlelkésznek. Nem volt könnyű kezdete a közös életünknek. A feleségem nem kapott tanítói állást. Akkoriban Kiskőrösön lelkészfeleség állami iskolában nem taníthatott, mint ahogyan az országban akkor sok helyen. De a gyülekezetben tudtuk foglalkoztatni. A diakonisszákat ugyanúgy, mint a szerzetesrendeket már feloszlatták. Ők végezték a gyülekezetben az „asszony-munkát”. Ezt a szolgálatot a feleségem vette át. Aztán 1952-ben megszületett az első gyermekünk, Mihály. Majd 1956-ban az ikrek, János és András. Így a következő évben már velük költöztünk Dunaegyházára. A gyermekkor, a felnövekvés éveivel ehhez a kis faluhoz köti őket. Nagy öröm

Dunaegyháza

volt, hogy a feleségem már taníthatott. Talán ide kevésbé jutott el a politika, a hatalom szele. Amikor Kecskemétre került a család, egy kis tanyára járt tanítani. Erre bizony igen nagy szükség volt, mert akkor egy lelkészi fizetésből nem lehetett három gyermeket eltartani.

A gyermekei közül gondolt valaki a lelkészi pályára?

Nem igazán vonzotta őket ez a pálya. Lelkészcsaládban nőttek fel, így mindig is érezték, hogy mivel jár ez a hivatás. Mihály pedagógus, János közgazdász, András fi-am pedig a filmes pályát választotta. De mindhárman otthonosan mozognak az egyházban.

2002-ben nyugdíjba vonult. Nehéz elképzelni magáról, hogy a nyugdíjasok átlagos életét élne. Mivel foglalkozik jelenleg?

A sajtóval nem szűnt meg teljesen a kapcsolat, még ha nem is én szerkesztem, azért még írogatok. Sokfelé megyek prédikálni, ha kérnek helyettesítésre. De legfőképpen a Deák téri templom „nyitottságán” dolgozom. Gáncs püspök úr kérésére szervezem, hogy a templom nyitott legyen. Tulajdonképpen azt jelenti, hogy a templom májustól októberig, délután 2-től 6-ig mindenki számára nyitva van. Fogadjuk a turistákat, magyarokat és külföldieket. Ugyanúgy a gyülekezeti tagokat, hívőket és nem hívőket egyaránt. Vannak, akik leülnek egy félreeső helyre és imádkoznak. Őket nem zavarjuk. A vidékiek vagy külföldiek szívesen veszik a magyarázatunkat. Nagyon érdekli őket a templom művészeti kérdésein túl az egyház élete, szolgálata is. Két éve működik így a templom, és én örömmel végzem ezt a szolgálatot. Amúgy pedig én vallom azt, hogy nyugdíjas lelkész csak beosztás vagy esetleg fizetés szempontjából létezik. Egy lelkész sohasem mehet nyugdíjba. Ameddig él ezen a földön, addig feladata és szolgálata van.

Azt tapasztalom, hogy a rendszerváltozás óta az egyház – és ez minden felekezetre vonatkozik – mintha veszített volna a vonzerejéből. Úgy látszik, hogy a templomba járó hívek is egy kicsit eltávolodtak. Hatvan év szolgálat után milyennek látja most az egyházat?

Van egy olyan egyházi mondás, amely szerint „teher alatt nő a pálma”. Visszatekintve hatvan év szolgálatára, az a látásom, hogy a Rákosi- és a Kádár-korszakban – amikor nagy nyomás és teher hárult az egyházra –, az emberek a templomban belső kényszerűségből keresték a nyugalmat, a békét és valami pozitív tartalmat. Most, amikor, a teher eltűnni látszik és egy liberális korszak jött el, amikor mindent szabad, ez bizony megtizedeli a templomba járókat. Amikor a pénz kerül a középpontba és a pénz utáni hajszá, a minél több megragadása, akkor a belső értékek és a lelki tartalom háttérbe szorul.

Két emberöltőt már végig szolgált. Ez idő alatt felnőtt két generáció. Mit gondol, miért választják ma fiatalok a lelkészi pályát? Régebben miért maradtak meg többen ezen a pályán?

A nehézség az, hogy ma valóban sokan jelentkeznek a teológiára, de az egyetemi nyitottság sokukat el is viszi. Belekóstolnak, és ha nincs bennük elég kitartás és hivatástudat, akkor elmennek a pályáról és más foglalkozás után néznek. Régebben aki beiratkozott a teológiára, fel kellett számolnia minden mással. Ebben a hivatásban kellett megtalálnia élete értelmét, mert ezután már nem volt más lehetőség. Persze akkor is voltak lemorzsolódások, mert jöttek olyanok is, akiket máshová nem vettek fel.

Nem szeretek jósólni, de ahogy látom a fejlődést, úgy a visszafejlődést is. Nem egyenes égnek szökő. Nincs benne lendület. A lángolásra még mindig szükség van, de ez a láng valahogy visszafojtódni látszik. Én is másképp csináltam lendületes fiatalkoromban. De azért még most is! Ez nem függ a kortól. A lángnak a lobogása nem függ attól, hogy az ember hány éves.

Ritkán adódik az életünkben, hogy olyan emberrel találkozhatunk, akinek nincs kora, csak bölcsessége. Tóth-Szőllős Mihály ilyen. Adja Isten, hogy a lelkésszé avatásán kapott lánggal még sokáig szolgálhasson!

PÁLOSI JÚLIA

Kecskemét

Sólyom László köszöntése Nagyváradon

Március 15-én Sólyom László köztársasági elnök Nagyváradra látogatott, ahol Tőkés László királyhágómelléki református püspök ünnepi beszédében köszöntötte.

Tőkés püspök nagy szeretettel „Erdély kapujában”, Nagyváradon köszöntötte a vendéget a következő szavakkal: Köszönjük, hogy az összmagyarság nemzeti ünnepén eljött hozzánk –

Erdélybe és a Partiumba –, és szakítván a közösségi felelősség nemzetrontó hagyományával, világosan értésünkre adja, hogy „nem vagyunk egyedül”. Nemzetstratégiai igényű megnyilatkozásait idézve mi is öntudattal valljuk, hogy az erdélyi, a határontúlra szakadt magyarság nem holmi jött-ment „kiseb-

ség”, hanem a magyar nemzet teljes értékű, elidegeníthetetlen része, aki önálló társadalmi létének teljes voltában „kér éltet vagy halált” – amint a Szózat költője mondja.

A püspök köszöntőjében hangoztatta az egységes, egyetemes nemzettudatot, majd felszólít a közöttünk levő falak lebontására: „A határokon átvélő nemzetegyesítés és a határok nélküli Európa 1989 után elkezdett útján járva, forradalmár és szabadságharcos elődeink tisztánlátásával és bátorságával bontsuk le azokat a falakat, amelyek közöttünk magasodnak és jövőnk útjában állnak... Erdély és a Partium 'örtornyainak' sorában Anyaszentegyházunk és Egyetemünk, Városunk és Régióink legyenek istenes 'őrehelyei' a hitnek és a szabadságnak!”

DR. KIS BOÁZ

Dr. Erdélyi Géza püspök 70 éves

MRETZS bizottsági ülések

A Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinata március 24-én, Budapesten tartott ülésén köszöntötte a szervezet lelkes elnökét, Ft. dr. Erdélyi Géza püspököt, 70. születésnapja alkalmából. A köszöntés szavait a Tanácskozó Zsinat nevében dr. Kis Boáz adta

át a 70. Zsoltár soraival: „Örüljenek és örvendezzenek benned mindazok, akik téged keresnek... Hadd mondhassák mindig, hogy nagy az Isten!”

A köszöntés kitért arra a felelős tisztségre, amelyet a püspök-elnök a világ magyar reformátussága érdekében végzett és végez. E szolgálat által valóban dicsőítetik az Isten neve és örvendeznek és örülnek mindazok, akik Istent keresik.

Dr. Erdélyi Géza számára nagyon fontos az összmagyar reformátusság helyzete. Az Európai Unió brüsszeli fórumán hangsúlyozza: „A döntő kérdés nem az, hogy politizáljon-e az egyház, hanem az, hogy miként politizáljon...”

Erdélyi Géza püspök úrról Tőkés László királyhágómelléki püspök a következőket írja egy helyen: „Nem csak Rimaszombatban, Hanván, Kasán, vagy Nemesradnóton, hanem szükség és alkalom szerint Temesváron, Nagyváradon, Budapesten, Trentonban, Bécsben és Párizsban is hirdeti Isten Igéjét.”

DR. KIS BOÁZ

Megjelent Erdélyi Géza könyve

Erőt kaptok, és tanúim lesztek

Erdélyi Géza
**ERŐT KAPTOK,
ÉS TANÚIM LESZTEK**

(Munkácsy Pál)

Erdélyi Géza a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspöke. Az „Erőt kaptok, és tanúim lesztek” című könyve három részből áll.

Az első rész a szerző rövid ünnepi és alkalmi (keresztelői, esküvői, temetési és egyéb) igehirdetéseiből válogat, a második cikkeit és előadásait, a harmadik a vele készített interjúkat tartalmazza. Kötetéből megismerhetjük a gyülekezeti lelkesítést, az egyház és a nemzet sorsán töprengő kormányost és a diplomatát azokkal a gondokkal, amelyekkel a felvidéki református egyháztestnek a múlttól a jelenig meg kell birkóznia. Szövegeiben kirajzolódik az 1989 utáni egyházépítés folyamata. A könyvhöz Tőkés László nagyváradai református püspök írt utószót.

DR. KIS BOÁZ

Tíz éves jubileumához érkezett a Partiumi Református Népfőiskola Hegyközújlakon. Ebből az alkalomból egész éves, magas szintű programot szervezett az Elnökség, élén Nt. Orbán Zoltán lelképásztorral. A jubileumi ünnepség március 30-án az alábbi előadásokkal vette kezdetét: Magyarország és Románia a két világháború között – dr. Raffay Ernő történész; Nyíró József, a székelység írója – dr. Medvigy Endre irodalomtörténész; Az egész életen át való tanulás – dr. Kis Boáz, az MNC üv. elnöke; Magyar őstörténet – Pápai Zoltán (Nagyvárad).

Az előadásokat megbeszélés követte, amelynek során a hegyközújlakiak – mint minden alkalommal 2004 óta – felhozták nagy sérelmüket, a csonka ország 2004. évi diszkriminációját a határöntúllakkal szemben.

Nt. Orbán Zoltán köszöntőjében és zárszavában egyaránt kiemelte az elmúlt tíz évnek azokat a jelentős eseményeit, amelyek a lakosság részére a művelődést, a

Tíz éves jubileum Népfőiskola Hegyközújlakon

tanulást és nem utolsó sorban a munkalehetőségeket teremtették meg a Nagyváradtól mintegy 10 km-re lévő Hegyközújlakon. Az előadásokat ünnepi kulturális műsor követte, melynek keretében a szomszéd település ifjúsá-

gi csoportja néptáncokat adott elő – igen nagy sikerrel.

Az együttlést vacsorával zárult, melyen a több mint száz fő kicserélte gondolatait azzal, hogy minél több településnek kellene hasonló, kulturális és művelődési egyesületet létrehozni a Partiumban és Erdélyben. DR. KIS BOÁZ

Tisztújítás Amerikában

A közelmúltban Ft. Szabó Sándort választotta püspökké az Amerikai Magyar Református Egyház. Ft. Szabó Sándor nagy munkát végzett az amerikai magyarság életében. Ezt a szolgálatot 1986-ban kezdte meg, az Ontariói Független Magyar Református Egyház lelkészeként, ahol a mai napig végzi lelképásztori szolgálatát.

Több református egyházközséget alapított Amerikában. Szoros kapcsolatot tartott fenn az ott működő Magyar Klubokkal, társadalmi szervezetekkel, bátorítva mindegyiket a magyar értékek ápolására és megőrzésére. Az újonnan meg-

választott püspök nagyon fontosnak tartja a magyar nyelv fennmaradását, vallja, hogy távol Magyarországtól is lehet magyarként élni. A közelmúltban választották esperessé Nt. Kocsis Attilát, a Perth Amboy-i gyülekezet lelképásztorát. Az esperes beiktató istentiszteleten Ft. Szabó Sándor püspök szolgált igehirdetéssel. A Keleti Egyházmegye közgyűlése határozata alapján magyarországi fiatalok számára ajánlott fel anyagi támogatást, akik részt vehetnek az amerikai–magyar református egyházak

Nagytisztelétű Nagy Bálint hollywoodi lelképásztor, az új esperes

egyhetes, közös nyári táborozásán.

Ugyancsak a közelmúltban választották meg a megürrült californiai esperesi tisztségre Nt. Nagy Bálint hollywoodi lelkészt, aki az Amerikai Magyar Református

Egyház esperesi tisztségét Ft. Szabó Sándor püspökké választását követően tölti be. Nagy Bálint ezt megelőzően a San Fernando-i gyülekezet lelképásztora volt, ahol lapszerkesztői és ifjúsági vezetői munkájával kiváló érdemeket szerzett az amerikai magyar ifjúság értékmegőrzésében.

Vassy Erzsébet festőművész kiállítása Budapesten, a Magyarok Házában tekinthető meg. Aki él ezzel a lehetőséggel, lelkiében, érzéseiben meggazdagodik, hiszen a képek egy része az örök időben szóló teremtő Istenre mutat – templomok –, másik része megkapó tájképekkel – főleg pasztell – kápráztatja el a kiállítás résztvevőit. Kiállításokon 1993 óta vesz részt rendszeresen, úgy egyénileg, mint csoportosan.

Gyermekéveit a művésznő a mezőbaji tanyavilágban élte, amely az ő számára a csodavilágot jelentette. Bizonyára

Vassy Erzsébet kiállítása Budapesten

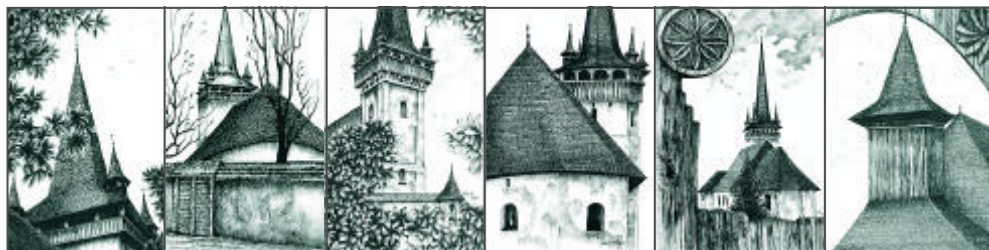
a sok templomkép abból a belső lelkületből is ered, amelyet a mezőbaji parókiai fogadott magába. Ő mondja magáról: „A lelkészlak nem csal lakóhelyet, hanem otthont és lelkületet is adott.”

A Nagyváradai Képzőművészeti Alap tagja, ahol a Galériában állandó jelleggel szerepelnek

képei. Ars poeticáját így fogalmazta meg: „Tornyok, templomkapuk, kopjafák, forrás, gyökerek és ezek tájai az én szülőföldem, melyek az Úrban való gyönyörködést és az Úrban való megmaradást hirdetik. Szeretem a festészetet, szeretem e tájat, és jó lenne mindig a tiszta forrás közelében lenni, annak vizét inni.”

A művésznő ma Nagyváradon él, ahol bátran kísérletezik, kalandozásai a pasztell, a népművészeti illusztráció, a tűzzománc, vagy a népi faragások világába – mind egy-egy sikertörténet.

DR. KIS BOÁZ

Bánffyhyunyadi ref. templom tornya

Kalotaszentkirály ref. temploma

Körösfői ref. templom tornya

Nagypetri református temploma

Magyargyerőmonostori ref. templom

Nagypetri református temploma

Nyolcvan éves a Julianna

A Fasori Julianna Református Általános Iskola októberben ünnepi istentiszteleten emlékezett meg nyolcvan éves fennállásáról.

Az én időmben négy elemi, most hat általános osztály apró és nagyobb tanulói, mögöttük tanítók álltak ugyanabban a szép, sötétkék, mellényes ünneplő öltözkémben, és együtt énekeltek az iskola diadalának, megmaradásának, feltámadásának örömeire. (A Julianna jeligéje „Ég, de meg nem emésztetik” 12Móz 3,2)

Fónod Sándor állította össze 1994-ben a kötetet, melynek alapján Devich Márton szerkesztésében egy szép kiállítású könyvecske foglalja össze, mi is történt 1926 és 2006 között. A magyar-holland kapcsolatok már a XVI. században kialakultak, a magyar diákság körében a hollandiai egyetemek igen népszerűvé váltak: a reformációt követő években több mint 1600 diák tanult ott. Az első világháború után, 1920 februárjában az Országos Gyermekvédő Liga szervezésében (Vilma holland királynő fővédnöksége alatt) indult el az első gyermekvonat Hollandiába. Ott családok szegény vagy árva gyermekek tízezreit fogadták be három, hat hónapra, akár évekre is. Turnusokban folyt a váltás. A körülbelül 35–40 ezer szerencsés gyermek felerősödvé, pirosposzsgásan, élményekben gazdagodva tért haza.

Később Budapest egyik legszebb utcáját, a Városligeti Fasort hálából Vilma Királynő útnak keresztelték át és a hollandok által gyűjtött pénzből elemi iskolát alapítottak, amelyet 1926. szeptember

13-án nyitottak meg Kuyper Katalin (Dr. Kuyper Ádám teológus, holland miniszterelnök lánya) a Holland Királyi Nagykövetség képviselői mellett többek között dr. gr. Klebelsberg Kunó kultuszminiszter és Ravasz László püspök részvételével.

Az iskola más egyházakhoz tartozó gyermekeket is befogadott, akik hitük és vallásuk szerint részesültek hitoktatásban. (Így kerültem oda én is.) A rendtartás „szeretetteljes, de nagyon szigorú volt, ami vonatkozott tanulóra és szülőre egyaránt.” A vallásérkölcsei nevelésre nagy hangsúlyt fektettek. Minden reggel a templomban negyedórás áhítattal kezdődött a nap. A vallásórákon a gyerekek korának megfelelő bibliai történeteket magyarázták, az énekórákon a népénekek mellett zoltárszövegeket és éneklést tanítottak. Mindezt, mondhatom mint résztvevő, nagyon élveztük! 1936-ban az iskola helyére új, kétemeletes épület került, melynek falára szülői adakozásból a ma is látható harangláb került. Kis harangjának szava jelezte a tanítás kezdetét és befejeztét. A második világháborút követő idők véget vetettek az iskola műkö-

désének. 1946-ban általános iskolává alakult, majd 1949-ben megszűnt. Államosították. A Vilma királynő útból Gorkij fasor, a királynő lányáról, Juliannáról elnevezett iskolából Gorkij Fasori Általános Iskola lett.

Eltelt 37 év és 1986-ban a régi julianások szervezésében Fónod Sándor a

holland nagykövetséghez fordult, aminek eredményeképpen október 7–8-án Beatrix holland királynő hivatalos magyarországi látogatásának audienciáján ott volt a régi elemi iskola ősz hajú küldöttsége is.

Aztán eljött 1990 – és a volt fasori Julianna iskola visszakерült a református egyház kezelésébe. Az iskola 1992 szeptemberében a hívek, a Szabó Imre Alapítvány és ismét a hollandok segítségével újjászületett! A segítők közül különösen meghatóak a hollandiai Julianna iskolák adományai. Az első 24 kis elsős kiválasztása ismét a régi ökuménia jegyében folyt. A megnyitó után leleplezték a fasori templom utcai oldalán elhelyezett két, holland és magyar nyelvű márvány emléktáblát. Az épület mára gyönyörűen felújítva áll régi helyén, falán a kis harang – kalandos ide-oda szállítása után – most ismét „hívja csilingelésével az Ige hallgatására, a betűvetés tudományának megismerésére a Julianna Református Iskola gyermekeit”. *Soli Deo Gloria!*

KOVÁCS MÁRIA

Én hiszem, hogy Magyarország a Szûzanya országa

Szeremley Huba egyre nagyobb népszerűségnek örvend idehaza. Sok oldaláról bemutatták már a különböző médiumok, főleg mint borászt, de mint hívő embert még nem, pedig szûkebb baráti köre tudja, hogy az ősi vallások kutatásával is foglalkozik.

Ön 1967-ben elhagyta az országot, külföldön karriert futott be, sikerre vitte az életét, mégis hazajött, mi volt ennek az oka?

Nehéz ezt így elmagyarázni, ugyanúgy, mint a lazacok vándorlását. A honvágy visszahúz a szülőhelyre, az ősök szelleméhez.

Nem volt nehéz kint hagyni a felépített életét?

Életutam végén itthon szeretnék lenni. Fel kell készülni a halálra, ami elkerülhetetlen. A születésben passzívan veszünk részt, de a másik nagy végletet, a halált mi alakítjuk, mi vagyunk érte a felelősek.

Ezek szerint hisz akkor a túlvilágban, Istenhívő?

Református volt édesapám, édesanyám római katolikus, magam is hívő ember vagyok. A magyar nép alapvetően vallásos. Az ősmagyar vallás köszönése, Szent István keresztségfelvétele előtt az volt, hogy „Isten! Isten!”, ez annyit jelent: „A te Istened az én Istenem.” A magyar őshazában is ismerték már eleink a monoteista vallásokat, de Zoroaszter prófétát is, a taoizmust, a buddhizmust és Konfuciuszt is. Merítettek egymásból ezek a vallások, a keresztyénségbe is bekerült sok minden. Az ősi perzsa, szkíta, hun vallás nyomokban felismerhető. A mai ökumenizmus nem valósult meg, mert Jézus Édesanyját nem minden felekezett fogadja el. Jómagam eljártam református és katolikus közösségbe is, Esztergomba jelentkeztem aztán teológusnak, annak ellenére, hogy őseim a kezdetektől fogva elkötelezték magukat a reformáció mellett a mai Burgenlandban.

Teológiai tanulmányait miért hagyta félbe?

Nem akartam én pap lenni, csak teológiát tanulni. Nem volt akkor még világi

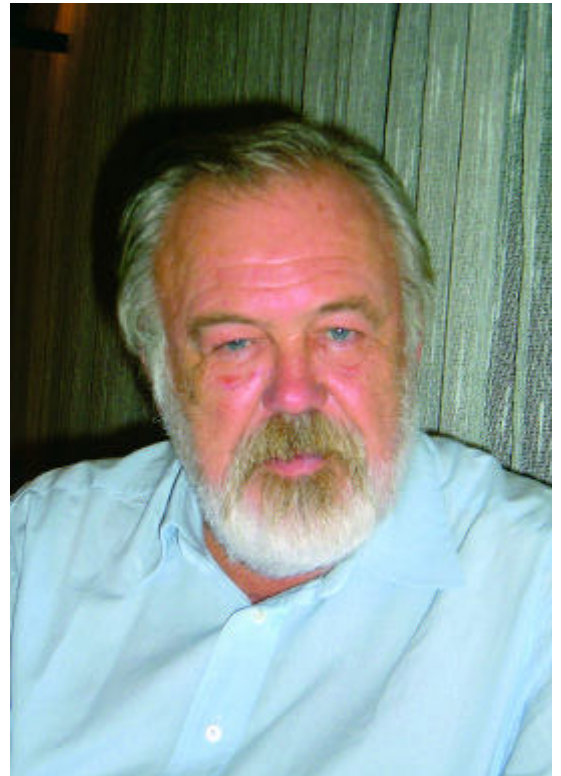
képzés az 1950-es évek végén. Itthon orvosnak tanultam, 27 éves koromban disszidáltam, aztán a műszaki dolgok érdekeltek. Bécsben gépészmérnök lettem.

Sokat utazott a világban. Szahara, Nigéria...

Hajtott a kalandvágy, családstul Kanadába szerettnék volna menni, de nem éreztem volna ott otthon magam. Nem akartam, hogy a gyerekeim kanadaiak legyenek. Nigériában telepedtünk le. Feltaláló voltam. Hat gyermekem van, egy fiút örökbe fogadtam, nemrég született az unokám és a hatodik gyermekem. Isten mindig adott nekem lehetőséget a boldogulásra. A sivatagot is termővé akartam tenni. Persze kudarcaim is voltak.

Hazajövet a borászatba vágott bele, sikeresen.

Nem jövedelmező a borászat manapság. Le van járátva a magyar bor is. Az Európai Unió az európai mentalitást várja el a tagországaitól, a nemzeti identitás rovására. De én hiszem, hogy Magyarország a Szûzanya országa, bízunk Benne, szeretjük, ragaszkodunk Hozzá, égi Édesanyánkhöz. Vigyáz ránk, palástjával betakar minket, megment minket a veszélyekből. Azok a nemzetek, akik megtagadták őseiket, ősi vallásukat, irtották saját népüket, nyomtalanul eltűntek a történelemben. Mi, az önkéntes hét millió abortuszunkkal mégis létezzünk, amiért hálát adunk Nagyasszonyunknak, a Magyarok Királynőjének. A moldvai csángók hihetetlen rossz körülmények közt élnek, tényleg nincs másuk, csak a hitük, még a magyar anyanyelvüket is el akarják venni tőlük, ennek dacára megmaradtak magyarnak, Szûz Mária kegyelméből. Boldogasszony, Istenanya, Babba Mária

mind egy személy neve, Jézus Krisztus anyjának a neve. Szent István királyunk a vallásunk alapkövévé tette a Nagyboldogasszonyt.

Sok fiatal elhagyja az országot. Ön szerint mi lehet ennek az oka?

Nincs az ifjúságnak jövőképe. Ápolni kell a gyökereinket, identitásunkat meg kell őrizni. Szent István törekvése, hogy a magyar népet megtérítse, némileg erőszakos volt. Jézus Krisztus nem erőszakos térítést kért a tanítványaitól. Az ősmagyarok manicheista hiten voltak, ezért kellett őket a római keresztyénségre téríteni. A manicheizmus azt vallotta, hogy az ember megismerheti Isten lényegét, pedig Istent csak tevékenységéből ismerhetjük meg. Elítélték a házasságot, egyházi szentségeket, az egyház hierarchiáját, az alamizsnálkodást. Dualista vallás volt, amely szerint az ördög ugyan olyan erős, mint az Isten, és a világban harcolnak az emberi lelkekért. Az ördöggel kapcsolatos nézetük, sajnos, ma is igaz. Harcolnunk kell a saját magunk lelkéért, lelkünk üdvösségéért. Ebben segítsen meg minket a Magyarok Nagyboldogasszonya.

Köszönöm a beszélgetést!

KURUCZLEKY ILONA

Megrendelés és előfizetés

Legújabb és régebbi számaink megvásárolhatók, vagy telefonon megrendelhetők postai utánvétellel a kiadótól: Veritas Invest Zrt. Budapest, Erzsébet királyné útja 86. Tel: 383-0984 (A régebbi lapok ára: 345.- Forint + postaköltség.)
 Interneten is fogadunk megrendeléseket: www.szentkereszt.hu Email: szentkereszt@veritas.hu

2003/1	2003/2	2003/3	2004/1	2004/2	2004/3	2004/4
2004/5	2005/1	2005/2	2005/3	2005/4	2005/5	2006/1
					<p>Megrendelőlap a Kiadó részére</p> <p>Kérem megküldeni a következő számokat: .....</p> <p>Példányszám: .....</p> <p>Név: .....</p> <p>Cím:(ir.szám).....</p> <p>.....</p> <p>Aláírás:.....</p> <p><i>(Az összeget utánvétellel egyenlítem ki.)</i></p>	
2006/2	2006/3	2006/4	2006/5-6	2007/1		

Megrendelőlap postai úton

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt című Magazint ..... példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 1350 Ft (3 lapszám)
 1 évre 2700 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve: .....

Cím:.....

Kézbesítési cím:.....

(csak akkor töltsd ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....

aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Magyar Posta Rt.
 Hírlap Üzletága
 1008. Budapest, Orczy tér 1.

Felhívás

Az elesett, önhibájukon kívül elszegényedett emberek ritkán kérnek segítséget. Inkább éheznek, nélkülöznek, gyógyszerek nélkül lábadoznak, semhogy valaki terhére legyenek. Rajtuk – és főként a szegény, rossz anyagi körülmények között nevelkedő gyermekeken – kíván segíteni, élelmiszer és gyógyszersegélyekkel a

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY
SEGÍTSE ÖN IS A MUNKÁNKAT!

**Támogassa adója 1 %-val
 kiemelten közhasznú alapítványunkat!**

VERITAS AZ ELESETTEKÉRT ALAPÍTVÁNY

OTP Bank 11714006-20385251

Adószám: 18161980-1-42

Támogatóink, a támogatás mértékének megfelelő terjedelemben, hirdetésüket is elhelyezhetik a Szent Kereszt Magazinban.

Jöjjön el a Te Országod!

Sólyom László képes beszámolója

2007. március 31-én tartotta 10. jubileumi passiójátékát a Krisztus Légiója apostoli mozgalom. A Keresztút a Clark Ádám téren kezdődött, a szentmisét dr. Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek celebrálta a Déli rondellában.

VERITAS-LAKÁSOK

kedvezményes kamatozású hitellel megvásárolhatók Zuglóban és a XIII. kerületben!

KÖZTISZTVISELŐKNEK ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL!

Aktuális ajánlatainkat keresse az Ingatlan Magazinban és az Interneten: www.veritas.hu

Budapesten, a XV. kerületben, Dugonics utca 56. szám alatt 9 lakásos társasházban 47, 49, 50, 54, 63 és 70 nm-es lakások 320 000 Ft/nm-es áron lekötethetők.

Tervezett átadás: 2007. december

XIV. ker. Szentés u. 37. szám alatt, 12 lakásos társasházban 58, 59, 60 és 75 nm-es lakások 350 000 Ft/nm-es áron lekötethetők. Várható átadás: 2007.07.30.

Várható átadás:
2007.09.30.

XIV. ker. Körvér Lajos tér 32/b. szám alatt, 13 lakásos, liftes, társasházban 54, 57, 75, 84 és 93 nm-es lakások 350 000 Ft/nm-es áron lekötethetők.

Várható átadás:
2007.07.30.

XIII. ker. Rokolya u. 22. szám alatt, 24 lakásos, liftes, társasházban 38, 48, 64 és 80 nm-es lakások 310 000–340 000 Ft/nm-es áron lekötethetők.

Várható átadás: 2007. december

Budapesten, Zuglóban a Kerékgyártó u. 36–38. szám alatt, 20 lakásos, liftes társasházban 39, 50, 64, 66 és 69 nm-es lakások 380 000 Ft/nm-es áron lekötethetők!